

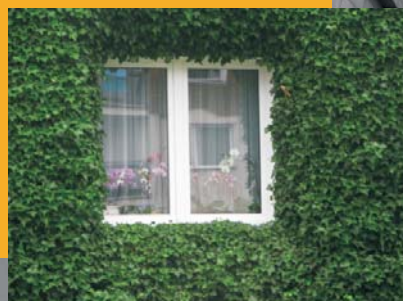

URZĄD STATYSTYCZNY W ŁODZI

WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2009 R.

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

ZNAKI UMOWNE

Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło.

Zero (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.

(0,0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.

Kropka (.) - zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.

Znak X - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.

"W tym" - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.

**URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI**

INFORMACJE
I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
W 2009 R.**

ŁÓDŹ 2011

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W ŁODZI**

Piotr Ryszard Cmela - Przewodniczący, Edward Bedlechowicz, Mariola Chrobot, Ewelina Herman, Anna Jaeschke, Stanisław Kaniewicz, Sławomir Konczak, Włodzimierz Obraniak, Elżbieta Ossowska, Tomasz Piasecki, Jolanta Włodarczyk, Liliana Wójcik

SERIA: INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

OPRACOWANIE:

ŁÓDZKI OŚRODEK BADAŃ REGIONALNYCH

Anna Gierlich, Magdalena Hochman, Aleksandra Krupińska

OŚRODEK WARUNKÓW ŻYCIA I BADAŃ ANKIETOWYCH

Renata Brzezińska, Joanna Balcerkiewicz - Wasilewska, Aleksandra Kusy,

Anna Ludwiczak

POD KIERUNKIEM:

Anny Jaeschke

Jolanty Włodarczyk

SKŁAD, GRAFIKA:

Anna Gierlich, Aleksandra Krupińska, Maria Sas - Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

PROJEKT OKŁADKI:

Katarzyna Szkopiecka - Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

ISBN 978-83-60002-27-8

Druk: Zakłady Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

Nakład 150 egz

Cena 18,00 zł

PRZEDMOWA

Celem publikacji „Warunki życia ludności w województwie łódzkim w 2009 r.” jest wskazanie miejsca województwa łódzkiego wśród innych województw z punktu widzenia wybranych wskaźników opisujących warunki życia mieszkańców.

Opracowanie składa się z czterech części. W pierwszej zamieszczono uwagi metodyczne precyzujące pojęcia i wskaźniki wykorzystane w publikacji. W drugiej części zawarto analizę podstawowych danych charakteryzujących warunki życia ludności, którą wzbogacono wykresami i tabelami w retrospekcji do 2007 r. Część trzecia, zasadnicza dla ustalenia pozycji województwa łódzkiego, zawiera opis zmiennych przyjętych do analizy, opis zastosowanej metody oraz wyniki - analizę wskaźników cząstkowych dla poszczególnych grup zmiennych oraz analizę wskaźnika syntetycznego. Uzupełnienie publikacji stanowi obszerna część tabelaryczna, w której zaprezentowano szeroki wachlarz wskaźników z analizowanej dziedziny w przekroju województw.

Podstawowym źródłem danych wykorzystanych w publikacji są: badanie budżetów gospodarstw domowych, badanie aktywności ekonomicznej ludności, bilanse ludnościowe dla okresów międzypisowych oraz inne badania cykliczne prowadzone przez GUS.

Wyrażam nadzieję, że publikacja wzbudzi zainteresowanie potencjalnych odbiorców i poszerzy wiedzę o warunkach życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Łódź, maj 2011 r.

PREFACE

The aim of the study "Live Conditions of the population in the Łódzkie Voivodship in 2009" is to define the position of the Łódzkie Voivodship among other voivodships in terms of selected indicators describing the living conditions of inhabitants.

The elaboration consists of four parts. The first contains methodological notes specifying the concept and the indicators used in the publication. The second part consists of an analytic part, enriched by graphs and tables in retrospection to 2007. The third part contains description of the variables taken for analysis, the methods and the results - an analysis of the subindices for different groups of variables and the synthetic index. The publication also includes table which presents a wide range of indicators analyzed in the regional breakdown.

The main source of data used in publication are: survey of households budgets, labour force survey, population balances for periods between censuses as well as other cyclic surveys conducted by CSO.

I hope the publication will constitute a valuable source of information for all interested in living conditions of inhabitants of the Łódzkie Voivodship.

*Director
of the Statistical Office in Łódź*

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

SPIS TREŚCI

Przedmowa	3
1. UWAGI METODYCZNE	13
2. CHARAKTERYSTYKA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO	21
2.1. Ludność	21
2.2. Stan i ochrona środowiska	23
2.3. Rynek pracy.....	27
2.4. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	29
2.5. Budżety gospodarstw domowych	31
2.6. Ubóstwo	37
2.7. Zasoby mieszkaniowe	40
2.8. Budownictwo mieszkaniowe	42
2.9. Infrastruktura komunalna	43
2.10. Transport i łączność	44
2.11. Ochrona zdrowia	47
2.12. Edukacja	50
2.13. Kultura i turystyka	55
2.14. Bezpieczeństwo publiczne	59
2.15. Świadczenia społeczne	60
2.16. Podmioty gospodarki narodowej.....	61
2.17. Produkt Krajowy Brutto	62
2.18. Nakłady inwestycyjne. Środki trwałe	63
2.19. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową	64
3. ANALIZA SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA POZIOMU ŻYCIA LUDNOŚCI	65
3.1. Zastosowana metoda badawcza i dobór zmiennych	65
3.2. Analiza wskaźników cząstkowych dla poszczególnych grup zmiennych charakteryzujących poziom życia ludności	73
3.2.1. Zatrudnienie, bezrobocie, warunki pracy	73
3.2.2. Zanieczyszczenie środowiska	74
3.2.3. Dochody ludności, zasoby materialne, warunki mieszkaniowe	75
3.2.4. Ubóstwo i wykluczenie społeczne	75
3.2.5. Rozwój gospodarczy	76
3.2.6. Infrastruktura gospodarcza	77
3.2.7. Infrastruktura socjalna, edukacja, kultura	78
3.2.8. Bezpieczeństwo publiczne, warunki społeczne	79
3.3. Syntetyczna ocena poziomu życia mieszkańców województwa łódzkiego	80
4. WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM NA TLE INNYCH WOJEWÓDZTW - WYBRANE WSKAŹNIKI	85

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Ruch naturalny ludności	23
Tabl. 2. Wybrane dane o ochronie środowiska	24
Tabl. 3. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	26
Tabl. 4. Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	28
Tabl. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto oraz przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowe	30
Tabl. 6. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	32
Tabl. 7. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	33
Tabl. 8. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	34
Tabl. 9. Wyposażenie gospodarstw domowych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	36
Tabl. 10. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem według poszczególnych granic ubóstwa	37
Tabl. 11. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	39
Tabl. 12. Zasoby mieszkaniowe	41
Tabl. 13. Mieszkania wyposażone w instalacje	41
Tabl. 14. Postępowanie eksmisyjne i eksmisje z lokali mieszkalnych	42
Tabl. 15. Mieszkania oddane do użytkowania	43
Tabl. 16. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	44
Tabl. 17. Komunikacja miejska	45
Tabl. 18. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	45
Tabl. 19. Linie kolejowe eksploatowane	45
Tabl. 20. Pojazdy samochodowe i motocykle zarejestrowane	46
Tabl. 21. Podstawowe usługi pocztowe	47
Tabl. 22. Pracownicy medyczni	47
Tabl. 23. Ambulatoryjna opieka zdrowotna	48
Tabl. 24. Szpitale ogólne	49
Tabl. 25. Apteki i punkty apteczne	49
Tabl. 26. Żłobki	50
Tabl. 27. Wychowanie przedszkolne	50
Tabl. 28. Szkolnictwo dla dzieci i młodzieży	52
Tabl. 29. Szkoły specjalne w roku szkolnym 2009/10	53
Tabl. 30. Szkolnictwo dla dorosłych	54
Tabl. 31. Biblioteki publiczne	56
Tabl. 32. Instytucje kultury	57
Tabl. 33. Abonenci radiowi i telewizyjni	58

SPIS TABLIC (dok.)

Tabl. 34. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania	59
Tabl. 35. Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych	59
Tabl. 36. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON	61
Tabl. 37. Produkt Krajowy Brutto	62
Tabl. 38. Zestaw wskaźników społeczno-ekonomicznych charakteryzujących poziom życia ludności	67
Tabl. 39. Wartości wskaźników grupowych i syntetycznego wskaźnika poziomu życia ludności województwa łódzkiego na tle innych województw w 2008 r.	83
Tabl. 40. Wartości wskaźników grupowych i syntetycznego wskaźnika poziomu życia ludności województwa łódzkiego na tle innych województw w 2009 r.	84

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2009 r.	22
Wykres 2. Odpady wytworzone i nagromadzone	25
Wykres 3. Struktura pracujących w gospodarce narodowej w 2009 r.	27
Wykres 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2009 r.	32
Wykres 5. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2009 r.	35
Wykres 6. Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej minimum egzystencji	38
Wykres 7. Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej relatywnej granicy ubóstwa.....	38
Wykres 8. Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej ustawowej granicy ubóstwa	39
Wykres 9. Pojazdy samochodowe w 2009 r.	46
Wykres 10. Liczba uczniów przypadających na 1 szkołę w roku szkolnym 2009/10	51
Wykres 11. Wskaźnik komputeryzacji szkół w roku szkolnym 2009/10	55
Wykres 12. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca	63
Wykres 13. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową na 1 mieszkańca	64

SPIS KARTOGRAMÓW

Kartogram 1. Ruch naturalny ludności w 2009 r.	
Kartogram 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2009 r.	
Kartogram 3. Kobiety na 100 mężczyzn w 2009 r.	
Kartogram 4. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2009 r.	
Kartogram 5. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2009 r.	

SPIS KARTOGRAMÓW (dok.)

- Kartogram 6. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² w 2009 r.
- Kartogram 7. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem w 2009 r.
- Kartogram 8. Lesistość w 2009 r.
- Kartogram 9. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej w 2009 r.
- Kartogram 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 r.
- Kartogram 11. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2009 r.
- Kartogram 12. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2009 r.
- Kartogram 13. Liczba ludności na 1 lekarza w 2009 r.
- Kartogram 14. Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2009 r.
- Kartogram 15. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w 2009 r.
- Kartogram 16. Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer w roku szkolnym 2009/10
- Kartogram 17. Uczący się języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego w % ogółu uczniów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2009/10
- Kartogram 18. Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności w roku akademickim 2009/10
- Kartogram 19. Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności w 2009 r.
- Kartogram 20. Udział turystów zagranicznych korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2009 r.
- Kartogram 21. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w 2009 r.
- Kartogram 22. Przestępstwa stwierdzone na 10 tys. ludności w 2009 r.
- Kartogram 23. Dochody województw na 1 mieszkańca w 2009 r.
- Kartogram 24. Wydatki województw na 1 mieszkańca w 2009 r.
- Kartogram 25. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2009 r.
- Kartogram 26. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca w 2008 r.
- Kartogram 27. Wskaźnik grupowy: Zatrudnienie, bezrobocie i warunki pracy w 2009 r.
- Kartogram 28. Wskaźnik grupowy: Zanieczyszczenie środowiska w 2009 r.
- Kartogram 29. Wskaźnik grupowy: Dochody ludności, zasoby materialne, warunki mieszkaniowe w 2009 r.
- Kartogram 30. Wskaźnik grupowy: Ubóstwo i wykluczenie społeczne w 2009 r.
- Kartogram 31. Wskaźnik grupowy: Rozwój gospodarczy w 2009 r.
- Kartogram 32. Wskaźnik grupowy: Infrastruktura gospodarcza w 2009 r.
- Kartogram 33. Wskaźnik grupowy: Infrastruktura socjalna, kultura, edukacja w 2009 r.
- Kartogram 34. Wskaźnik grupowy: Bezpieczeństwo publiczne, warunki społeczne w 2009 r.
- Kartogram 35. Wskaźnik syntetyczny poziomu życia ludności w 2009 r.

TABLE OF CONTENTS

<i>Preface</i>	4
1. METHODOLOGICAL NOTES	13
2. CHARACTERISTICS OF LIVING STANDARDS IN ŁÓDZKIE VOIVODSHIP	21
2.1. <i>Population</i>	21
2.2. <i>Environmental protection</i>	23
2.3. <i>Labour market</i>	27
2.4. <i>Wages and salaries and social security benefits</i>	29
2.5. <i>Households budgets</i>	31
2.6. <i>Poverty</i>	37
2.7. <i>Dwelling stocks</i>	40
2.8. <i>Dwellings</i>	42
2.9. <i>Municipal infrastructure</i>	43
2.10. <i>Transport and communication</i>	44
2.11. <i>Health care</i>	47
2.12. <i>Education</i>	50
2.13. <i>Culture and tourism</i>	55
2.14. <i>Public safety</i>	59
2.15. <i>Social welfare</i>	60
2.16. <i>National economy entities</i>	61
2.17. <i>Gross Domestic Product</i>	62
2.18. <i>Investments. Fixed assets</i>	63
2.19. <i>Gross domestic expenditures on research and development activity</i>	64
3. ANALYSIS OF THE SYNTHETIC INDICATOR OF LIVING STANDARD	65
3.1. <i>Methodology applied and selection of variables</i>	65
3.2. <i>Partial indexes' analysis for respective groups of variables describing living conditions</i>	73
3.2.1. <i>Employment, unemployment, work conditions</i>	73
3.2.2. <i>Environmental pollution</i>	74
3.2.3. <i>Population incomes, material assets, living conditions</i>	75
3.2.4. <i>Poverty and social exclusion</i>	75
3.2.5. <i>Economic development</i>	76
3.2.6. <i>Economic infrastructure</i>	77
3.2.7. <i>Social infrastructure, education, culture</i>	78
3.2.8. <i>Public safety, social conditions</i>	79
3.3. <i>Overall evaluation of living conditions in Łódzkie Voivodship</i>	80
4. LIVING CONDITIONS IN THE ŁÓDZKIE VOIVODSHIP COMPARED TO OTHER VOIVODSHIPS - SELECTED INDICATORS	85

LIST OF TABLES

<i>Tabl. 1. Vital statistics</i>	23
<i>Tabl. 2. Selected data about environmental protection</i>	24
<i>Tabl. 3. Legally protected areas possessing unique environmental value</i>	26
<i>Tabl. 4. Registered unemployed persons, unemployment rate and job offers</i>	28
<i>Tabl. 5. Average monthly gross wages and salaries and gross retirement pay pension benefits</i>	30
<i>Tabl. 6. Average monthly per capita available income of households</i>	32
<i>Tabl. 7. Average monthly per capita expenditures of households</i>	33
<i>Tabl. 8. Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households</i>	34
<i>Tabl. 9. Households furnished with selected durable goods</i>	36
<i>Tabl. 10. At risk poverty rate in % of persons in households by poverty line</i>	37
<i>Tabl. 11. At-risk of poverty rate after social transfers in % of persons</i>	39
<i>Tabl. 12. Dwelling stocks</i>	41
<i>Tabl. 13. Dwellings fitted with instalations</i>	41
<i>Tabl. 14. Eviction proceedings and evictions from dwellings.....</i>	42
<i>Tabl. 15. Dwellings completed</i>	43
<i>Tabl. 16. Population using water-line, sewerage and gas-line systems</i>	44
<i>Tabl. 17. Public communication</i>	45
<i>Tabl. 18. Hard surface public roads</i>	45
<i>Tabl. 19. Railway lines operated</i>	45
<i>Tabl. 20. Registered road vehicles and motorcycles</i>	46
<i>Tabl. 21. Basic post-office services</i>	47
<i>Tabl. 22. Medical personnel</i>	47
<i>Tabl. 23. Out-patient health care</i>	48
<i>Tabl. 24. General hospitals</i>	49
<i>Tabl. 25. Pharmacies and pharmaceutical outleys</i>	49
<i>Tabl. 26. Nurseries</i>	50
<i>Tabl. 27. Pre-primary education</i>	50
<i>Tabl. 28. Education for children and youth</i>	52
<i>Tabl. 29. Special schools in school year 2009/10</i>	53
<i>Tabl. 30. Schools for adults</i>	54
<i>Tabl. 31. Public libraries</i>	56
<i>Tabl. 32. Cultural institutions</i>	57
<i>Tabl. 33. Radio and television subscribers</i>	58

LIST OF TABLES (cont.)

<i>Tabl. 34. Collectiv tourist accommodation establishments</i>	<i>59</i>
<i>Tabl. 35. Rate of detectability of delinquens in ascertained crimes</i>	<i>59</i>
<i>Tabl. 36. Entities of the national economy recorded in the REGON register</i>	<i>61</i>
<i>Tabl. 37. Gross Domestic Product</i>	<i>62</i>
<i>Tabl. 38. Set of socio-economic indicators characterizing standard of living</i>	<i>67</i>
<i>Tabl. 39. The values of group indicators and synthetic indicator of the level of living for the Lodzkie voivodship compared to other voivodships in 2008.....</i>	<i>83</i>
<i>Tabl. 40. The values of group indicators and synthetic indicator of the level of living for the Lodzkie voivodship compared to other voivodships in 2009.....</i>	<i>84</i>

LIST OF CHARST

<i>Chart 1. Structure of population by economical age groups in 2009</i>	<i>22</i>
<i>Chart 2. Generated and accumulated waste</i>	<i>25</i>
<i>Chart 3. Structure of employed person in national economy in 2009</i>	<i>27</i>
<i>Chart 4. Average monthly per capita available income in households in 2009</i>	<i>32</i>
<i>Chart 5. Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households in 2009</i>	<i>35</i>
<i>Chart 6. At-risk of poverty rate (on the basis of household budgets survey results) in % of persons in households with the expenditure below subsistence minimum.....</i>	<i>38</i>
<i>Chart 7. At-risk of poverty rate (on the basis of household budgets survey results) in % of persons in households with the expenditure below relative poverty line</i>	<i>38</i>
<i>Chart 8. At-risk of poverty rate (on the basis of household budgets survey results) in % of persons in households with the expenditure below legal poverty line</i>	<i>39</i>
<i>Chart 9. Road vehicles in 2009</i>	<i>46</i>
<i>Chart 10. Number of pupils per 1 school in school year 2009/10</i>	<i>51</i>
<i>Chart 11. Computerization at schools in school year 2009/10</i>	<i>55</i>
<i>Chart 12. Gross Domestic Product per capita</i>	<i>63</i>
<i>Chart 13. Gross domestic expenditures on research and development activity per capita</i>	<i>64</i>

LIST OF CARTOGRAMS

<i>Cartogram 1. Vital statistic in 2009</i>
<i>Cartogram 2. Net migrations per 1000 population in 2009</i>
<i>Cartogram 3. Females per 100 males in 2009</i>
<i>Cartogram 4. Non-working age population per 1000 persons of working age in 2009</i>
<i>Cartogram 5. Dwellings per 1000 population in 2009</i>

LIST OF CARTOGRAMS (cont.)

- Cartogram 6. Hard surface public road per 100 km² in 2009*
- Cartogram 7. Population connected to waste water treatment plants in % of total population in 2009*
- Cartogram 8. Forest cover in 2009*
- Cartogram 9. Legally protected areas possessing unique environmental value in % of total area in 2009*
- Cartogram 10. Registered unemployment rate in 2009*
- Cartogram 11. Beneficiaries of social welfare benefits per 10 thous. population in 2009*
- Cartogram 12. At-risk of poverty rate after social transfers in % of persons in 2009*
- Cartogram 13. Population per 1 doctor in 2009*
- Cartogram 14. Beds in general hospital per 10 thous. of population in 2009*
- Cartogram 15. Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3—6 aged in 2009*
- Cartogram 16. Pupils and students per 1 computer in school year 2009/10*
- Cartogram 17. Pupils and students studying English language in % of all school students in school year 2009/10*
- Cartogram 18. Higher education students per 10 thous. population in school year 2009/10*
- Cartogram 19. Audience in cinemas per 1000 population in 2009*
- Cartogram 20. Foreign tourists accommodated in collective tourists accommodation establishments in % in 2009*
- Cartogram 21. Rates of detectability of delinquents in ascertained in 2009*
- Cartogram 22. Ascertained crimes per 10 thous. population in 2009*
- Cartogram 23. Revenue of voivodships per capita in 2009*
- Cartogram 24. Expenditure of voivodships per capita in 2009*
- Cartogram 25. Entities of the national economy recorded in the REGON register per 10 thous. population in 2009*
- Cartogram 26. Gross Domestic Product per capita in 2008*
- Cartogram 27. Group indicators: Employment, unemployment and working conditions in 2009*
- Cartogram 28. Group indicators: Environmental pollution in 2009*
- Cartogram 29. Group indicators: Income of the population, material resources, housing in 2009*
- Cartogram 30. Group indicators: Poverty and social exclusion in 2009*
- Cartogram 31. Group indicators: Economic development in 2009*
- Cartogram 32. Group indicators: Economic infrastructure in 2009*
- Cartogram 33. Group indicators: Social infrastructure, culture, education in 2009*
- Cartogram 34. Group indicators: Public safety, social conditions in 2009*
- Cartogram 35. Synthetic indicator - live condition of population in 2009*

1. UWAGI METODYCZNE

1. Informacje o **stanie i strukturze ludności** opracowano według faktycznego miejsca zamieszkania. Do ludności faktycznie zamieszkałej w danej jednostce podziału terytorialnego zalicza się ludność zameldowaną na pobyt stały i faktycznie tam zamieszkałą oraz ludność przebywającą tam czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad 2 miesiące).
2. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18—64 lata, dla kobiet 18—59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.
3. **Przyrost naturalny** ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
4. **Dane o ruchu naturalnym** ludności opracowano: małżeństwa — według miejsca zameldowania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą — według miejsca zameldowania żony w Polsce przed zawarciem związku małżeńskiego; rozwody — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo; urodzenia — według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka; zgony — według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.
5. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.
6. **Współczynniki** dotyczące **ruchu naturalnego** i **migracji ludności** obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).
7. **Ścieki przemysłowe** to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność przemysłową, handlową albo składową, niebędące ściekami bytowymi lub wodami opadowymi.
8. **Ścieki wymagające oczyszczania** to ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych.
9. Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.
10. **Ścieki komunalne** to ścieki bytowe (z zamieszkałych budynków i osiedli mieszkaniowych oraz terenów usługowych) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

11. Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

12. Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

13. Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Ze względu na to, że wielkość emisji dwutlenku węgla charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla.

14. **Odpady** oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o ilości i rodzajach **odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

15. **Ochrona przyrody i krajobrazu** polega na tworzeniu parków narodowych i rezerwatów przyrody, uznaniu za pomniki przyrody poszczególnych tworów przyrody i ich skupień, wprowadzeniu ochrony gatunkowej roślin i zwierząt zagrożonych w swym bycie lub rzadko występujących, tworzeniu parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i innych form ochrony, jak: stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne.

16. **Wskaźnik lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa/ powiatu.

17. Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;

2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:

a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych, z pewnymi wyłączeniami od 2002 r.,

- b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
- c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie,
- 7) pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach, partiach politycznych, organizacjach społecznych, organizacjach pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

18. Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczą osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, niezatrudnionych i niewykonywujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym.

Za **długotrwale bezrobotne** uważa się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.

19. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

20. Informacje o bezrobotnych BAEL opracowane na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, dotyczą osób w wieku 15-74 lata uznanych za bezrobotne.

Stopę bezrobocia BAEL obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) do liczby ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

21. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** w wieku 15 lat i więcej opracowane są na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

22. Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne.
23. Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.
24. **Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.
25. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie powodujące uraz u osoby poszkodowanej, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika: zwykłych czynności, poleceń przełożonych, czynności wykonywanych w interesie zakładu pracy, również bez polecenia, a także w czasie pozostawania w dyspozycji zakładu pracy, w drodze między siedzibą zakładu pracy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.
26. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnią arytmetyczną 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.
27. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy. Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
28. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie** (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:
- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
 - wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
 - dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
 - honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.
- Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
29. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:
- emerytury,
 - renty z tytułu niezdolności do pracy,
 - renty rodzinne.
30. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej wysokości emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

31. Dane o **przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych** prezentowane są w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.
32. Podstawowym **źródłem informacji o warunkach bytu ludności**, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne **badanie budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych.
33. **Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych** ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:
- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa ustna itd.); do tej grupy pracujących zaliczono również pracowników zatrudnionych w spółdzielniach produkcji rolniczej,
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
 - 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta rodzinna, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
 - 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.
34. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na

własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów: z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej oraz podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek, jak również bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika. Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

35. **Dochód do dyspozycji** jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Pozostałe wydatki składają się z: darów przekazanych innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym; niektórych podatków, w tym podatku od spadków i darowizn, podatku od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu; zaliczek na podatek od dochodów osobistych oraz składek na ubezpieczenia społeczne płaconych samodzielnie przez podatnika; pozostałych rodzajów wydatków nie przeznaczonych bezpośrednio na cele konsumpcyjne, w tym strat pieniężnych, odszkodowań za wyrządzone szkody. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.
36. **Wydatki gospodarstwa domowego** obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.
37. **Spożycie artykułów żywnościowych** (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymywane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.
38. **Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym** - odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych, których dochód do dyspozycji jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany dochodu (według Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności – EU-SILC).
39. **Minimum egzystencji** szacowane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych i stanowi podstawę wyznaczania granicy ubóstwa skrajnego. Minimum egzystencji uwzględnia jedynie te potrzeby, których zaspokojenie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia.
40. **Relatywna granica ubóstwa** - ustalona jest na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ekwiwalentnych gospodarstw domowych.
41. **Ustawowa granica ubóstwa** - kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z systemu pomocy społecznej. W 2009 r. wyniosła ona 477 zł dla gospodarstw jednoosobowych, 351 zł na osobę dla gospodarstw wieloosobowych.
42. **Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych** - obliczany jest jako procent osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w kraju.

43. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.
44. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).
45. Dane o liczbie **mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.
46. Dane **dotyczące ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).
47. **Dane o łóżkach w szpitalach** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.
48. Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w sektorze opieki zdrowotnej bez względu na formę zatrudnienia. Każda osoba jest ujęta tylko raz, według podstawowego miejsca zatrudnienia.
- Lekarzy, pielęgniarki, położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż.
49. **Placówki wychowania przedszkolnego** są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.
50. **Studentów** wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.
51. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.
52. Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

53. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.
54. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.
- Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej, uzupełnianej informacjami o śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach i o postępowaniach wobec nieletnich w sądach rodzinnych.
55. **Wskaźnik wykrywalności** sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.
56. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.
57. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.
58. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.
59. **Wartość dodana brutto** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.
60. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).
61. **Nakłady na działalność badawczo-rozwojową** obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R (badania i rozwój), niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowych.

2. CHARAKTERYSTYKA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

2.1. LUDNOŚĆ

W końcu grudnia 2009 r. teren województwa łódzkiego zamieszkiwało 2541,8 tys. osób, tj. o 0,3% mniej niż na koniec 2008 r. Kobiety stanowiły 52,4% ludności województwa, a przeciętnie na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet (tyle samo co w 2008 r.), podczas gdy przeciętnie w skali kraju 107. Pod względem liczby mieszkańców województwo łódzkie zajmowało 6 pozycję w kraju, a biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (140 osób na 1 km², przy średniej wartości dla kraju 122) plasowało się na 5 miejscu.

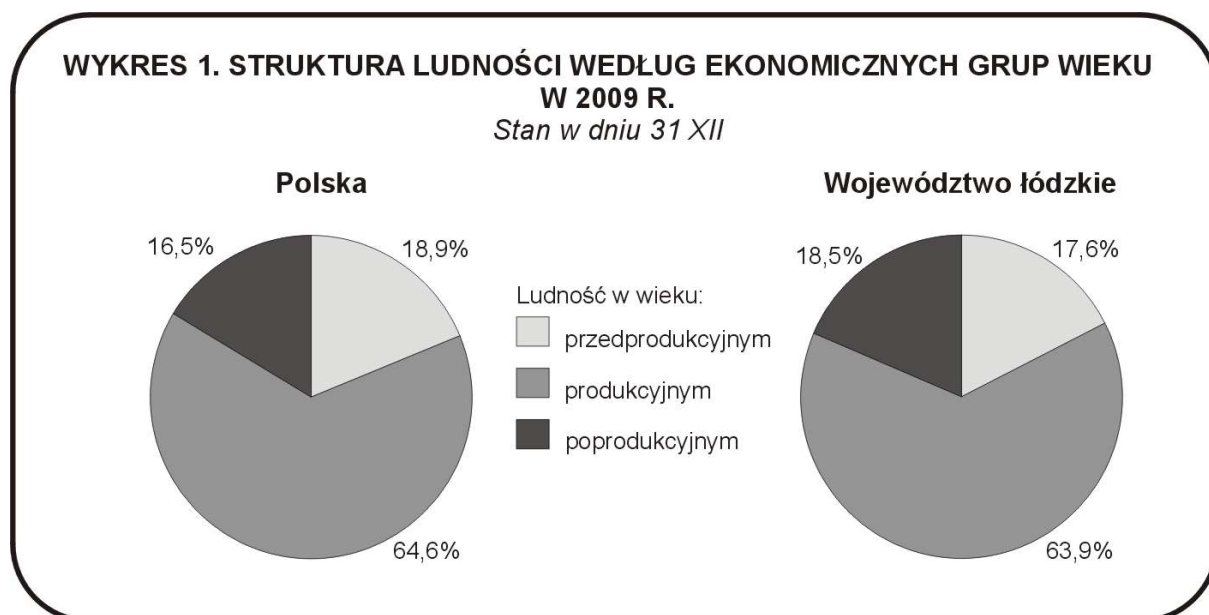
Analizując strukturę według wieku mieszkańców województwa zauważyć można, że w ciągu roku udział ludności z przedziału 0-14 lat zmniejszył się o 0,1 pkt. proc. do 14,0% (w kraju spadek z 15,3% do 15,2%), podczas gdy udział ludności w wieku 50 lat i więcej zwiększył się o 0,5 pkt. proc. do poziomu 37,4% (w Polsce 0,6 pkt. proc. do 34,3%).

W 2009 r. nastąpiły dalsze przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Zmniejszenie się udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym zwiększeniu się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, świadczy o postępującym procesie starzenia się ludności województwa łódzkiego. Na koniec 2009 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,6% ogółu mieszkańców, tj. o 0,2 pkt. proc. mniej niż rok wcześniej (w kraju spadek o 0,4 pkt. proc. do 18,9%), w wieku produkcyjnym było 63,9% mieszkańców województwa, czyli tyle samo co przed rokiem (w Polsce również udział tej grupy nie zmienił się w porównaniu z 2008 r. i pozostał na poziomie 64,6%), a w wieku poprodukcyjnym - 18,5%, tj. o 0,3% więcej niż rok wcześniej (w kraju udział tej grupy ludności zwiększył się również o 0,3 pkt. proc. do 16,5%).

Przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku nie miały jednak wpływu na zmianę współczynnika obciążenia demograficznego. Podobnie jak w 2008 r., w województwie łódzkim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 56 osoby w wieku nieprodukcyjnym (w Polsce wskaźnik obciążenia demograficznego pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 55 osób), co plasuje łódzkie na 10 miejscu wśród innych województw.

Jednym z czynników wpływających na rozwój demograficzny są urodzenia. W 2009 r. w województwie łódzkim zarejestrowano o 2,1% urodzeń żywych więcej niż rok wcześniej (wzrost w Polsce o 0,8%). W przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik urodzeń

ukszałtował się na poziomie 10,2 wobec 10,0 w 2008 r. (odpowiednio w Polsce współczynnik ten wyniósł 10,9 w 2008 r. i 11,0 w 2009 r.).

Kolejnym elementem oddziałującym na ruch naturalny są zgony. W województwie łódzkim w 2009 r. odnotowano 31,9 tys. zgonów (co stanowi. 8,3% ogółem w kraju), tj. o 1,3% więcej niż rok wcześniej. Współczynnik umieralności zwiększył się z 12,3 w 2008 r. do 12,5 w 2009 r. (w Polsce w tym czasie wzrósł z 10,0 do 10,1). Niekorzystnym zjawiskiem w województwie łódzkim był wzrost umieralności niemowląt. Jednak wskaźnik ten w województwie łódzkim był niższy niż przeciętnie w kraju (5,6) i w 2009 r. wyniósł 5,4 zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych, a rok wcześniej 5,3.

W województwie łódzkim w 2009 r. zarejestrowano 15,8 tys. małżeństw, tj. o 2,9% mniej niż rok wcześniej. Przeciętnie w Polsce w tym czasie liczba zawartych związków małżeńskich zmniejszyła się o 2,7%. W przeliczeniu na 1000 ludności w 2009 r. w województwie łódzkim zawarto 6,2 małżeństwa wobec 6,4 przed rokiem (przeciętnie w Polsce wskaźniki te w obu latach ukształtowały się na nieco wyższym poziomie, odpowiednio 6,6 w 2009 r. i 6,8 w 2008 r.).

W ciągu roku wzrosła liczba orzeczonych rozwodów. W 2009 r. w województwie łódzkim w porównaniu z 2008 r. odnotowano ich wzrost o 14,7%, podczas gdy przeciętnie w kraju wystąpił spadek rozwodów o 0,2%.

Wskaźnik liczby rozwodów na 1000 ludności w województwie łódzkim wzrósł z 1,7 w 2008 r. do 1,9 w 2009 r. Pod względem poziomu tego wskaźnika łódzkie uplasowało się na 9 pozycji wśród innych województw (przy średniej wartości dla Polski 1,7).

Efektom przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń w województwie łódzkim jest ujemny przyrost naturalny, który osiągnął wartość minus 5864 (w 2008 r. minus 5986), a współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności wyniósł minus 2,3 (w Polsce w 2009 r. był on dodatni i wyniósł 0,9), co plasuje łódzkie na ostatnim miejscu spośród innych województw.

TABL. 1. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa		Roz- wody	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	
	ogółem	w tym wyzna- niowe ^a			ogółem	w tym niemo- włąt		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH								
O G Ó Ł E M	2007	15356	10868	4901	23869	32000	115	-8131
	2008	16287	11390	4298	25512	31498	135	-5986
	2009	15820	10966	4929	26052	31916	141	-5864
NA 1000 LUDNOŚCI								
O G Ó Ł E M	2007	6,0	4,2	1,9	9,3	12,5	4,8^b	-3,2
	2008	6,4	4,5	1,7	10,0	12,3	5,3 ^b	-2,3
	2009	6,2	4,3	1,9	10,2	12,5	5,4 ^b	-2,3

a Ze skutkami cywilnymi. *b* Na 1000 urodzeń żywych.

Na stan zaludnienia województwa wpływają również migracje. W 2009 r. w województwie łódzkim odpływ w ruchu migracyjnym dotyczył 23407 osób (rok wcześniej 23530), a napływ migracyjny objął 22143 osoby (wobec 21838 w 2008 r.). Oznacza to, że więcej osób wyemigrowało z województwa niż do niego przybyło, saldo migracji w 2009 r. wyniosło minus 1264 osoby, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców -0,50‰ (w Polsce miało ono również wartość ujemną i wyniosło minus 0,03‰).

Województwo łódzkie pomimo wzrostu parametru przeciętnego dalszego trwania życia wciąż plasuje się na ostatniej pozycji spośród innych województw. W 2009 r. w województwie łódzkim wyniósł on odpowiednio: mężczyźni - 69,2 lata życia, kobiety 78,9 lat, przy przeciętnej w Polsce 71,5 i 80,1 lat.

2.2. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Stan środowiska naturalnego wpływa na jakość i poziom życia mieszkańców. Coraz większą wagę przykładają się zarówno do ochrony istniejących walorów przyrodniczych jak i do radzenia sobie z efektami ubocznymi działalności człowieka wpływającymi na środowisko.

W 2009 r. na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało 111 zakładów zaklasyfikowanych jako szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. Wyemitowały one 4,6 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych i 135,6 tys. ton zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla). W porównaniu z 2008 r. emisja pyłów zmniejszyła się o 32,3% (przy średnim spadku w kraju o 19,6%), a emisja gazów zmalała o 6,1% (w kraju spadek o 10,9%).

W 2009 r. w województwie łódzkim w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń zatrzymano 99,8% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych oraz 62,4% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla); w 2008 r. było to odpowiednio 99,8% i 62,5%. Łódzkie należy do grupy województw o największym stopniu redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych, plasując się na 2 pozycji zaraz za województwem opolskim.

TABL. 2. WYBRANE DANE O OCHRONIE ŚRODOWISKA

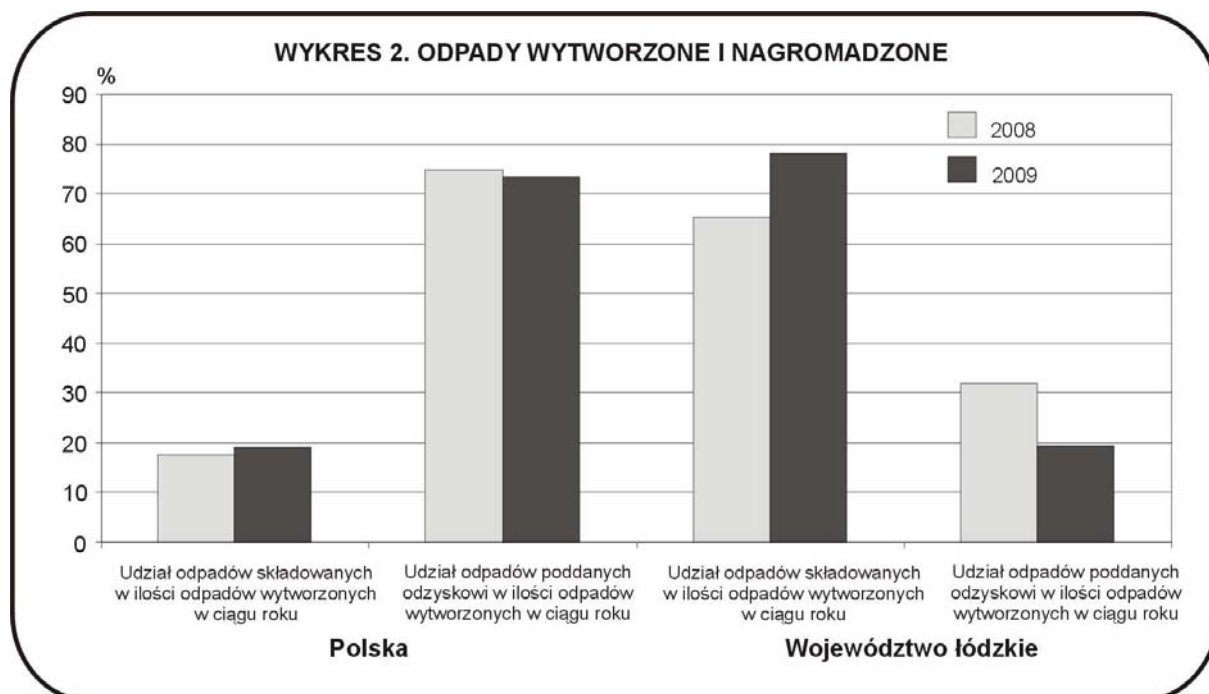
WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	88	110	111
Emisja zanieczyszczeń:			
w tysiącach ton:			
pyłowych	7,8	6,8	4,6
w tym pyły ze spalania paliw	6,5	5,8	3,8
gazowych (bez dwutlenku węgla)	180,8	144,4	135,6
na 1 mieszkańca w tonach:			
pyłowych	0,003	0,003	0,002
gazowych (bez dwutlenku węgla)	0,071	0,057	0,053
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:			
w % zanieczyszczeń wytworzonych:			
pyłowych	99,8	99,8	99,8
gazowych (bez dwutlenku węgla)	54,5	62,5	62,4
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania	92,5	92,7	97,3
Ścieki przemysłowe i komunalne nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,5	0,5	0,2
Odpady ^b wytworzone w ciągu roku na 1 km ² w t	213,8	211,7	328,4

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. ^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

W 2009 r. na terenie województwa łódzkiego odprowadzono do wód powierzchniowych lub do ziemi 128,7 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. o 3,9% więcej niż rok wcześniej. W ciągu roku w województwie łódzkim poprawiła się sytuacja dotycząca ochrony wód i ziemi, o 4,6 pkt. proc. wzrósł odsetek ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczanych w % ścieków wymagających oczyszczania - 97,3% w 2009 r. wobec 92,7% w 2008 r. W Polsce oczyszczano przeciętnie 93,8% takich ścieków, przy najwyższym wskaźniku w województwie kujawsko-pomorskim (100,0%), a najniższym w świętokrzyskim (77,4%).

Na terenie województwa łódzkiego w 2009 r. działało 175 jednostek odprowadzających ścieki (bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych). 52,6% z nich odprowadzało zanieczyszczenia bezpośrednio do wód lub do ziemi. Przeciętnie na 1 km² przypadało 0,2 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych nieoczyszczanych; (średnia wartość dla Polski to 0,4 dam³) co oznacza, że w ciągu roku ich wielkość zmniejszyła się o 0,3 dam³ przy średnim spadku w kraju o 0,1 dam³.

W 2009 r. w łódzkim działały 233 oczyszczalnie ścieków, w tym 74 przemysłowe. Przeważały oczyszczalnie biologiczne, stanowiąc 73,8% wszystkich jednostek oczyszczających ścieki. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków stanowiła 65,9% ludności ogółem, przy przeciętnej w skali Polski 64,2%.

Z roku na rok zwiększają się tereny składowania odpadów, na koniec 2009 r. na terenie województwa łódzkiego tereny niezrekultywowane zajmowały 579,4 ha, podczas gdy rok wcześniej ich powierzchnia wynosiła 530,7 ha. W ciągu 2009 r. w województwie zebrano

633,5 tys. t odpadów (tj. o 1,2% więcej niż w 2008 r.), 19,4% z nich poddano odzyskowi. Odpady z gospodarstw domowych to 448,9 tys. ton (70,9% wszystkich wytworzonych w województwie), w porównaniu z rokiem 2008 ich liczba wzrosła o 4,0%, a udział zwiększył się o 1,9 pkt. proc. Coraz bardziej popularne staje się selekcyjonowanie odpadów, i tak w ramach selektywnej zbiórki zebrano w 2009 r. 55,6 tys. t odpadów, z czego 40,6 tys. t pochodziło z gospodarstw domowych, było to odpowiednio o 20,0% i o 79,3% więcej niż w 2008 r.

Na 1 km² wytworzono w ciągu roku przeciętnie 328,4 ton odpadów (w Polsce 355,2 tony), co plasuje łódzkie na 13 pozycji wśród innych województw.

W końcu 2009 r. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona zajmowała 342985,2 ha, czyli 18,8% powierzchni ogólnej województwa. Największy odsetek tej powierzchni stanowiły obszary chronionego krajobrazu - 66,5% i parki krajobrazowe - 27,7%.

Na obszarze województwa łódzkiego w 2009 r. znajdowało się 89 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 7427,1 ha, z czego 36,6 ha zajmowały rezerваты ścisłe, czyli takie, w których zakazane są wszelkie czynności gospodarcze. W porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się liczba pomników przyrody, na koniec 2009 r. było ich 3509 wobec 3731 przed rokiem.

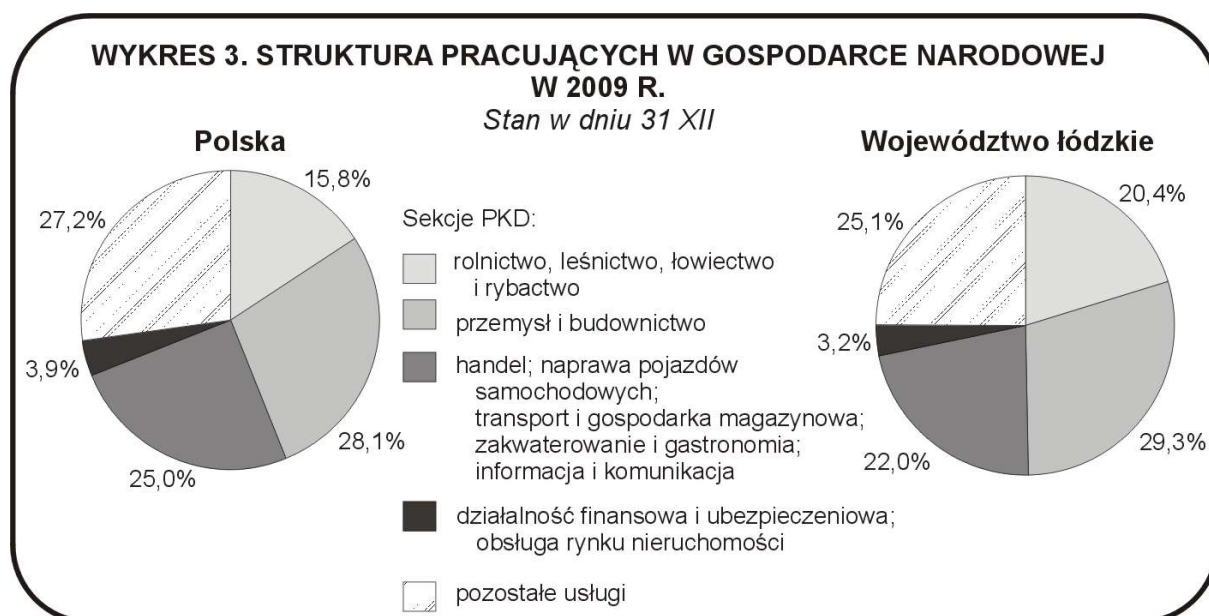
TABL. 3. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	
	w ha			w % powierzchni ogólnej województwa
O G Ó Ł E M^a	342633,8	342640,1	342985,2	18,8
Parki narodowe ^b	72,4	72,4	72,4	0,0
Rezerваты przyrody ^b	7427,5	7427,1	7427,1	0,4
Parki krajobrazowe ^{bc}	95086,1	95086,1	95086,1	5,2
Obszary chronionego krajobrazu ^c	228039,1	228039,1	228026,4	12,7
Stanowiska dokumentacyjne	10,8	12,8	13,2	0,0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	10533,9	10533,9	10779,3	0,6
Użytki ekologiczne	1464,0	1468,7	1580,7	0,1

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. ^b Bez otuliny. ^c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

2.3. RYNEK PRACY

W końcu grudnia 2009 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wyniosła 937,5 tys. osób (uwzględniając pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie), tj. o 3,4% mniej niż rok wcześniej. Przeciętnie w Polsce spadek był niższy i wyniósł 1,2%. W przeliczeniu liczby pracujących na 1000 mieszkańców województwo łódzkie uplasowało się na 3 pozycji z wartością 368,8 osób (przy średniej wartości w kraju 352,4), za województwami mazowieckim (432,1) i wielkopolskim (384,5).

W porównaniu z 2008 r. w województwie łódzkim odnotowano spadek przeciętnej liczby zatrudnionych (w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób) o 2,9%, do poziomu 486,7 tys. osób.

Zatrudnieni w przemyśle stanowili 35,1% ogółu, a na 1000 ludności przypadało 76 pracujących w przemyśle (w Polsce 71), co plasowało łódzkie na 4 miejscu za województwami: śląskim (102), wielkopolskim (94) i dolnośląskim (80).

Przedstawiając sytuację na rynku pracy nie można pominąć ważnych zagadnień jakimi są warunki i bezpieczeństwo pracy.

W województwie łódzkim w końcu 2009 r. w warunkach zagrożenia pracowało 21,2 tys. osób, tj. średnio 37 na 1000 zatrudnionych (przed rokiem 42 osoby). Przeciętnie w Polsce wskaźnik ten był wyższy i wyniósł 60 osób w 2009 r. wobec 66 w 2008 r.

Na działanie czynników szkodliwych związanych ze środowiskiem pracy w 2009 r. na 1000 zatrudnionych narażonych było 36,8 osób wobec 42,4 w 2008 r. (w Polsce 59,6 wobec 65,5 w 2008 r.). 21,7 osób na 1000 zatrudnionych (wobec 21,4 osób przed rokiem) podlegało czynnikom związanym z uciążliwością pracy (przy przeciętnej w kraju w 2009 r. 31,4 wobec 32,5 w 2008 r.), a na zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi narażonych było 8,9 osób na 1000 zatrudnionych wobec 7,7 w 2008 r. (średnio w Polsce 13,3 w 2009 r. wobec 14,2 w 2008 r.)

Wskaźnik wypadkowości w 2009 r. w województwie łódzkim był niższy o 1,4 niż w 2008 r. i wyniósł 7,2 poszkodowanych w wypadkach na 1000 pracujących, plasując łódzkie na 6 pozycji wśród innych województw (przy średniej dla kraju 7,5).

W końcu grudnia 2009 r. w urzędach pracy województwa łódzkiego zarejestrowanych było 128,1 tys. osób bezrobotnych, tj. o 29,2% więcej niż rok wcześniej (osoby bezrobotne z terenu województwa łódzkiego stanowiły 6,8% wszystkich bezrobotnych w kraju). Kobiety stanowiły 49,5% wszystkich bezrobotnych, a osoby dotychczas niepracujące 16,1%. W stosunku do 2008 r. wyraźnie zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż rok - z 33,3% w 2008 r. do 24,7% w 2009 r.

W porównaniu z grudniem 2008 r. wzrost zanotowano we wszystkich kategoriach bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Największy dotyczył bezrobotnych: do 25 roku życia (wzrost o 41,4%), bez wykształcenia średniego (wzrost o 26,6%), niepełnosprawnych (wzrost o 25,2%) oraz bez kwalifikacji zawodowych (wzrost o 24,4%).

TABL. 4. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH			
Bezrobotni zarejestrowani.....	123148	99191	128105
mężczyźni.....	57591	46602	64696
kobiety.....	65557	52589	63409
Oferty pracy	2689	2131	1246
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	46	47	103
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH			
Dotychczas niepracujący.....	17,8	17,1	16,1
Posiadający prawo do zasiłku	15,8	19,8	21,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	11,2	9,2	11,9

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie łódzkim w końcu grudnia 2009 r. kształtowała się na poziomie 11,9% i była o 2,7 pkt. proc. wyższa niż przed rokiem. W porównaniu ze średnią w skali kraju była o 0,2 pkt. proc. niższa, plasując łódzkie na 5 pozycji za województwami: mazowieckim, wielkopolskim, śląskim i małopolskim.

W końcu grudnia 2009 r. na 1 ofertę pracy przypadały 103 osoby bezrobotne, tj. o 56 osób więcej niż w 2008 r. Przeciętnie w Polsce - 89 osób wobec 49 w grudniu 2008 r.

W 2009 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie łódzkim, według danych BAEL, liczyła 1381 tys. osób, a biernych zawodowo 1134 tys. osób.

W ciągu roku odnotowano w województwie łódzkim spadek współczynnika aktywności zawodowej z 55,3% w 2008 r. do 54,9% w 2009 r. Natomiast przeciętnie w kraju odnotowano wzrost o 0,7 pkt. proc. do 54,9% w 2009 r. Płeć była wyraźnym czynnikiem różnicującym stopień aktywności zawodowej, i tak dla mężczyzn współczynnik wyniósł 63,7%, a dla kobiet 47,0%. Nieco mniejsza rozpiętość wskaźnika wystąpiła w przypadku przekroju miasta-wieś: w 2009 r. wyniósł on 53,9% w miastach i 56,9% na wsi.

Stopa bezrobocia według BAEL w województwie łódzkim osiągnęła w 2009 r. poziom 7,6%, tj. o 0,6 pkt. proc. niższy niż przeciętnie w kraju, plasując łódzkie na 6 pozycji wśród innych województw. Natężenie bezrobocia wśród kobiet było wyższe niż wśród mężczyzn - 8,1% wobec 7,1%. W przekroju terytorialnym wyniosło odpowiednio 8,1% dla miast i 6,6% dla wsi.

2.4. WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W latach 2008-2009 odnotowano systematyczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, zarówno w gospodarce narodowej jak i w sektorze przedsiębiorstw. Chociaż płace w województwie łódzkim rosły szybciej niż przeciętne w kraju, to poziom wynagrodzeń wypłacanych pracownikom na terenie województwa łódzkiego nadal był niższy od przeciętnych wartości w Polsce.

W 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wyniosło 2711,89 zł i było wyższe niż przed rokiem o 6,1% (przeciętnie w Polsce wzrost był nieco niższy i wyniósł 5,4%). Przeciętna płaca w województwie łódzkim stanowiła 87,4% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce. Na przestrzeni obserwowanych lat różnica pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem wypłaconym

w województwie łódzkim a jego średnią wartością w kraju pogłębiła się z 386,44 zł w 2008 r. do 389,85 zł, tj. o 3,41 zł. W 2009 r. jedynie płaca w dwóch województwach (mazowieckim i śląskim) przewyższyła przeciętną krajową.

W 2009 r. przeciętna miesięczna płaca brutto w podmiotach gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób była o 5,3% wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 2884,60 zł (w Polsce w tym czasie odnotowano wzrost o 5,0%). Poziom wynagrodzeń w łódzkim był w 2009 r. niższy o 430,78 zł niż przeciętna krajowa, a rok wcześniej niższy o 417,90 zł.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów (świadczeniobiorców ZUS i KRUS) w 2009 r. w województwie łódzkim zwiększyła się o 0,7% (ogółem w Polsce odnotowano wzrost ich liczby o 0,8%) i wyniosła 662,9 tys. osób. Pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych objętych było 542,1 tys. osób, z czego 384,8 tys. pobierało emerytury, a 74,9 tys. renty z tytułu niezdolności do pracy. Liczba emerytów i rencistów rolników indywidualnych w 2009 r. wyniosła 120,8 tys. osób, tj. o 0,4% mniej niż w 2008 r. (w kraju ich liczba zmniejszyła się o 3,5% do 1425,8 tys. osób), wśród nich 100,7 tys. pobierało emerytury.

TABL. 5. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE ŚWIADCZENIE EMERYTALNO-RENTOWE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
	w zł		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej	2298,75	2555,73	2711,89
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b	2470,86	2740,58	2884,60
Przeciętna miesięczna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	1253,79	1371,55	1488,79
Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy wypłacona z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	885,01	954,35	1027,15
Przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych ^c	797,51	843,17	896,10

^a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. ^c Łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

W ciągu 2009 r. wypłacono łącznie świadczenia emerytalne i rentowe brutto w kwocie 10356,92 mln zł, czyli o 9,6% większej niż w 2008 r. Świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych stanowiły 87,5% ogółu omawianych świadczeń.

Przeciętna miesięczna emerytura w województwie łódzkim w 2009 r. wzrosła w porównaniu z 2008 r. o 8,6%, tj. o 0,2 pkt. proc. więcej niż przeciętnie w kraju. W łódzkim wyniosła 1488,79 zł, jednak w dalszym ciągu była niższa od przeciętnej emerytury wypłaconej w kraju. - 1651,21 zł.

W województwie łódzkim renta z tytułu niezdolności do pracy w porównaniu z 2008 r. zwiększyła się o 7,6% osiągając wartość 1027,15 zł (w kraju wzrost o 8,1% do poziomu 1215,60 zł).

W 2009 r. przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowe otrzymywana przez rolników indywidualnych wyniosło 896,10 zł, co oznacza wzrost o 6,3% w porównaniu z 2008 r. (przeciętnie w Polsce odnotowano wzrost o 6,2% do poziomu 911,04 zł).

2.5. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Badanie budżetów gospodarstw domowych spełnia ważną rolę w analizach poziomu życia ludności. Stanowi podstawowe źródło informacji o poziomie i strukturze dochodów i wydatków, wielkości spożycia artykułów żywnościowych oraz wyposażeniu gospodarstw w dobra trwałe użytkowania.

Wyniki tego badania wskazują, że w roku 2009 województwo łódzkie (z wartością 1115,10 zł) znalazło się wśród pięciu województw o przeciętnym miesięcznym dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę wyższym niż przeciętna krajowa, która kształtowała się na poziomie około 1114 zł.

W porównaniu z 2008 r. w regionie łódzkim odnotowano wzrost o 10,0% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę, przy przeciętnym wzroście w Polsce na poziomie 6,6%. Pozytywne zmiany w wielkości dochodu rozporządzalnego spowodowały przesunięcie województwa łódzkiego w rankingu województw z 9 miejsca, jakie zajmowało w roku ubiegłym, na miejsce 5.

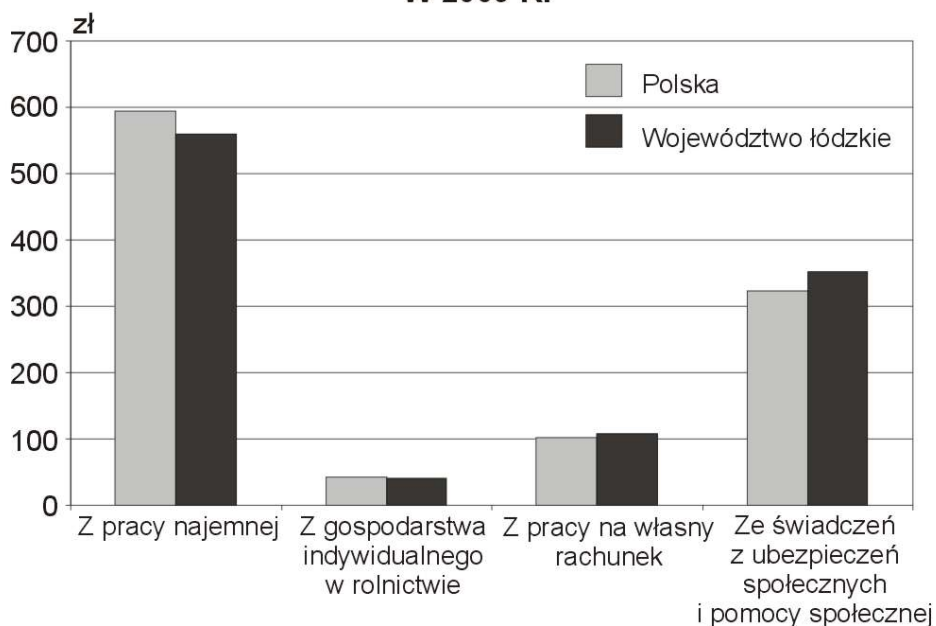
W strukturze dochodu rozporządzalnego dominowały dochody z pracy najemnej (50,1%) oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pozostałych (31,5%). W porównaniu z rokiem 2008 znacząco wzrósł udział dochodów z pracy na rachunek własny i z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, najmniej zaś z pracy najemnej.

TABL. 6. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Wyszczególnienie	2007		2008		2009	
	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach
Dochód rozporządzalny	910,99	100,0	1013,36	100,0	1115,10	100,0
w tym:						
z pracy najemnej.....	449,04	49,3	542,98	53,6	558,87	50,1
z pracy na własny rachunek.....	73,00 ^a	8,0	75,11	7,4	108,06	9,7
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	41,06	4,5	30,34 ^b	3,0	40,27 ^c	3,6
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pozostałych.....	295,21	32,4	308,60	30,5	351,68	31,5
Dochód do dyspozycji.....	872,80	X	969,79	X	1065,07	X

a b c Błąd względny szacunków przekracza 10 % i wynosi: a - 23,64%, b - 14,47%, c - 24,07%.

WYKRES 4. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2009 R.

W 2009 r. przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w województwie łódzkim, tj. dochód przeznaczony na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności, wyniósł 1065,07 zł i był wyższy o 9,8% niż w roku 2008 (przeciętnie w Polsce wyniósł 1071,67 zł i wzrósł o 6,5% w stosunku do roku poprzedniego).

TABL. 7. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Wyszczególnienie	2007		2008		2009	
	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach
Wydatki ogółem	839,69	100,0	922,37	100,0	997,73	100,0
w tym towary i usługi konsumpcyjne	801,50	95,5	878,81	95,3	947,70	95,0
w tym:						
żywność i napoje bezalkoholowe.....	213,29	25,4	230,43	25,0	243,31	24,4
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	25,15	3,0	25,69	2,8	28,46	2,9
odzież i obuwie.....	46,18	5,5	49,25	5,3	51,23	5,1
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii.....	150,36	17,9	172,28	18,7	188,59	18,9
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego.....	43,24	5,2	44,56	4,8	48,42	4,9
zdrowie	43,81	5,2	47,95	5,2	54,51	5,5
transport.....	84,79	10,1	96,40	10,5	92,54	9,3
łącznie	40,22	4,8	42,44	4,6	45,73	4,6
rekreacja i kultura.....	66,57	7,9	71,02	7,7	82,19	8,2
edukacja ^a	11,06	1,3	12,33 ^b	1,3	13,18	1,3
restauracje i hotele.....	20,61 ^c	2,5	24,20	2,6	25,72	2,6
inne towary i usługi.....	45,95	5,5	50,84	5,5	54,53	5,5

^a Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{b c} Błąd względny szacunków przekracza 10 % i wynosi: ^b - 10,63%, ^c - 10,98%.

W roku 2009 przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim wyniosły 997,73 zł. Podobnie jak przeciętny dochód rozporządzalny, były wyższe niż przeciętne w Polsce, które kształtowały się na poziomie 956,68 zł. W stosunku do roku 2008 wzrosły o 8,2% i był to większy wzrost niż przeciętny w skali kraju wynoszący 5,8%.

Wzrost przeciętnych miesięcznych wydatków był niższy niż wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji w województwie łódzkim o 1,6 pkt. proc. Podobna tendencja zaistniała w skali kraju, jednakże różnica pomiędzy wzrostem wydatków i dochodów była o ponad połowę niższa i wyniosła 0,7 pkt. proc.

Wydatki na zakup żywności i napojów bezalkoholowych stanowiły 24,4% ogółu wydatków i były niższe niż przeciętna dla Polski o 0,6 pkt. proc. W stosunku do roku ubiegłego udział tej grupy we wszystkich wydatkach zmniejszył się o 0,6 pkt. proc., przy spadku w skali kraju wynoszącym 0,46 pkt. proc.

W ciągu roku o 0,2 pkt. proc., do 18,9%, wzrósł udział kosztów użytkowania mieszkania lub domu oraz koszty nośników energii w ogólnej wartości wydatków gospodarstwa domowego. Przeciętnie w Polsce odnotowano ich wzrost o 0,8 pkt. proc. do 19,7%. W 2008 r. w województwie łódzkim wyniosły one przeciętnie na osobę 172,28 zł, a w kolejnym roku już 188,59 zł.

W stosunku do roku ubiegłego wzrosły wydatki we wszystkich kategoriach poza transportem, gdzie nastąpił spadek wydatków o 4,0%. Najbardziej wzrosły wydatki na rekreację i kulturę - o 15,7% i zdrowie - o 13,7%.

Stosunek przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego w województwie łódzkim w roku 2009 wynosił 89,5% i był wyższy niż średni w skali Polski – 85,8%. Jednakże w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano większy jego spadek niż w skali kraju - o 1,55 pkt. proc. (przeciętnie w Polsce o 0,65 pkt. proc.).

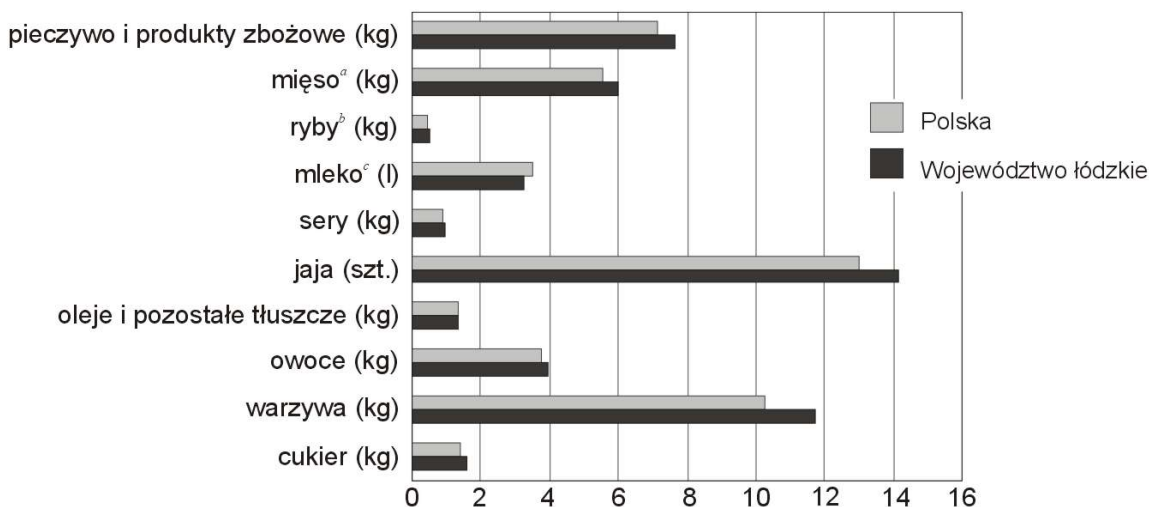
TABL. 8. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Pieczywo i produkty zbożowe w kg.....	8,03	7,87	7,66
Mięso ^a w kg	5,63	6,01	5,97
Ryby ^b w kg.....	0,45	0,47	0,49
Mleko ^c w l	3,97	3,18	3,23
Sery w kg	0,91	0,88	0,94
Jaja w szt.....	14,29	14,13	14,13
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,37	1,38	1,36
Owoce kg	3,66	3,84	3,98
Warzywa w kg	11,32	11,32	11,75
Cukier w kg.....	1,62	1,67	1,57

^a Łącznie z wyrobami garnażeryjnymi. ^b Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych. ^c Bez zagęszczonego i w proszku.

Mieszkaniec województwa łódzkiego w 2009 r. zjadł przeciętnie w miesiącu 7,66 kg chleba i produktów zbożowych, 5,97 kg mięsa, 11,75 kg warzyw oraz 14,13 szt. jaj. Przeciętne miesięczne spożycie wymienionych artykułów, podobnie jak w latach wcześniejszych, było wyższe od spożycia przeciętnego mieszkańca Polski; przeciętne wartości w skali kraju przedstawiały się odpowiednio – 7,17 kg, 5,55 kg, 10,28 kg oraz 13 szt.

WYKRES 5. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE WYBRANYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2009 R.

^a Łącznie z wyrobami garmazeryjnymi. ^b Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. ^c Bez zagęszczonego i w proszku.

W województwie łódzkim w porównaniu z 2008 r. spadło spożycie pieczywa i produktów zbożowych o 2,7%, mięsa o 0,7%, olejów i pozostałych tłuszczów o 1,4% oraz cukru o 6,0%. Na identycznym poziomie, jak rok wcześniej, znalazło się spożycie jaj - 14,13 szt. Podobnie działo się w skali kraju – przeciętne spożycie pieczywa spadło tu o 3,4%, mięsa o 0,9%, olejów o 1,4%, a cukru o 2,1%. Spożycie jaj pozostało na prawie niezmiennym poziomie – 13 szt. W regionie wzrosło natomiast spożycie serów o 6,8%, ryb o 4,3%, owoców o 3,6%, warzyw o 3,8% oraz mleka o 1,6%. Dynamika przeciętnego spożycia wymienionych produktów w skali Polski przedstawiała się nieco inaczej – wzrosło jedynie spożycie serów o 4,5% oraz owoców o 5%. Natomiast spożycie ryb, warzyw oraz mleka, inaczej niż w regionie łódzkim, spadło odpowiednio o 2,1%, 2,2% oraz 3,6%.

Rozważając spożycie mięsa, ryb, owoców oraz warzyw w rankingu województw - region plasuje się w czołówce. Województwo zajmuje 3 pozycję pod względem spożycia mięsa (rok temu 5), 5 pod względem spożycia ryb (w roku ubiegłym 8), 4 w przypadku spożycia owoców (rok ubiegły to 3 lokata) oraz, podobnie jak w roku 2008, 2 pozycja pod względem spożycia warzyw.

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych województwa łódzkiego w przedmioty trwałego użytkowania. W 2009 r. największa zmiana dotyczyła sprzętu AGD oraz fotograficznego i audiowizualnego.

W porównaniu z rokiem 2008 najbardziej zwiększyła się liczba gospodarstw domowych wyposażonych w zmywarki o 46,4 pkt. proc. i był to dużo większy przyrost niż

przeciętny w skali Polski, który wyniósł 28,1 pkt. proc. Pod względem wyposażenia w ten sprzęt region łódzki zajmował, podobnie jak w roku 2008, 13 miejsce w rankingu województw.

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku cyfrowych aparatów fotograficznych. Odnotowano tu wzrost rzędu 22,2 pkt. proc. i był on większy niż przeciętny w skali kraju, wynoszący 20,0 pkt. proc. Pomimo tego region łódzki pod względem wyposażenia w sprzęt tego typu zajmował, podobnie jak rok wcześniej, 14 miejsce w rankingu województw.

TABL. 9. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w % ogółu gospodarstw domowych		
Odbiornik telewizyjny.....	98,3	98,6	99,0
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	53,0	57,8	63,4
Zestaw kina domowego	12,0	14,0
Zestaw do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (wieża) ...	44,0	41,8	43,2
Odtwarzacz MP3.....	.	24,1	27,0
Odtwarzacz płyt kompaktowych.....	.	11,4	11,2
Magnetowid, odtwarzacz	38,8	34,2	31,1
Odtwarzacz DVD.....	.	46,0	49,3
Kamera wideo	7,4	8,7
Cyfrowy aparat fotograficzny	32,4	39,6
Komputer osobisty z dostępem do Internetu.....	32,5	40,6	47,0
Telefon komórkowy	79,0	82,4	85,2
Automat pralniczy.....	78,6	81,2	84,0
Chłodziarka lub zamrażarka.....	98,4	98,9	98,3
Zmywarka do naczyń.....	.	6,9	10,1
Samochód osobowy	49,2	51,8	55,4

Kolejne duże wzrosty odnotowano w wyposażeniu gospodarstw domowych w kamery wideo (o 17,6 pkt. proc.) i zestawy kina domowego (o 16,7 pkt. proc.), które były większe niż przeciętne w skali kraju odpowiednio o 12 pkt. proc. i 12,2 pkt. proc. Pozwoliły one na zajęcie przez region łódzki w rankingu województw miejsc odpowiednio 11 i 12 (rok wcześniej były to lokaty 12 i 13) pod względem wyposażenia w wymieniony sprzęt.

W porównaniu z 2008 r. liczba gospodarstw domowych wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu wzrosła o 15,8 pkt. proc. Natomiast przeciętnie w skali kraju

wymienionego sprzętu przybywało szybciej – o 17,1 pkt. proc. Omawiane wyposażenie plasuje region łódzki na 14 pozycji (rok temu lokata 13) w klasyfikacji województw.

W 2009 r. nastąpił dalszy spadek odsetka łódzkich gospodarstw domowych wyposażonych w sprzęt audiowizualny tzw. „starej generacji”, tj. magnetowidy o 9,1 pkt. proc. oraz odtwarzacze płyt kompaktowych o 1,8 pkt. proc. Jednakże w skali kraju szybciej ubywało wymienionego sprzętu, odpowiednio - o 16,5 pkt. proc. oraz o 6,9 pkt. proc. Odnotowano natomiast dalszą dynamikę wzrostu wyposażenia gospodarstw domowych w: odtwarzacze DVD o 7,2 pkt. proc., przeciętnie w skali kraju wzrost był większy o 8,4 pkt. proc. i odtwarzacze MP3 o 12 pkt. proc., przeciętnie w skali Polski wymienionego sprzętu przybywało wolniej o 6,9 pkt. proc.

2.6. UBÓSTWO

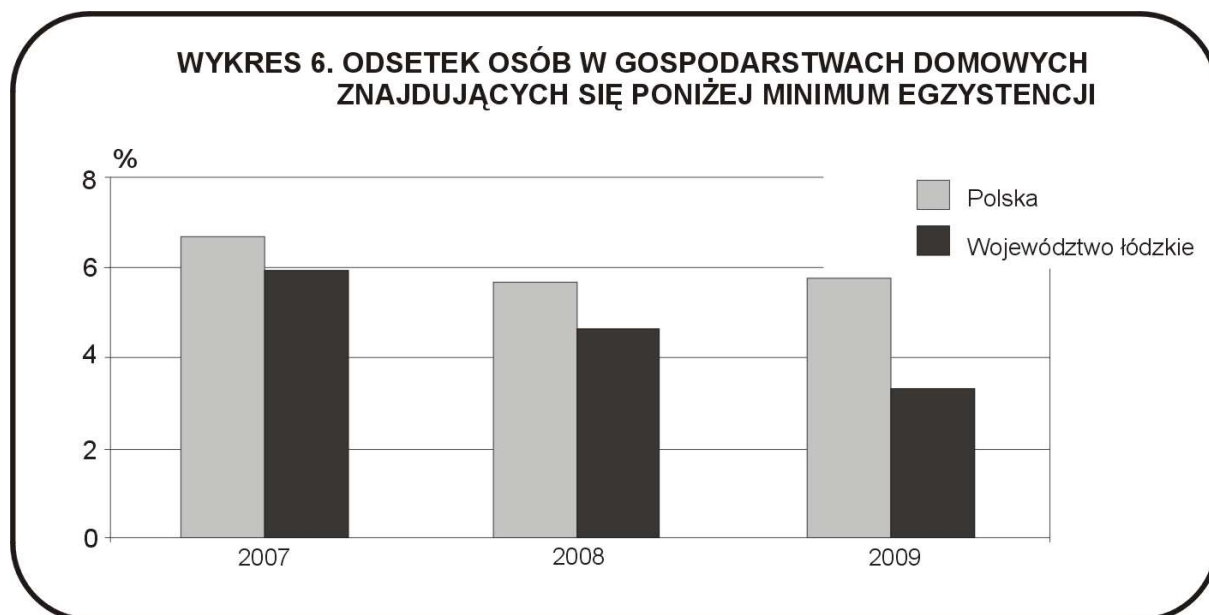
Na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych zasięg ubóstwa materialnego jest mierzony przy zastosowaniu różnych granic ubóstwa.

TABL. 10. WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM WEDŁUG POSZCZEGÓLNYCH GRANIC UBÓSTWA

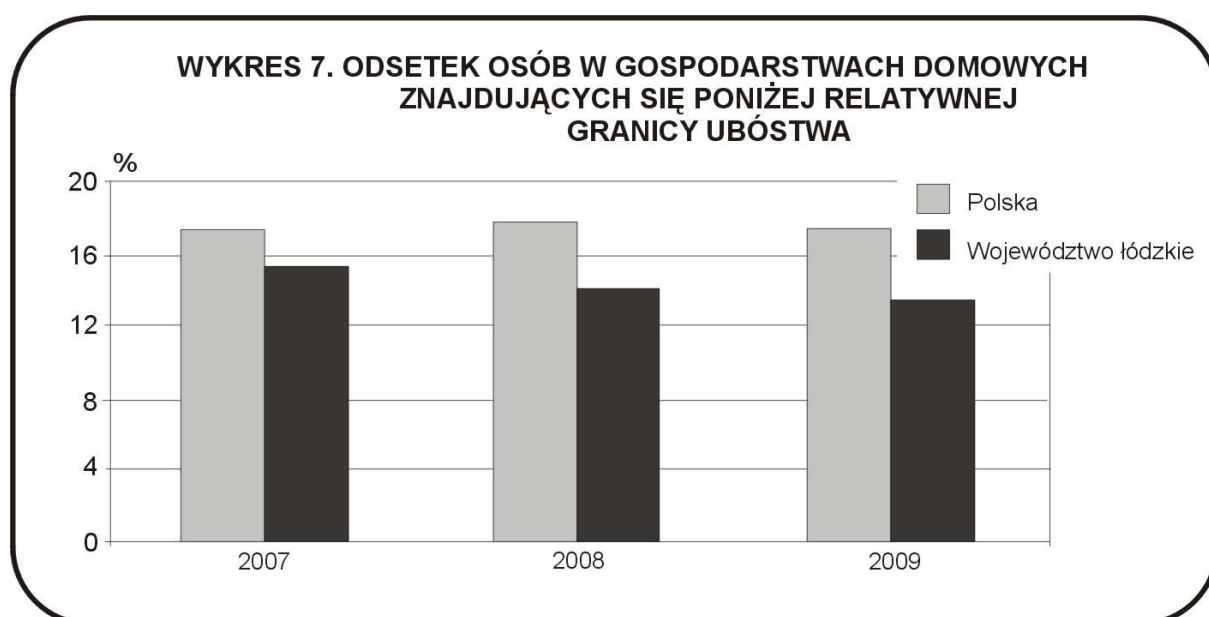
Granice ubóstwa	2007	2008	2009
	% osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej danej granicy ubóstwa		
Minimum egzystencji.....	5,9	4,6	3,3
Relatywna	15,2	14,1	13,4
Ustawowa.....	13,2	7,5	5,2

Zasięg ubóstwa skrajnego, którego granicę wyznacza minimum egzystencji, oszacowano w województwie łódzkim w 2009 r. na 3,3% osób wobec 4,6% osób w 2008 r. Pozytywna tendencja wskazująca na stopniowe ograniczanie rozmiarów ubóstwa skrajnego w województwie łódzkim utrzymuje się od 2007 r. W przeciwieństwie do województwa łódzkiego, w którym odsetek osób o wydatkach poniżej minimum egzystencji zmniejszył się w stosunku do roku ubiegłego, przeciętna w skali kraju minimalnie, ale jednak wzrosła z 5,6% do 5,7%. Stopa ubóstwa skrajnego w poszczególnych województwach wahała się w 2009 r. od 2,9% w województwie opolskim do 10,6% w województwie świętokrzyskim. Na

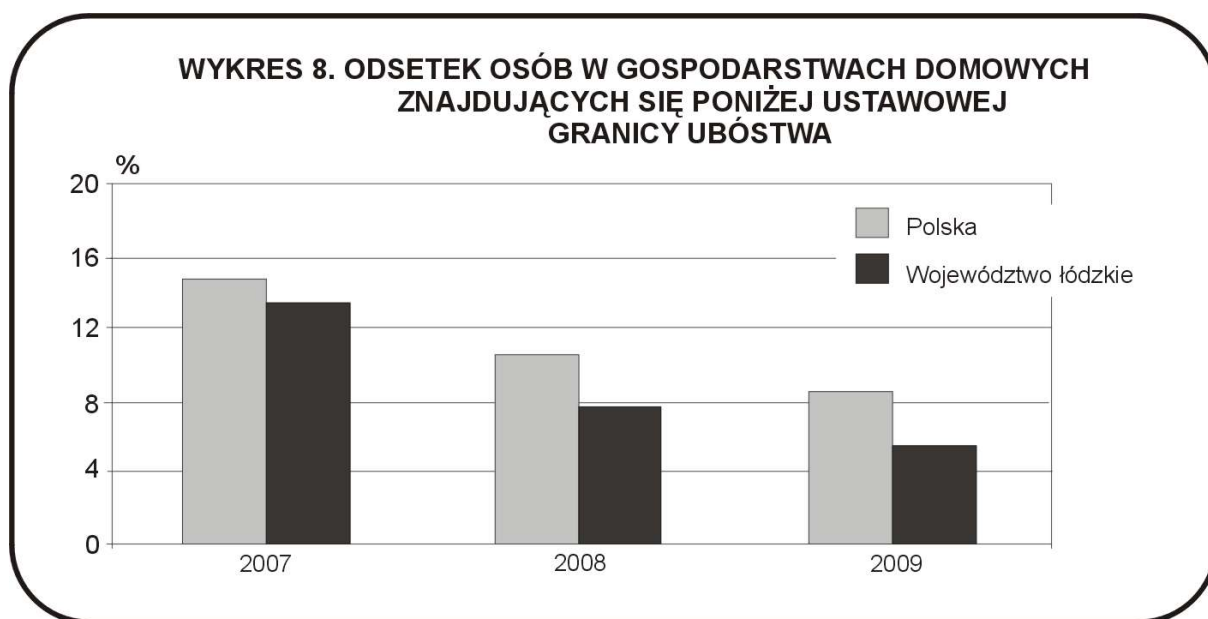
tle innych województw łódzkie odznaczało się jednym z najniższych wskaźników zagrożenia ubóstwem skrajnym.

Kolejnym wskaźnikiem, który charakteryzuje zasięg ubóstwa materialnego jest relatywna granica ubóstwa. W 2009 r. odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy od relatywnej granicy ubóstwa wyniósł 13,4%. W ciągu roku w województwie łódzkim nastąpiło zmniejszenie wartości relatywnej granicy ubóstwa o 0,7 pkt. proc., przy czym wskaźnik ten był wyższy w skali kraju i w porównaniu z 2008 r. zmniejszył się o 0,3 pkt. proc. do 17,3%.

Z badań budżetów gospodarstw domowych wynika, że w 2009 r. w województwie łódzkim 5,2% osób żyło w gospodarstwach domowych, w których wydatki były niższe od tak zwanej ustawowej granicy ubóstwa. W 2009 r. granica ta wyniosła 477 zł dla gospodarstw jednoosobowych lub 351 złotych na osobę w gospodarstwach wieloosobowych. Szacuje się, że w sumie ok. 130 tys. mieszkańców województwa łódzkiego żyło w sferze ubóstwa ustawowego. Spadek wartości wskaźnika zagrożenia ubóstwem ustawowym zauważalny jest także w skali całego kraju, gdzie w 2008 r. wskaźnik ten wynosił 10,6%, a w 2009 r. - 8,3%.

TABL. 11. WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM PO UWZGLĘDNIENIU W DOCHODACH TRANSFERÓW SPOŁECZNYCH

Wyszczególnienie	EU –SILC 2007 (dane o dochodach za rok 2006)	EU –SILC 2008 (dane o dochodach za rok 2007)	EU –SILC 2009 (dane o dochodach za rok 2008)
	% osób		
Polska	17,3	16,9	17,1
Województwo łódzkie.....	17,1	18,4	17,6

Analizę zasięgu i społecznego zróżnicowania ubóstwa w Unii Europejskiej prowadzi się w oparciu o wyniki europejskiego badania dochodów i warunków życia. Według metodologii uzgodnionej i przyjętej przez Eurostat za zagrożone ubóstwem uważa się osoby

żyjące w gospodarstwach domowych, których dochód do dyspozycji jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany dochodu. W ujęciu relatywnym, miara ta określa grupę ludności będącą w najtrudniejszej sytuacji dochodowej w danym kraju .

W województwie łódzkim w 2009 r. nastąpiło zmniejszenie zasięgu ubóstwa w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych zmalał o 0,8 pkt. proc., pomimo to nadal jest większy od przeciętnej w Polsce, która wyniosła 17,1%. Obliczone na podstawie EU- SILC 2009 wojewódzkie wskaźniki zagrożenia ubóstwem wahały się od 11,0% do 27,9%. Najniższymi wskaźnikami ubóstwa odznaczały się województwa opolskie (11%), mazowieckie (12,5%) i śląskie (12,9%). Najwięcej Polaków zagrożonych biedą dochodową było w województwach lubelskim (27,9%) i świętokrzyskim (23,7%). Województwo łódzkie ze wskaźnikiem równym 17,6% plasowało się na 8 miejscu podobnie, jak województwa kujawsko-pomorskie i pomorskie.

2.7. ZASOBY MIESZKANIOWE

Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych w końcu 2009 r. w województwie łódzkim znajdowało się 968,0 tys. mieszkań, w porównaniu z 2008 r. ich liczba zwiększyła się dokładnie o tyle samo co przeciętnie w Polsce - o 1,2%. Na 1000 ludności przypadało 381 mieszkań, co lokowało województwo łódzkie na 2 miejscu w kraju, zaraz za województwem mazowieckim. Przeciętnie w Polsce wskaźnik ten był niższy i w 2009 r. kształtował się na poziomie 349 mieszkań na 1000 ludności (345 w 2008 r.). W 2009 r. przeciętne mieszkanie składało się z 3,51 izby i mierzyło 66,1 m² powierzchni użytkowej, a więc było większe o 0,2 m² w porównaniu z 2008 r., wciąż jednak nie dorównywało przeciętnej powierzchni mieszkania w kraju (70,5 m²). W jednym mieszkaniu zamieszkiwały średnio 2,63 osoby, podczas gdy przeciętne zagęszczenie mieszkań w kraju było większe i wyniosło 2,87 osoby. Na 1 izbę przypadało w województwie łódzkim 0,75 osoby wobec 0,76 w 2008 r. (przeciętna wartość dla kraju była nieznacznie wyższa - 0,77 osoby w 2009 r. i 0,78 w 2008 r.). Każdy lokator w województwie łódzkim w 2009 r. miał do dyspozycji średnio 25,2 m², tj. o 0,6 m² więcej niż przeciętnie w kraju (24,6 m²).

TABL. 12. **ZASOBY MIESZKANIOWE**^a
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Mieszkania w tys.	955,9	962,5	968,0
Izby w tys.	3340,8	3371,2	3396,4
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	62639,6	63394,7	64025,4
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	374	378	381
Przeciętna:			
liczba izb w mieszkaniu.....	3,50	3,50	3,51
powierzchnia użytkowa w m ² :			
1 mieszkania	65,5	65,9	66,1
na 1 osobę.....	24,5	24,9	25,2
liczba osób na:			
1 mieszkanie	2,67	2,65	2,63
1 izbę	0,77	0,76	0,75

^a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

W 2009 r. 96,3% mieszkań w miastach województwa łódzkiego było wyposażonych w wodociąg, 86,3% posiadało łazienkę, a 80,3% - centralne ogrzewanie. Na wsi do wodociągu dostęp miało 84,0% ogółu mieszkań zamieszkałych, łazienkę posiadało 65,3%, a centralne ogrzewanie – 57,8%. W porównaniu z 2008 r. stopień wyposażenia mieszkań w instalacje wzrósł nieznacznie - największy wzrost dotyczył centralnego ogrzewania, zarówno w mieszkaniach miejskich, jak i wiejskich (o 0,3 pkt. proc.).

TABL. 13. **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE**^a
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w % ogółu mieszkań zamieszkałych		
	MIASTA		
Wodociąg.....	96,2	96,2	96,3
Łazienka	86,1	86,2	86,3
Centralne ogrzewanie	79,9	80,0	80,3
	WIEŚ		
Wodociąg.....	83,7	83,8	84,0
Łazienka	64,7	65,0	65,3
Centralne ogrzewanie	57,0	57,4	57,8

^a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

Na tle innych województw, województwo łódzkie w 2009 r. charakteryzowało się niskim stopniem wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje. Pod względem odsetka mieszkań w miastach wyposażonych w wodociąg i łazienkę łódzkie zajmowało ostatnią lokatę, na wsi sytuacja przedstawiała się nieco lepiej – odpowiednio 12 i 13 miejsce.

W 2009 r. sądy w województwie łódzkim orzekły 829 eksmisji, czyli o 151 mniej niż w 2008 r., podczas gdy przeciętnie w Polsce nastąpił wzrost liczby orzeczonych eksmisji o 26,0%. W 2009 r. w województwie łódzkim 95,0% postępowań eksmisyjnych spowodowanych było zaległościami w opłatach za mieszkanie. Pomimo spadku liczby orzeczeń, wzrosła skuteczność ich egzekucji, w 2009 r. w województwie łódzkim wykonano 329 eksmisji, czyli o 18,3% więcej niż w 2008 r. (przeciętnie w Polsce o 52,2% więcej niż rok wcześniej).

TABL. 14. POSTĘPOWANIA EKSMISYJNE I EKSMISJE Z LOKALI MIESZKALNYCH

Wyszczególnienie	2007	2009
Orzeczone przez sąd eksmisje	980	829
w tym z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie.....	927	788
Wykonane eksmisje.....	278	329
w tym z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie.....	246	291

2.8. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2009 r. w województwie łódzkim oddano do użytkowania 6344 mieszkania, tj. o 13,9% mniej niż w 2008 r. (przeciętnie w Polsce liczba przekazanych mieszkań zmniejszyła się o 3,1%, a najgłębszy spadek dotyczył budownictwa spółdzielczego - o 16,0% oraz indywidualnego - o 13,6%). Największy udział w nowych zasobach mieszkaniowych województwa łódzkiego miały mieszkania wybudowane w ramach budownictwa indywidualnego, stanowiąc 58,8% ogółu (w porównaniu z 2008 r. przekazano ich o 20,2% mniej). Udział mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem wyniósł 32,4% (w porównaniu z 2008 r. przekazano ich więcej o 9,1%). Mieszkania spółdzielcze stanowiły 3,9% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania (ich liczba wzrosła o 2,1% w stosunku do 2008 r.).

W przeliczeniu na 1000 ludności w województwie łódzkim w 2009 r. oddano średnio 2,5 mieszkania, podczas gdy w 2008 r. wskaźnik ten wyniósł 2,9 (w Polsce było to odpowiednio 4,2 wobec 4,3 w 2008 r.). Pod względem liczby zrealizowanych mieszkań województwo łódzkie znalazło się na 13 miejscu wśród innych województw. W odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszył się też wskaźnik liczby mieszkań przekazanych do eksploatacji na 1000 zawartych małżeństw – 401 wobec 453 w 2008 r. Przeciętnie w kraju odnotowano również jego spadek z 641 w 2008 r. do 638 w 2009 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo wybudowanego mieszkania w województwie łódzkim w 2009 r. wyniosła 112,9 m², i była o 2,0 m² mniejsza niż w 2008 r. Mieszkanie oddane do użytkowania w 2009 r. w województwie łódzkim miało metraż o 13,3 m² większy niż przeciętne nowe mieszkanie w kraju.

TABL. 15. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
O G Ó Ł E M	5886	7372	6344
Spółdzielcze.....	235	241	246
Komunalne (gminne).....	172	241	125
Zakładowe	62	45	3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	981	1885	2056
Spółeczne czynszowe	216	280	181
Indywidualne	4220	4680	3733
Mieszkania na 1000 ludności	2,3	2,9	2,5
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw.....	383	453	401
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	118,8	114,9	112,9

2.9. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

W 2009 r. w województwie łódzkim 89,5% mieszkańców korzystało z sieci wodociągowej (w Polsce 87,2%). W miastach udział mieszkańców mających dostęp do wodociągu wynosił 94,3% i nie zmienił się od poprzedniego roku, natomiast na wsi wzrósł o 0,3 pkt. proc. i wyniósł 80,8% (w kraju udziały te wyniosły: 95,2% w miastach i 74,7% na wsi).

Z sieci kanalizacyjnej w 2009 r. korzystało 58,6% mieszkańców województwa (przeciętnie w kraju udział ten wyniósł ogółem 61,5%, a w miastach 85,8%), tj. 83,5% mieszkańców miast w województwie. Sytuacja na terenach wiejskich w województwie łódzkim była gorsza niż przeciętnie w Polsce, tylko 14,1% mieszkańców wsi województwa łódzkiego korzystało z sieci kanalizacyjnej, podczas gdy w kraju było to 23,5%. W stosunku do 2008 r. liczba ludności mającej dostęp do kanalizacji w województwie łódzkim zwiększyła się o 0,2 pkt. proc. w miastach i o 0,7 pkt. proc. wśród ludności wiejskiej.

W 2009 r. z gazu sieciowego korzystało 39,7% mieszkańców województwa, 59,7% mieszkańców miast i tylko 3,9% mieszkańców wsi. Udział odbiorców gazu sieciowego w ludności ogółem rośnie szybciej na wsi niż w miastach (odpowiednio wzrost o 0,7 pkt. proc. - na wsi i o 0,5 pkt. proc. - w mieście). Przeciętne wartości w kraju były wyższe i wyniosły 52,6% dla ogółu mieszkańców, 73,1% dla ludności miast i 20,6% dla mieszkańców wsi.

TABL. 16. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w % ogółu ludności		
OGÓLEM			
Wodociąg	89,2	89,4	89,5
Kanalizacja	58,1	58,4	58,6
Gaz z sieci	39,4	39,2	39,7
MIASTA			
Wodociąg	94,3	94,3	94,3
Kanalizacja	83,2	83,3	83,5
Gaz z sieci	59,4	59,2	59,7
WIEŚ			
Wodociąg	80,0	80,5	80,8
Kanalizacja	12,5	13,4	14,1
Gaz z sieci	3,0	3,2	3,9

a Dane szacunkowe.

2.10. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

W 2009 r. w województwie łódzkim sieć komunikacji miejskiej liczyła 5073 km linii, tj. o 14 km więcej niż w 2008 r. Długość czynnych tras autobusowych zwiększyła się w ciągu roku o 152 km, natomiast o 59 pojazdów zmniejszył się tabor autobusowy .

TABL. 17. **KOMUNIKACJA MIEJSKA**^a

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Sieć komunikacyjna:			
linie w km.....	4219	5059	5073
czynne trasy autobusowe w km.....	3136	4042	4194
Tabor autobusowy	855	911	852

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2009 r. na terenie województwa łódzkiego długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniosła 18,1 tys. km (co stanowiło 6,8% takich dróg w kraju), tj. o 5,4% więcej niż rok wcześniej. W porównaniu z 2008 r. wzrósł również wskaźnik gęstości dróg, i tak długość dróg publicznych na 100 km² powierzchni zwiększyła się o 5,1 km do 99,6 km w 2009 r. plasując łódzkę na 4 pozycji wśród innych województw (w Polsce wskaźnik ten wyniósł 85,8 km wobec 83,5 km w 2008 r.).

TABL. 18. **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w km		
OGÓŁEM	17018,0	17219	18144
Na 100 km ²	93,4	94,5	99,6
Na 10 tys. ludności.....	66,6	67,6	71,4

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

W 2009 r. linie kolejowe normalnotorowe w województwie łódzkim miały długość 1055 km. Na 100 km² powierzchni ogólnej przypadało 5,8 km linii kolejowych, przy średniej wartości dla kraju 6,5 km (w 2008 r. było to odpowiednio 5,8 w województwie łódzkim i 6,4 przeciętnie w Polsce).

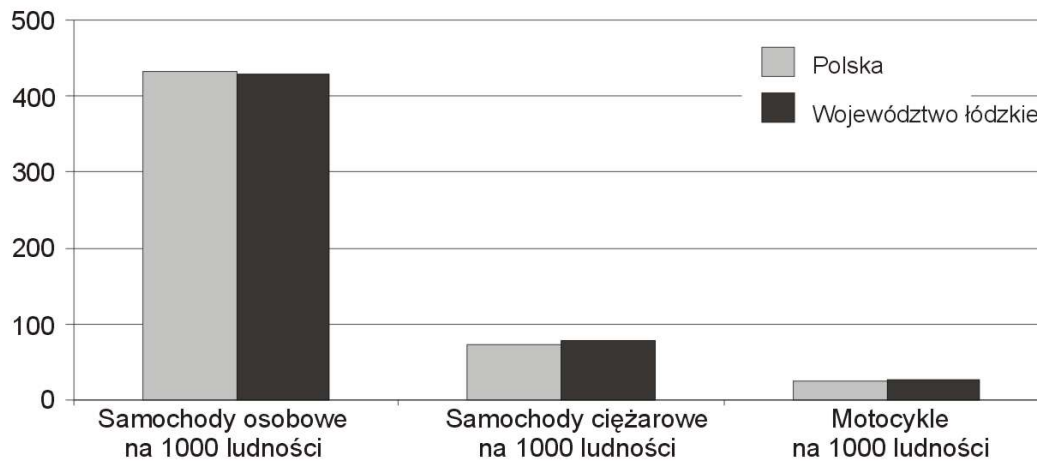
TABL. 19. **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE**^a

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w km		
Normalnotorowe	1056	1056	1055
Na 100 km ² powierzchni ogólnej	5,8	5,8	5,8

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów będących zarządcami sieci kolejowej.

WYKRES 9. POJAZDY SAMOCHODOWE W 2009 R.

W 2009 r. po drogach województwa łódzkiego jeździło 1,1 mln samochodów osobowych i 68,4 tys. motocykli, tj. o 3,8% samochodów i o 6,8% motocykli więcej niż w 2008 r. W 2009 r. w województwie łódzkim na 1000 mieszkańców samochód osobowy posiadało 428,6 osób, czyli o 16,5 więcej niż rok wcześniej. Przeciętnie w kraju wskaźnik ten wzrósł z 421,6 w 2008 r. do 432,2 w 2009 r.

TABL. 20. POJAZDY SAMOCHODOWE I MOTOCYKLE ZAREJESTROWANE^a
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Samochody osobowe w tys.	954,0	1050,4	1090,8
Samochody osobowe na 1000 ludności	373,2	412,1	428,6
Motocykle w tys.....	59,8	64,0	68,4
Motocykle na 1000 ludności.....	23,4	25,1	26,9

^a Na podstawie danych starostw powiatowych ujętych w systemie „Pojazd”.

W 2009 r. na obszarze województwa łódzkiego działały 462 placówki pocztowe, tzn., że w ciągu roku 17 placówek uległo likwidacji, a w konsekwencji o 3,4% zwiększyła się liczba ludności przypadająca na 1 placówkę. W województwie łódzkim 1 placówka pocztowa obsługiwała o 927 osób więcej niż przeciętnie w kraju - 5502 wobec 4575 w Polsce.

Według stanu w dniu 31 XII 2009 r. liczba telefonicznych łączy głównych (abonentów telefonii stacjonarnej) w województwie łódzkim wyniosła 548,0 tys. i była o 8,1% mniejsza niż przed rokiem. W 2009 r. w województwie łódzkim na 1000 mieszkańców przypadało 216

łączy, rok wcześniej 234. Przeciętnie w skali Polski spadek ten był głębszy, w 2008 r. były to 242 łącza wobec 222 w 2009 r.

TABL. 21. **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE**^a

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	486	479	462
Ludność na 1 placówkę pocztową	5259	5321	5502
Telefoniczne łącza główne w tys.	696,1	596,5	548,0
Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności	272,4	234,0	215,6

^a Dane dotyczą poczty publicznej.

2.11. OCHRONA ZDROWIA

W 2009 r. opiekę medyczną nad pacjentami w województwie łódzkim sprawowało 6129 lekarzy, 770 dentyistów, 12584 pielęgniarki, 1588 położnych oraz 2128 farmaceutów. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła liczba pracowników w większości omawianych grup zawodowych; najwięcej przybyło pielęgniarek – o 5,1%, natomiast zbiorowość lekarzy dentyistów zmniejszyła się o 17,4%. Wzrost liczby lekarzy i pielęgniarek oraz spadek liczby ludności w województwie łódzkim w 2009 r. spowodował pozytywne zjawisko zmniejszenia się liczby ludności przypadającej na 1 lekarza (spadek o 4 pacjentów) oraz na 1 pielęgniarkę (spadek o 11 pacjentów). Pod względem liczby pacjentów przypadających na 1 lekarza województwo łódzkie zajmowało w 2009 r. 1 miejsce z wartością 415 osób (w kraju 483 osoby na 1 lekarza).

TABL. 22. **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Lekarze	5919	6082	6129
Lekarze dentyści	980	932	770
Pielęgniarki (łącznie z mgr)	12006	11970	12584
Położne (łącznie z mgr).....	1545	1559	1588
Farmaceuci	2043	2081	2128
Liczba ludności na 1 lekarza	432	419	415
Liczba ludności na 1 pielęgniarkę.....	213	213	202

^a Pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo Narodowy Fundusz Zdrowia.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia; w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2009 r. w województwie łódzkim realizowane były przez 1275 zakładów opieki zdrowotnej, tj. o 103 zakłady więcej niż w 2008 r. zakłady niepubliczne stanowiły 78,3% ogólnej liczby tych placówek (wzrost o 11,6% w porównaniu z rokiem 2008), natomiast o 1 placówkę zmniejszyła się liczba zakładów publicznych świadczących opiekę ambulatoryjną. W 2009 r. wskaźnik określający liczbę ludności na 1 zakład opieki zdrowotnej wyniósł 1994 osoby i w stosunku do 2008 r. obniżył się o 181 osób. Wskaźnik ten był niższy tylko w województwie śląskim (1918 osób) i podlaskim (1966 osób), przy średniej wielkości w kraju 2348 osób.

W 2009 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 276 praktyk lekarskich, realizujących (obok publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej) świadczenia zdrowotne ambulatoryjnej opieki w ramach środków publicznych. Ich liczba spadła na przestrzeni roku o 4,5%.

Ogółem w ciągu 2009 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono 21387,8 tys. porad, tj. o 3,8% mniej niż rok wcześniej. Spośród udzielonych porad 88,6% stanowiły porady lekarskie, a 11,4 % - porady stomatologiczne, których liczba spadła o 8,4% w stosunku do 2008 r.

TABL. 23. **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**^a

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	1119	1172	1275
publiczne	260	278	277
niepubliczne	859	894	998
Liczba ludności na 1 zakład opieki zdrowotnej	2284	2175	1994
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	410	289	276
Porady udzielone ^c w tys.	20598,8	22232,5	21387,8
lekarskie.	18080,7	19573,2	18950,9
w tym specjalistyczne	5796,3	6749,1	6661,0
stomatologiczne	2518,1	2659,2	2436,9

^a Dane o zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie. ^b Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z zakładami opieki zdrowotnej; do 2008 r. łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

W województwie łódzkim w 2009 r. opiekę zdrowotną o charakterze stacjonarnym świadczone w 56 szpitalach ogólnych, dysponujących 13,6 tys. łóżek. W porównaniu z 2008 r. liczba szpitali zmniejszyła się o 2 placówki, a liczba łóżek spadła o 48 sztuk. Przeciętnie w kraju w porównaniu z 2008 r. wzrosła liczba szpitali - o 22 placówki do 754, jednak liczba łóżek uległa zmniejszeniu o 0,3% do 183,0 tys. W 2009 r. w województwie

łódzkim na 10 tys. ludności przypadało 53,6 łóżka, przy przeciętnej dla kraju 48,0. Wskaźnik ten lokował województwo łódzkie na 2 miejscu w kraju po województwie śląskim (57,4 łóżek).

TABL. 24. SZPITALA OGÓLNE

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Szpitala (stan w dniu 31 XII)	60	58	56
Łóżka ^a (stan w dniu 31 XII)	13200	13672	13624
Łóżka na 10 tys. ludności.....	51,6	53,6	53,6

^a Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

Sieć placówek służby zdrowia uzupełniają apteki, zaopatrujące ludność w leki i środki medyczne. Systematycznie poprawia się ich dostępność dla mieszkańców województwa łódzkiego. W końcu 2009 r. na terenie województwa łódzkiego działało 890 aptek, co oznacza, że w porównaniu z 2008 r. nastąpił wzrost ich liczby o 1,5% (w Polsce w tym czasie liczba aptek zwiększyła się o 1,8%). W 2009 r. w województwie łódzkim przeciętnie na 1 aptekę przypadało 2856 osób, tj. o 50 mniej niż rok wcześniej. Niższy wskaźnik zanotowano tylko w województwie lubelskim, gdzie na 1 aptekę w 2009 r. przypadało średnio 2741 mieszkańców, przy średniej wartości dla kraju 3528 wobec 3588 w 2008 r.

TABL. 25. APTEKI I PUNKTY APTECZNE^a
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Apteki	887	877	890
Punkty apteczne	82	74	78
Liczba ludności na 1 aptekę.....	2882	2903	2856

^a Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach.

Placówkami zaliczanymi do systemu opieki zdrowotnej są również żłobki. Są to zakłady opiekuńczo – wychowawcze, które zapewniają dzieciom do lat trzech, w czasie pracy rodziców lub opiekunów, opiekę wychowawczą, żywienie oraz zabiegi pielęgnacyjno-zdrowotne. W końcu 2009 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 39 żłobków, oferujących 2670 miejsc. Pomimo zmniejszenia liczby żłobków w ciągu roku o 2 placówki, liczba miejsc w żłobkach wzrosła o 13,9%. W 2009 r. na każde 1000 dzieci w wieku do 3 lat, do żłobka uczęszczało 38, tj. o 2 dzieci więcej niż w 2008 r. i o 13 dzieci więcej niż przeciętnie w kraju. Pod względem tego wskaźnika województwo łódzkie uplasowało się na 3

miejscu za województwem opolskim (42 dzieci na 1000) i dolnośląskim (41 dzieci), przy średniej wartości w kraju 26 dzieci.

TABL. 26 **ŻŁOBKI**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Żłobki	37	41	39
Oddziały żłobkowe			
Miejsca w żłobkach ^a	2353	2344	2670
Dzieci przebywające w żłobkach ^a (w ciągu roku)	5502	5585	5928
Dzieci przebywające w żłobkach ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3	34	36	38

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

2.12. EDUKACJA

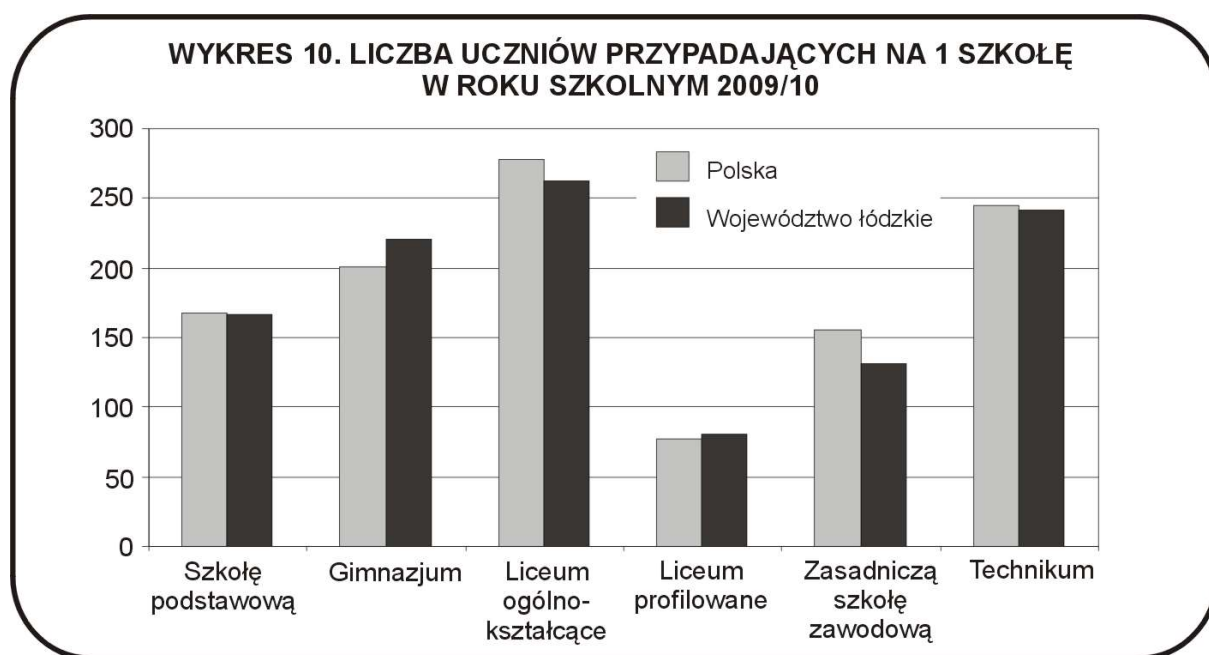
Wychowanie przedszkolne jest pierwszym etapem edukacji dzieci. W ciągu roku w województwie łódzkim zaobserwowano wzrost liczby przedszkoli, miejsc w przedszkolach oraz liczby dzieci do nich uczęszczających. W 2009 r. w województwie łódzkim w 1145 placówkach wychowaniem przedszkolnym objętych zostało 61,8 tys. dzieci (o 7,0% więcej niż rok wcześniej). Na terenie województwa łódzkiego zwiększyła się liczba przedszkoli i miejsc dla dzieci w przedszkolach. W 2009 r. w łódzkim funkcjonowało 531 przedszkoli dysponujących 48,9 tys. miejsc, w 2008 r. było to odpowiednio 508 przedszkoli i 47,0 tys. miejsc.

TABL. 27. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Placówki	1026	1051	1145
Przedszkola	495	508	531
w tym specjalne	7	5	5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	531	531	559
Miejsca w przedszkolach	44996	46969	48939
w tym w specjalnych	333	148	125
Dzieci w przedszkolach na:			
1000 dzieci w wieku:			
3—6 lat	503	529	539
1 przedszkole	90	93	92
100 miejsc	100	101	100

Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat to 41,1 tys. osób, co oznacza że stanowiły one 60,8% ludności w tej grupie wiekowej. Odsetek ten uplasował województwo łódzkie na 6 pozycji wśród innych województw, przy średniej dla kraju 59,7%.

Przeciętnie na 1 przedszkole w województwie łódzkim w 2009 r. przypadało 92 dzieci (tyle samo co przeciętnie w kraju), lokując łódzkie na 7 pozycji, przy najniższym wskaźniku w województwie opolskim (73) i najwyższym w podlaskim (117).

W roku szkolnym 2009/10 do 818 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) uczęszczało 135,9 tys. uczniów, tj. o 2,8% mniej niż rok wcześniej. Na 1 placówkę przypadało 166 uczniów, przy średniej dla kraju 168. Szkoły podstawowe w województwie łódzkim są mniej zagęszczone niż przeciętnie w kraju, odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku gimnazjów.

W 370 gimnazjach (bez szkół specjalnych) województwa łódzkiego w roku szkolnym 2009/10 pobierało naukę 81,6 tys. uczniów (o 4,6% mniej niż rok wcześniej), co oznacza że na jedno gimnazjum przypadało przeciętnie 221 uczniów (przeciętnie w Polsce 201 uczniów).

Większość szkół ponadgimnazjalnych w województwie łódzkim charakteryzowało się mniejszym zagęszczeniem uczniów niż przeciętnie w kraju.

We wrześniu 2009 r. w 86 zasadniczych szkołach zawodowych (bez szkół specjalnych) województwa łódzkiego uczyło się 11,3 tys. uczniów (o 5 uczniów więcej niż rok wcześniej), oznacza to, że na szkołę tego typu przypadało 131 uczniów, podczas gdy w kraju 156 uczniów.

Do 168 liceów ogólnokształcących (bez szkół specjalnych) w roku szkolnym 2009/10 w województwie łódzkim uczęszczało 44,2 tys. uczniów, czyli o 4,4% mniej niż rok wcześniej. Na jedno liceum przypadało średnio 263 uczniów wobec 278 w kraju.

TABL. 28. **SZKOLNICTWO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
(łącznie ze szkołami specjalnymi)

Wyszczególnienie	2008/09	2009/10
SZKOŁY		
Podstawowe	875	876
Gimnazja	422	421
Specjalne przysposabiające do pracy	26	29
Zasadnicze zawodowe.....	109	109
Licea ogólnokształcące	167	170
Uzupełniające licea ogólnokształcące	3	2
Licea profilowane	66	49
Technika.....	121	122
Technika uzupełniająca.....	10	5
Artystyczne ogólnokształcące ^a	7	6
Policealne.....	203	206
Wyższe.....	31	32
UCZNIOWIE		
Wychowanie przedszkolne ^b	20487	19390
Szkoły:		
podstawowe	141758	137528
gimnazja.....	87594	83610
specjalne przysposabiające do pracy.....	515	622
zasadnicze zawodowe	12465	12363
licea ogólnokształcące	46308	44290
uzupełniające licea ogólnokształcące.....	44	38
licea profilowane.....	5553	3983
technika.....	29991	30553
technika uzupełniająca.....	295	192
artystyczne ogólnokształcące ^a	752	714
policealne.....	24995	20230
wyższe	146999	139978

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach.

W 130 technikach i szkołach artystycznych ogólnokształcących (bez szkół specjalnych) uczyło się 31,4 tys. uczniów (o 1,1% więcej niż w roku szkolnym 2008/09), co

oznacza że na 1 szkołę tego typu przypadało 241 uczniów, w Polsce było to przeciętnie 245 osób.

Liczba uczniów kontynuujących naukę w szkołach policealnych w roku szkolnym 2009/10 wyniosła 20,2 tys. osób, tj. o 19,0% mniej niż rok wcześniej, pomimo zwiększenia liczby szkół policealnych (o 3 placówki). W roku szkolnym 2009/10 na 1 szkołę policealną w województwie łódzkim przypadało 99 uczniów (w kraju 89).

TABL. 29. SZKOŁY SPECJALNE W ROKU SZKOLNYM 2009/10

Wyszczególnienie	Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a
Podstawowe	58	1634	397
Gimnazja	51	2011	608
Przysposabiające do pracy	29	622	108
Zasadnicze zawodowe	23	1084	326
Licea ogólnokształcące	3	108	30
Uzupełniające licea ogólnokształcące	1	24	-
Technika	2	57	11
Technika uzupełniająca	1	15	6
Policealne	1	6	8

^a Z roku szkolnego 2008/09.

W roku szkolnym 2009/10 na 32 wyższych uczelniach w województwie łódzkim studiowało 140,0 tys. studentów (o 4,8% mniej niż w roku 2008/09, przy jednoczesnym zwiększeniu liczby szkół wyższych - o 1 uczelnię). Studenci z terenu województwa łódzkiego stanowili 7,4% ogółu osób studiujących w kraju. W przeliczeniu na 10 tys. ludności przypadało w województwie łódzkim 547 studentów wobec 488 w kraju, co plasuje łódzkę na 3 miejscu wśród innych województw.

Największy odsetek studentów skupiały wyższe szkoły ekonomiczne - 34,8%, uniwersytety - 29,4% oraz wyższe szkoły techniczne - 18,2. Relatywnie najmniej studentów uczęszczało do wyższych szkół pedagogicznych - 0,7% oraz wyższych szkół artystycznych - 2,7%.

Spośród ogółu studentów 22,5% otrzymywało stypendia wobec 25,7% rok wcześniej.

TABL. 30. SZKOLNICTWO DLA DOROSŁYCH

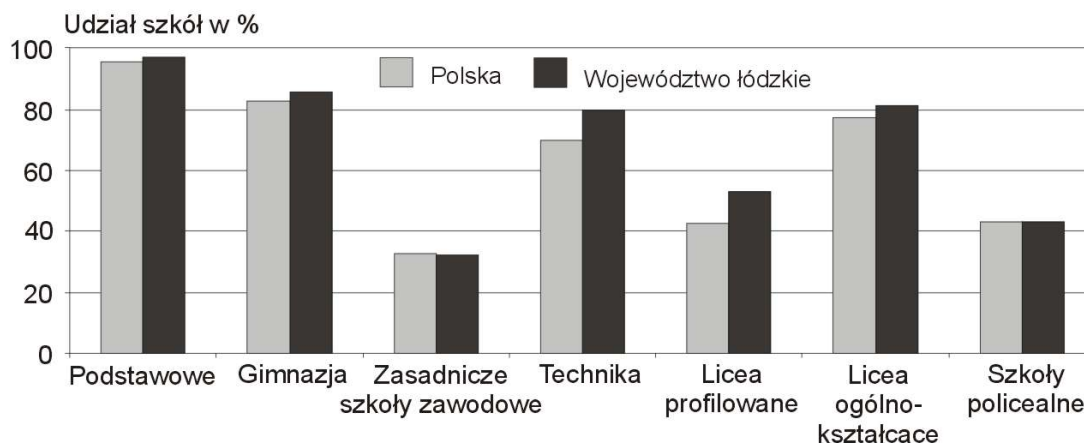
Wyszczególnienie	2008/09	2009/10
SZKOŁY		
Podstawowe	-	-
Gimnazja	6	6
Zasadnicze zawodowe.....	4	4
Licea ogólnokształcące	121	115
Uzupełniające licea ogólnokształcące.....	112	113
Licea profilowane	2	2
Technika.....	28	20
Technika uzupełniająca.....	45	49
UCZNIOWIE		
Podstawowe	-	-
Gimnazja	709	879
Zasadnicze zawodowe.....	65	72
Licea ogólnokształcące	9449	9446
Uzupełniające licea ogólnokształcące.....	5827	5781
Licea profilowane	264	201
Technika.....	1644	1305
Technika uzupełniająca.....	2773	2601

Na terenie województwa łódzkiego zmniejszyła się liczba szkół dla dorosłych. W roku szkolnym 2009/10 w regionie działało łącznie 309 szkół dla dorosłych (przed rokiem 318), w których naukę pobierało 20,3 tys. osób, z czego 15,3 tys. w liceach ogólnokształcących (łącznie z uzupełniającymi).

Konieczność rozwijania u uczniów umiejętności informatycznych wpłynęła na poprawę wyposażenia placówek oświatowych w komputery. Wskaźniki komputeryzacji szkół plasują łódzkie na wysokich pozycjach. Przeciętnie w Polsce 95,7% szkół podstawowych wyposażonych było w komputery, podczas gdy wskaźnik dla województwa był najwyższy w kraju i wyniósł 97,4%. W przypadku gimnazjów również odsetek dla łódzkiego przewyższał średnią dla kraju: 85,7% wobec 82,6%. Nieco gorzej sytuacja wyglądała w przypadku zasadniczych szkół zawodowych, wśród których 32,1% posiadało komputery (przeciętnie w Polsce 32,9%), co plasowało łódzkie na 8 miejscu wśród innych województw. Województwo łódzkie zajęło 2 pozycję pod względem wyposażenia w komputery liceów ogólnokształcących - 81,4% (77,6% w kraju). Wśród liceów profilowanych 53,1% posiadało komputery (w Polsce 42,6%), co oznacza że województwo zajęło 4 miejsce za województwami: świętokrzyskim (70,0%), zachodniopomorskim (56,3%) i warmińsko-

mazurskim (53,9%). Technika z terenu województwa łódzkiego należały do najlepiej wyposażonych w komputery w kraju - 79,7% z nich posiadało komputery (średnio w Polsce 70,1%).

WYKRES 11. WSKAŹNIK KOMPUTERYZACJI SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2009/10

Istotnym elementem edukacji jest nauka języków obcych, zarówno w formie nauki obowiązkowej jak i nadobowiązkowej. Językiem obcym dominującym we wszystkich systemach szkół jest wciąż język angielski. W województwie łódzkim w roku szkolnym 2009/10 w szkołach podstawowych języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego uczyło się 87,0% uczniów, podczas gdy przed rokiem odsetek ten wyniósł 81,2%. Było to mniej niż przeciętnie w kraju, gdzie odpowiedni wskaźnik w roku szkolnym 2009/10 wyniósł 87,4% wobec 83,3% w roku poprzednim. W gimnazjach w województwie łódzkim w roku szkolnym 2009/10 naukę języka angielskiego pobierało 82,5% uczniów wobec 75,0% rok wcześniej (tj. o 7,5 pkt. proc. więcej, przy średnim wzroście w kraju o 5,2 pkt. proc. do poziomu 84,2% w roku szkolnym 2009/10).

2.13. KULTURA I TURYSTYKA

W 2009 r. w województwie łódzkim działało 561 bibliotek publicznych i filii bibliotecznych oraz 67 punktów bibliotecznych. W bibliotekach województwa łódzkiego zarejestrowanych było 418,4 tys. czytelników, tj. o 1,9% mniej niż w 2008 r. (przeciętnie w Polsce odnotowano wzrost o 0,4%), co oznacza, że średnio co 6 mieszkańców województwa łódzkiego korzystał z biblioteki. W porównaniu z 2008 r. zainteresowanie

czytelnictwem nieznacznie spadło. W 2009 r. liczba zarejestrowanych czytelników na 1000 ludności wynosiła 164 osoby, czyli o 3 mniej niż w 2008 r. i o 8 mniej niż przeciętnie w kraju. Pod względem tego wskaźnika województwo łódzkie zajmowało 9 miejsce wśród wszystkich województw.

W zasobach placówek bibliotecznych województwa łódzkiego znajdował się księgozbiór obejmujący 9028,4 tys. woluminów i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 56,2 tys. Oznacza to, że w przeliczeniu na 1000 ludności liczba woluminów wyniosła 3552 sztuki i w porównaniu z rokiem 2008 spadła o 12 sztuk, ale mimo to przewyższała o 34 woluminy średnią wartość w kraju (3518 woluminów na 1000 ludności). Pomimo uszczuplenia zbiorów bibliotecznych oraz spadku liczby czytelników w 2009 r. o 0,4% wzrosła liczba wypożyczeń. Jeden czytelnik w województwie łódzkim wypożyczył średnio w ciągu 2009 r. 18,8 książki, tj. nieco więcej niż przeciętnie w skali kraju - 18,7 książki.

TABL. 31. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Biblioteki i filie (stan w dniu 31 XII)	565	561	561
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	72	100	67
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	9094,1	9084,6	9028,4
Czytelnicy ^a w tys.	434,8	426,4	418,4
Wypożyczenia ^{ab} w tysiącach woluminów.....	7897,8	7849,5	7884,6
Księgozbiór w wol. na 1000 ludności	3558	3564	3552
Czytelnicy na 1000 ludności	170	167	164
Wypożyczenia ^{ab} na 1 czytelnika w wol.	18,2	18,4	18,8

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. *b* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

Na terenie województwa łódzkiego w 2009 r. działało 28 kin, dysponujących 12,9 tys. miejscami na widowni. W porównaniu z 2008 r. liczba kin zmniejszyła się o 3 placówki, a liczba miejsc na widowni spadła o 2,5%. Wzrosła natomiast liczba widzów - o 10,9%, w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik widzów na 1000 ludności wzrósł o 86 osób osiągając poziom 855, co lokowało województwo łódzkie na 10 pozycji. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla kraju w 2009 r. wyniosła 1022 osoby wobec 923 rok wcześniej.

W 2009 r. na każde 1000 mieszkańców województwa łódzkiego 226 osób odwiedziło teatry i instytucje muzyczne, tj. o 10 osób więcej niż w 2008 r., jednak w dalszym ciągu mniej niż średnio w kraju. Przeciętnie w Polsce wskaźnik widzów i słuchaczy na 1000 ludności w 2009 r. zmniejszył się w porównaniu z 2008 r. z 304 do 301.

TABL. 32. INSTYTUCJE KULTURY

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Kina (stan w dniu 31 XII).....	32	31	28
Miejsca w kinach na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys. .	12,5	13,2	12,9
Widzowie w kinach w tys.....	1952,1	1963,5	2177,0
Widzowie w kinach na 1000 ludności.....	769	769	855
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności	221	216	226
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	42	41	46
Zwiedzający muzea ogółem w tys.	529,9	569,1	701,0
Liczba ludności na 1 muzeum w tys.	60,9	62,2	55,3

W 2009 r. w województwie łódzkim działalność wystawienniczą prowadziło 46 muzeów (łącznie z oddziałami), tj. o 5 więcej niż w 2008 r. W ciągu roku o 23,2% zwiększyła się liczba zwiedzających, podczas gdy frekwencja w kraju obniżyła się o 0,3%. Pod względem liczby ludności przypadającej na 1 muzeum województwo łódzkie zajmowało 10 lokatę wśród województw, chociaż w porównaniu z 2008 r., wskaźnik ten obniżył się o 6,9 tys. i wyniósł w 2009 r. 55,3 tys., przy średniej wartości dla Polski 49,3 tys. osób.

W 2009 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 535,5 tys. abonentów radiowych i 516,4 tys. abonentów telewizyjnych. W porównaniu z rokiem 2008, wyrejestrowano 4,5% odbiorników radiowych i tyle samo telewizyjnych. Jedynie wśród odbiorców telewizji kablowej nastąpił wzrost o 2,2%. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba abonentów, zarówno radiowych jak i telewizyjnych, spadła o 9 osób, w stosunku do 2008 r., natomiast liczba użytkowników telewizji kablowej zwiększyła się o 3 osoby na każde 1000 mieszkańców województwa łódzkiego. Wartość wskaźnika wynosząca 140 abonentów telewizji kablowej na 1000 ludności była wyższa o 23 osoby niż w kraju i w 2009 r. ulokowała województwo łódzkie na 3 miejscu wśród innych województw.

TABL. 33. **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
W TYSIĄCACH			
Abonenci radiowi.....	593,4	560,4	535,5
Abonenci telewizyjni	573,2	540,6	516,4
Abonenci telewizji kablowej	309,3	348,0	355,6
NA 1000 LUDNOŚCI			
Abonenci radiowi.....	232	220	211
Abonenci telewizyjni	224	212	203
Abonenci telewizji kablowej	121	137	140

Źródło: dane Centralnego Zarządu Poczty Polskiej.

Według stanu na koniec lipca 2009 r. w województwie łódzkim działalność usługowo – turystyczną prowadziło 241 obiektów zbiorowego zakwaterowania, co oznacza, że od końca lipca 2008 r. przybyło 25 nowych obiektów (w Polsce ich liczba zwiększyła się o 135). W przeliczeniu na 1000 km² liczba obiektów turystycznych wyniosła 13,2 i wzrosła o 1,3 obiektu w porównaniu z poprzednim rokiem.

Miarą efektywności świadczonych usług noclegowych jest liczba korzystających z noclegów oraz liczba udzielonych noclegów. W województwie łódzkim rozbudowie bazy noclegowej towarzyszył wzrost obu tych mierników. Turyści odwiedzający województwo łódzkie w 2009 r. mieli do dyspozycji 18,1 tys. miejsc noclegowych, a ich liczba zwiększyła się o 11,0% w porównaniu z rokiem 2008 (w kraju o 1,6%). W 2009 r. w województwie łódzkim udzielono 1941,2 tys. noclegów, tj. o 4,1% więcej niż w 2008 r., podczas gdy przeciętnie w Polsce odnotowano spadek ich liczby o 2,9%.

Coraz więcej turystów korzysta z noclegów oferowanych przez obiekty turystyczne zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego. W 2009 r. w łódzkim zakwaterowanie w nich znalazło 923,7 tys. turystów, tj. o 3,6% więcej niż w 2008 r. W tym czasie przeciętnie w Polsce odnotowano spadek liczby turystów korzystających z noclegów - o 1,0%.

W województwie łódzkim w 2009 r. co ósma osoba korzystająca z noclegu pochodziła z zagranicy, natomiast w kraju obcokrajowcy stanowili 6,3% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających Polskę. Udział turystów zagranicznych wśród wszystkich osób korzystających z noclegów na terenie województwa łódzkiego w 2009 r. w stosunku do 2008 r. zmniejszył się o 0,4 pkt. proc.

TABL. 34. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	219	216	241
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	16099	16301	18094
Korzystający z noclegów	816077	891886	923682
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania na 1000 km ²	12,0	11,9	13,2
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %.....	35,6	37,1	36,0
Udział turystów zagranicznych korzystających z noclegów	14,9	12,9	12,5

2.14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi w 2009 r. na terenie województwa łódzkiego stwierdzono 71104 przestępstwa, tj. o 0,4% mniej niż w 2008 r. (w Polsce nastąpił wzrost ich liczby o 4,4%). Przestępstwa w łódzkim stanowiły 6,3% wszystkich przestępstw w kraju. W przeliczeniu liczby przestępstw na 10 tys. ludności łódzkie zajęło 8 miejsce z wartością 279 (średnia dla kraju 296).

Najwięcej przestępstw w województwie łódzkim miało charakter kryminalny - 69,6% (w 2008 r. - 70,5%), w Polsce udział ten wyniósł 67,6%. Wśród przestępstw kryminalnych przeważały kradzieże rzeczy - 19,7% oraz kradzież z włamaniem - 11,4%.

Wśród ogółu stwierdzonych przestępstw 7,8% zostało popełnione przez osoby nieletnie (w 2008 r. - 6,9%).

TABL. 35. WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w %		
OGÓŁEM	57,4	63,5	65,3
w tym:			
Przeciwko życiu i zdrowiu	79,9	81,2	81,0
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	98,3	98,5	98,6
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania ..	92,5	93,8	93,3
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	85,6	84,4	86,3
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	99,9	100,0
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	97,9	99,3	98,8
Przeciwko mieniu.....	29,6	37,0	35,2

W województwie łódzkim poprawiła się wykrywalność sprawców przestępstw stwierdzonych - z 63,5% w 2008 r. do 65,3% w 2009 r. (w kraju z 65,9% do 67,1%). Jednak ze względu na poziom tego wskaźnika województwo łódzkie w 2009 r. uplasowało się na 13 pozycji wyprzedzając jedynie województwa: małopolskie, śląskie i mazowieckie. W województwie łódzkim największa skuteczność ścigania dotyczy przestępstw drogowych, gdzie wskaźnik wykrywalności wyniósł w 2009 r. dokładnie tyle samo co rok wcześniej - 98,9%.

Dla całej grupy przestępstw kryminalnych wskaźnik wykrywalności w województwie łódzkim wzrósł z 50,2% w 2008 r. do 51,9% w 2009 r. Poprawie uległ również wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw gospodarczych - 92,2% wobec 91,2% w 2008 r.

Najniższą skutecznością wykrywania wśród przestępstw kryminalnych charakteryzowała się kradzież - 35,2%, a najwyższym przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (100,0%). Relatywnie wysoki stopień wykrywalności zanotowano również w przypadku przestępstw przeciwko czci i nietykalności cielesnej (98,8%) oraz bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji (98,6%), w Polsce wskaźniki te wyniosły odpowiednio 97,7% i 98,9%.

Na przestrzeni roku 2009 r. na terenie województwa łódzkiego zaobserwowano spadek liczby wypadków drogowych - o 1,2%, przeciętnie w kraju ich liczba również uległa zmniejszeniu (o 9,9%). W tym czasie odnotowano 4710 wypadków (10,7% wszystkich na terenie kraju), w których śmierć poniosło 347 osób, podczas gdy w 2008 r. było to odpowiednio 4769 wypadków i 438 ofiar śmiertelnych. W przeliczeniu na 100 tys. ludności w województwie łódzkim przypadało 14 ofiar śmiertelnych (w Polsce średnio 12 osób).

2.15. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2009 r. w domach i zakładach pomocy społecznej województwa łódzkiego przebywało 7,4 tys. osób (czyli 7,4% wszystkich podopiecznych domów i zakładów w Polsce), a 89 domów i zakładów stacjonarnej pomocy społecznej dysponowało 7,5 tys. miejsc. Wśród pensjonariuszy przeważały osoby przewlekle psychicznie chore (29,3% ogółu) oraz przewlekle somatycznie chore (27,5%).

W województwie łódzkim w 2009 r. wysokość świadczeń udzielonych przez jednostki pomocy społecznej wyniosła 251,7 mln zł (co stanowiło 7,0% takich wydatków w kraju), czyli o 1,4% niższą niż rok wcześniej (w Polsce odnotowano wzrost o 1,2%). Pomoc

pieniężna zamknęła się w kwocie 202,3 mln zł (o 2,5% mniej niż w 2008 r.), a niepieniężna - 49,3 mln zł (o 3,4% większa niż rok wcześniej).

Większą część pomocy pieniężnej stanowiły zasiłki celowe - 28,1%, a najczęstszą formą pomocy niefinansowej były wydatki na posiłki - 43,6%.

W województwie łódzkim w 2009 r. na 10 tys. mieszkańców średnio przypadało 540 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Rok wcześniej wskaźnik ten wyniósł 545 osoby. Przeciętnie w Polsce wskaźniki te były relatywnie wyższe i wyniosły odpowiednio 546 w 2009 r. i 551 w 2008 r. Osoby korzystające z pomocy finansowej to 496 osób na 10 tys. mieszkańców, a pomocy niepieniężnej udzielono 245 osobom na 10 tys. ludności województwa.

2.16. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Na warunki życia mieszkańców wpływ ma również poziom przedsiębiorczości w regionie, który ma wpływ na liczbę miejsc pracy.

W 2009 r. w województwie łódzkim działalność gospodarczą prowadziło 220,7 tys. podmiotów, tj. o 8,9% mniej niż w 2008 r. (w Polsce nastąpił w tym czasie spadek liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON o 6,4%).

Wskaźnik liczby podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. ludności w województwie łódzkim w 2009 r. ukształtował się na poziomie 868, co oznacza spadek o 82 podmioty w skali roku. W tym czasie omawiany wskaźnik dla kraju zmniejszył się o 4 jednostki, do poziomu 981 na 10 tys. ludności. Województwo łódzkie w 2009 r. pod względem wielkości omawianego wskaźnika zajmowało 7 miejsce wśród innych województw.

TABL. 36. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ " ZAREJESTROWANE
W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Ogółem w tys.	240,9	242,3	220,7
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	942	950	868
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	71	77	88

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W 2009 r. w województwie łódzkim zarejestrowano w rejestrze REGON 88 nowych podmiotów na każde 10 tys. ludności, tj. o 11 więcej niż w 2008 r. Pomimo wzrostu

omawianego wskaźnika na przestrzeni dwóch lat w województwie łódzkim, nadal był on niższy niż wskaźnik dla Polski wynoszący w 2009 r. 92 jednostki nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności.

2.17. PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

Jednym z podstawowych mierników charakteryzujących rozwój społeczno-gospodarczy regionu jest wartość Produktu Krajowego Brutto (PKB), zarówno w wymiarze bezwzględny, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Ze względu na konieczność wielu analiz i oszacowań, rachunki narodowe w ujęciu regionalnym publikowane są z opóźnieniem.

TABL. 37 PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

Wyszczególnienie	2007	2008
Produkt Krajowy brutto:		
Województwo łódzkie (w mln zł)	72656	79457
Polska = 100.....	6,2	6,2
Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca:		
województwo łódzkie (w zł)	28371	31140
Polska = 100	91,9	93,1
Wartość dodana brutto:		
województwo łódzkie (w mln zł)	63561	69554
Polska = 100	6,2	6,2

W 2008 r. w województwie łódzkim poziom PKB był o 9,4% wyższy niż w 2007 r. i wyniósł 79457 mln zł, co stanowi 6,2% wartości PKB w Polsce. Łódzkie plasuje się na 6 pozycji wśród innych województw zarówno ze względu na wielkość PKB w wymiarze bezwzględny oraz w przeliczeniu per capita.

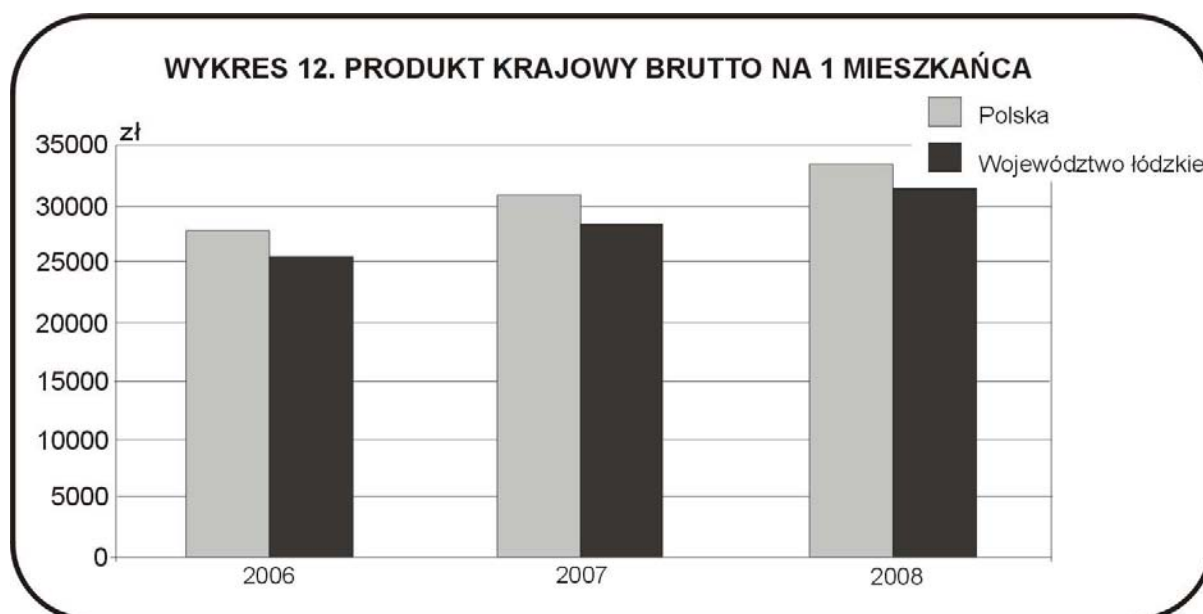
W 2009 r. przeciętny poziom PKB na 1 mieszkańca w województwie łódzkim wyniósł 31,1 tys. zł, czyli o 9,8% więcej niż w 2007 r. (w Polsce osiągnął on wartość 33,5 tys. zł, czyli o 8,4% więcej niż rok wcześniej).

Województwo łódzkie plasuje się na 6 pozycji w procesie tworzenia krajowej wartości dodanej brutto (WDB). W 2008 r., podobnie jak rok wcześniej, udział wartości dodanej brutto wypracowanej w województwie łódzkim wyniósł 6,2%. Największą część WDB w województwie łódzkim generuje przemysł - 26,3% ogółu, sekcje „Handel i naprawy”,

„Hotele i restauracje”, Transport, gospodarka magazynowa i łączność” - 25,3% oraz sekcja „Pozostała działalność usługowa” - 18,6%.

W 2008 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w województwie łódzkim wyniosły 54290 mln zł, tj. 8,3% więcej niż w 2007 r. (w Polsce odnotowano wzrost o 8,4% do poziomu 833559 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dało to wartość 21277 zł, czyli o 8,7% wyższą niż rok wcześniej, będącą jednocześnie o 2,7% niższą od przeciętnej wartości w kraju (w Polsce było to 21869 zł na osobę, tj. o 8,4% więcej niż w 2007 r.).

Ze względu na dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca łódzkie plasowało się na 5 pozycji z wartością 21368 zł (tj. o 7,9% wyższą niż w 2007 r.) przewyższającą przeciętną wartość dla Polski (21076 zł) o 1,4%.

2.18. NAKŁADY INWESTYCYJNE. ŚRODKI TRWAŁE

W 2009 r. przedsiębiorstwa z terenu województwa łódzkiego przeznaczyły na nakłady inwestycyjne 13364,3 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 9,6% mniej niż w 2008 r. Natomiast przeciętnie w Polsce odnotowano wzrost poniesionych nakładów o 0,6%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca (5250 zł) wielkość nakładów plasuje łódzkie na 7 pozycji wśród innych województw, przy średniej wartości dla kraju 5729 zł.

Największy odsetek nakładów w województwie łódzkim w 2009 r. poniesiono w ramach sekcji przemysł i budownictwo (48,5% ogółu nakładów w regionie), przed rokiem udział ten wyniósł 48,6%.

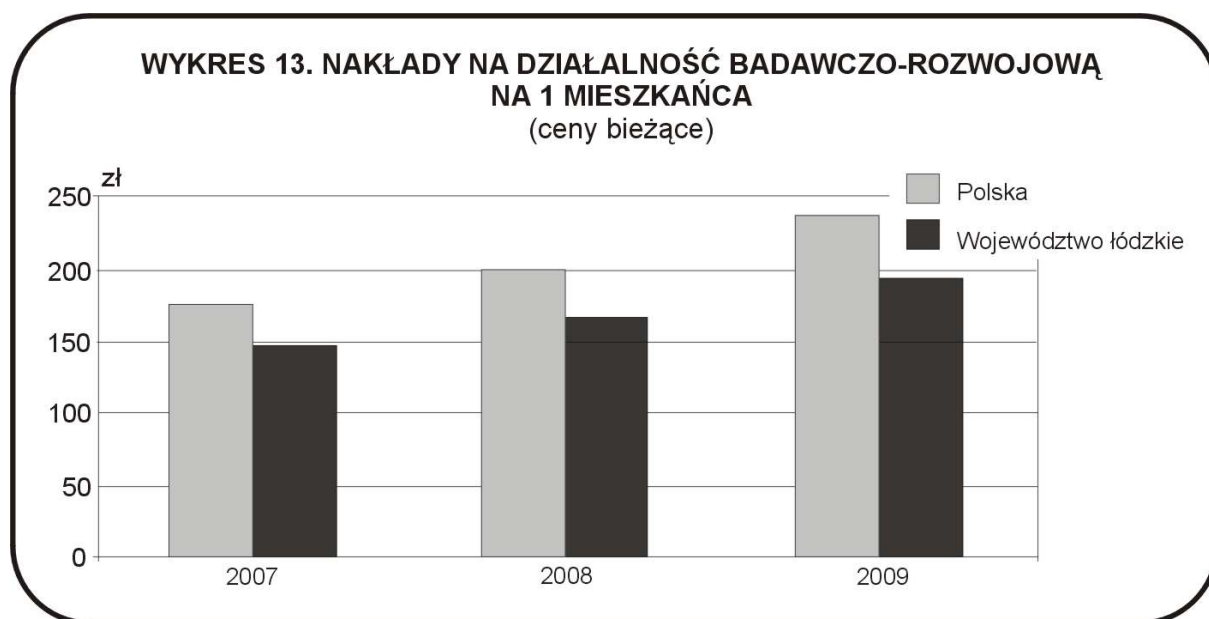
W końcu grudnia 2009 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w województwie łódzkim zamknęła się kwotą 142653,1 mln zł (o 6,8% wyższą niż rok wcześniej; w Polsce odnotowano wzrost o 6,7%), co stanowiło 6,0% wszystkich środków trwałych w Polsce. Przeciętnie na 1 mieszkańca województwa łódzkiego w 2009 r. przypadają środki trwałe o wartości 56122 zł (w kraju 62276), lokując łódzkie na 8 miejscu wśród innych województw.

2.19. NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWĄ

W ciągu roku w województwie łódzkim zwiększył się poziom nakładów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową. W 2009 r. w województwie łódzkim zamknęły się one kwotą 492,9 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 16,1% wyższą niż rok wcześniej. Przeciętnie w kraju odnotowano wzrost nakładów o 17,7%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2009 r. w województwie łódzkim nakłady na B+R wyniosły 194 zł wobec 166 zł w 2008 r., co oznacza, że były niższe niż przeciętnie w Polsce (238 zł w 2009 r.).

Poprawiła się relacja nakładów na działalność badawczo-rozwojową w stosunku do produktu krajowego brutto¹. W województwie łódzkim w 2008 r. wyniosła ona 0,54%, podczas gdy w 2007 roku było to 0,51%. Przeciętnie w Polsce relacja ta wyniosła odpowiednio 0,60% w 2008 r. i 0,57% w 2007 r. Łódzkie plasowało się pod względem poziomu tego wskaźnika na 5 miejscu, zarówno w 2008 r., jak i rok wcześniej.

¹ Rachunki narodowe w ujęciu regionalnym wymagają skomplikowanych analiz i oszacowań, stąd Główny Urząd Statystyczny publikuje je z opóźnieniem.

3. ANALIZA SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA POZIOMU ŻYCIA LUDNOŚCI

3.1. ZASTOSOWANA METODA BADAWCZA I DOBÓR ZMIENNYCH

W literaturze statystycznej, ekonomicznej i socjologicznej pojęcia dotyczące terminu „warunki życia” i innych pochodnych np. poziomu życia, jakości życia, dobrobytu społecznego itp. nie są do tej pory ujednolicone. Warunki życia definiowane są jednak najczęściej jako całokształt relacji w jakich żyje społeczeństwo, gospodarstwo domowe lub jednostka. Określane są często przez cztery podstawowe elementy:

- poziom dobrobytu ekonomicznego (dochód ludności), gwarantujący określony poziom zaspokojenia potrzeb materialnych,
- stopień wyposażenia w infrastrukturę mieszkaniową i komunalną (np. liczba gospodarstw domowych na 1 mieszkanie, liczba osób na 1 izbę, wyposażenie mieszkania w c.o., gaz, łazienkę itp., długość oczekiwania na mieszkanie, dostępność ekonomiczna),
- stopień wyposażenia w infrastrukturę społeczną (np. zabezpieczenie społeczne, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia),
- warunki środowiska naturalnego, w którym żyje człowiek (np. stopień zanieczyszczenia wód, powietrza itp.)².

W ramach tych grup do opisu warunków życia niezbędna staje się dalsza dezagregacja cech składowych, które łączą się z określonymi potrzebami człowieka.

Pojęcie *warunków życia (bytu) ludności* często stosowane jest zamiennie z pojęciem poziomu życia ludności. Warto jednak zaznaczyć, że terminy dotyczące tych zagadnień różnią się od siebie. Warunki życia na ogół określają całokształt czynników determinujących zaspokojenie potrzeb ludzkich, wpływających na poziom życia i możliwości ich zaspokojenia; poziom życia odnosi się zaś do samego stopnia zaspokojenia potrzeb ludzkich.³

W trakcie prowadzenia badań empirycznych trudne jest dokonanie jednoznacznego podziału cech, polegające na przypisaniu ich do odpowiednich kategorii. Wynika to z faktu, że np. warunki pracy, sytuacja mieszkaniowa, warunki środowiska naturalnego itp. mogą określać zarówno warunki życia (bytu), jak i poziom życia.

W poniższym opracowaniu pojęcie poziomu życia ludności używane jest zamiennie z pojęciem warunków życia.

² Markowski T., *Lokalna polityka kształtowania warunków bytowych w świetle teorii efektów zewnętrznych*, „Acta Universitatis Lodzies”, Łódź 1987.

³ Luszniwicz A., *Statystyka poziomu życia ludności*, PWN, Warszawa 1972.

W opracowaniu podjęto próbę skonstruowania wskaźnika syntetycznego. Do oceny poziomu życia ludności wykorzystano taksonomiczne bezwzorcowe syntetyczne miary rozwoju. Na ocenę poziomu życia ludności województwa łódzkiego, jak i określenie jego miejsca na tle pozostałych regionów pozwolił, otrzymany w trakcie analizy, agregatowy wskaźnik, który uwzględnił szeroki zakres zagadnień.

Do określenia poziomu życia ludności wykorzystano 46 wskaźników społeczno-ekonomicznych (subiektywnie wybranych z szerokiego zestawu zmiennych zaprezentowanych w tabelicy w rozdziale 4), które zgrupowano w ośmiu podstawowych dziedzinach charakteryzujących badane zjawisko:

1. Zatrudnienie, bezrobocie, warunki pracy;
2. Zanieczyszczenie środowiska;
3. Dochody ludności, zasoby materialne, warunki mieszkaniowe;
4. Ubóstwo i wykluczenie społeczne;
5. Rozwój gospodarczy;
6. Infrastruktura gospodarcza;
7. Infrastruktura socjalna, kultura, edukacja;
8. Bezpieczeństwo publiczne, warunki społeczne.

Zbiór przyjętych zmiennych diagnostycznych określających warunki życia ludności podzielono na dwa podzbiory: stymulanty (x_S) i destymulanty (x_D). Wpływają one na zmienną syntetyczną w dwóch różnych kierunkach. Stymulanta (S) to taka wielkość, której wysokie wartości są pożądane z punktu widzenia charakterystyki agregatowej i powodują wzrost jej wartości. W przypadku destymulant (D) sytuacja jest odwrotna, a wysokie wartości zmiennych powodują obniżenie poziomu wartości miary agregatowej.⁴ Przykładem stymulanty w badaniu warunków życia ludności może być wielkość przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych (w zł), natomiast destymulanty - liczba bezrobotnych na 1 wolne miejsce pracy.

W przeprowadzonym badaniu wszystkim wskaźnikom diagnostycznym przypisano stałą wagę (równą 1), nadając im w ten sposób jednakowe znaczenie.

⁴ Grabiński T., Wydmus S., Zeliaś A., Metody taksonometrii numerycznej w modelowaniu zjawisk społeczno-gospodarczych, PWN, Warszawa 1989

TABL. 38. ZESTAW WSKAŹNIKÓW SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH CHARAKTERYZUJĄCYCH POZIOM ŻYCIA LUDNOŚCI

Grupy wskaźników	Treść wskaźników (definicje)	S – stymu- lanta D – desty- mulanta
1. ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE, WARUNKI PRACY		
1.1 Wskaźnik zatrudnienia	pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	S
1.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego	udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo	D
1.3 Wskaźnik bezrobocia długotrwałego	udział bezrobotnych poszukujących pracy rok lub dłużej w liczbie ludności aktywnej zawodowo	D
1.4 Liczba bezrobotnych, a wolne miejsca pracy	liczba bezrobotnych na 1 wolne miejsce pracy	D
1.5 Wskaźnik wypadkowości	liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących	D
1.6 Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia na 1000 zatrudnionych	D
2. ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA		
2.1 Zanieczyszczenie wód	a) ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia	S
	b) ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ogółu ludności	S
2.2 Zanieczyszczenie powietrza	emisja przemysłowych zanieczyszczeń w tonach na 1 km ² :	
	a) pyłowych	D
	b) gazowych stopień redukcji wytworzonych pyłowych zanieczyszczeń powietrza w %	D S
2.3 Zanieczyszczenie terenów	odpady wytworzone w ciągu roku na 1 km ²	D

Grupy wskaźników	Treść wskaźników (definicje)	S – stymu- lanta D – desty- mulanta
3. DOCHODY LUDNOŚCI, ZASOBY MATERIALNE, WARUNKI MIESZKANIOWE		
3.1 Przeciętny dochód rozporządzalny	przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w zł w gospodarstwach domowych	S
3.2 Wskaźnik kosztów utrzymania mieszkania	wydatki na użytkowanie mieszkania i nośniki energii na 1 osobę w gospodarstwach domowych w % ogółu wydatków	D
3.3 Zagęszczenie mieszkań	a) przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ² b) przeciętna liczba osób na 1 izbę	S D
3.4 Zasoby materialne	gospodarstwa domowe w % ogółu gospodarstw domowych wyposażone w: a) samochód osobowy b) komputer osobisty z dostępem do Internetu c) zmywarę	S S S
4. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE		
4.1 Korzystanie ze świadczeń społecznych	osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności	D
4.2 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	odsetek osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w kraju (wg EU-SILC)	D
4.3 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym	odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych, których dochód do dyspozycji jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany dochodu (wg EU-SILC)	D

Grupy wskaźników	Treść wskaźników (definicje)	S – stymu- lanta D – desty- mulanta
5. ROZWÓJ GOSPODARCZY		
5.1 Produkt Krajowy Brutto	produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w zł w 2007 r.	S
5.2 Wartość brutto środków trwałych	wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca w zł	S
5.3 Stopień atrakcyjności regionu	a) saldo migracji (napływ-odpływ) na 1000 ludności	S
	b) jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	S
5.4 Nakłady na działalność badawczo-rozwojową	nakłady na działalność badawczo-rozwojową (B+R) na 1 mieszkańca w zł	S
6. INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA		
6.1 Komunikacja kolejowa	linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe na 100 km ² w km	S
6.2 Infrastruktura dróg publicznych	drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² w km	S
6.3 Podmioty gospodarcze	podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	S
7. INFRASTRUKTURA SOCJALNA, KULTURA, EDUKACJA		
7.1 Ochrona zdrowia	a) liczba ludności na 1 lekarza	D
	b) łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	S
	c) liczba ludności na zakład opieki zdrowotnej (przychodnię, ośrodek zdrowia i poradnię)	D
	d) liczba ludności na aptekę	D
7.2 Kina	wiedzowie na 1000 ludności	S
7.3 Teatry i instytucje muzyczne	wiedzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności	S
7.4 Księgozbiory	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	S

Grupy wskaźników	Treść wskaźników (definicje)	S – stymu- lanta D – desty- mulanta
7. INFRASTRUKTURA SOCJALNA, KULTURA, EDUKACJA (dok.)		
7.5 Jakość nauczania	uczący się języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego w % ogółu uczniów w szkołach podstawowych	S
7.6 Wskaźnik informatyzacji szkół podstawowych	uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	D
7.7 Studenci	studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności	S
8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, WARUNKI SPOŁECZNE		
8.1 Wymiar sprawiedliwości	a) przestępstwa na 10 tys. ludności b) wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	D S
8.2 Więzi rodzinne	rozwoły na 1000 ludności	D
8.3 Współczynnik zgonów niemowląt	zgony niemowląt na 1000 urodzeń	D
8.4 Trwanie życia	przeciętne dalsze trwanie życia noworodka a) mężczyzny b) kobiety	 S S

Wykorzystując metody taksonomiczne doprowadza się zmienne diagnostyczne do wzajemnej porównywalności poprzez nadanie im wartości niemianowanych i jednorodności poprzez ujednoczenie charakteru zmiennych, czyli przekształcenie destymulant w stymulanty (lub odwrotnie). Stosuje się do tego różne metody normalizacyjne, wśród których w analizach statystycznych najczęściej wykorzystywane są: rangowanie, przekształcenie ilorazowe i standaryzacja.⁵

W niniejszej publikacji wykorzystano przekształcenie ilorazowe, w którym podstawą odniesienia były wartości optymalne (najlepsze) zmiennych diagnostycznych.⁶ Zastosowaną transformację można zapisać wzorem (1):

⁵ *ibidem*

⁶ Strahl D., *Propozycja konstrukcji miary syntetycznej*, „Przegląd Statystyczny”, Nr 2, 1978.

$$Z_{ik} = \frac{X_{ik}}{X_{ik(opt)}}, \quad (1)$$

w szczególności dla stymulant wzór (1) przyjmuje postać (2):

$${}_S Z_{ik} = \frac{X_{ik}}{X_{ik(max)}}, \quad (2)$$

a dla destymulant wzór (1) przyjmuje postać (3):

$${}_D Z_{ik} = \frac{X_{ik(min)}}{X_{ik}}, \quad (3)$$

gdzie:

Z_{ik} – znormalizowana wartość k -tej zmiennej dla i -tego obiektu ($k = 1, \dots, K, i = 1, \dots, n$),

X_{ik} – wartość k -tej zmiennej dla i -tego obiektu ($k = 1, \dots, K, i = 1, \dots, n$),

$X_{ik(opt)}$ – optymalna wartość k -tej zmiennej dla i -tego obiektu, przy czym dla stymulant (subskrypt S) są to wartości maksymalne $X_{ik(max)}$, a dla destymulant (subskrypt D) są to wartości minimalne $X_{ik(min)}$.

Po znormalizowaniu wartości cech diagnostycznych dalszy etap analizy polegał na konstrukcji dla każdego z i obiektów **syntetycznych wskaźników grupowych** $M_l^{(i)}$, których wartości mieściły się w przedziale od 0 do 1. Wykorzystana została w tym celu taksonomiczna bezwzorcowa metoda agregacji zmiennych polegająca na uśrednianiu znormalizowanych wartości zmiennych diagnostycznych:

$$M_l^{(i)} = \frac{1}{k_l} \sum_{k=1}^{k_l} Z_{ik} \quad (4)$$

k_l – liczba cech opisujących obiekty (województwa) w l -tym segmencie ($l = 1, 2, \dots, 8$).

W ostatnim etapie analizy dla każdego z i obiektów dokonano syntetycznej oceny warunków życia ludności na podstawie wartości wskaźników grupowych $M_l^{(i)}$. **Wskaźnik syntetyczny** $M^{(i)}$ jest średnią arytmetyczną grupowych wskaźników syntetycznych $M_l^{(i)}$ (patrz tabl. 39 i 40). Wartości obliczonego miernika syntetycznego $M^{(i)}$ mieszczą się w przedziale od 0 do 1, a jego interpretacja jest następująca – im wartość jest bliższa 1, tym

i -ty obiekt⁷ posiada lepsze warunki życia ludności według przyjętych kryteriów (wskaźników grupowych):

$$M^{(i)} = \frac{1}{8} \sum_{l=1}^8 M_l^{(i)} \quad (5)$$

Wartości miernika $M^{(i)}$ wyznaczone dla każdego z i badanych obiektów (województw) pozwoliły na ich liniowe uporządkowanie i pogrupowanie w cztery skupiska⁸. Kolejne grupy województw z punktu widzenia warunków życia ludności zostały wyodrębnione poprzez dodanie do minimalnej wartości miernika syntetycznego $M_{\min} = \min M^{(i)}$ odpowiednio jednego, dwóch i trzech odchyłeń standardowych wartości wskaźnika syntetycznego S_M , przy czym średnią wartość wskaźnika syntetycznego \bar{M} oraz jego odchylenie standardowe S_M obliczono zgodnie ze wzorami (6) i (7):

$$\bar{M} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n M^{(i)} \quad (6)$$

$$S_M = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (M^{(i)} - \bar{M})^2} \quad (7)$$

Na podstawie wartości miernika $M^{(i)}$ wyróżniono cztery skupiska województw o podobnym poziomie warunków życia ludności, odpowiednio M_I , M_{II} , M_{III} i M_{IV} :

- najwyższy poziom życia:

$$M_I \geq M_{\min} + 3S_M, \quad (8)$$

- średni poziom życia:

$$M_{II} \geq M_{\min} + 2S_M \text{ i } M_{II} < M_{\min} + 3S_M, \quad (9)$$

- niski poziom życia:

$$M_{III} \geq M_{\min} + S_M \text{ i } M_{III} < M_{\min} + 2S_M, \quad (10)$$

- najniższy poziom życia:

$$M_{IV} < M_{\min} + S_M. \quad (11)$$

⁷ Taksonomicznymi jednostkami operacyjnymi (obiektami) w powyższym badaniu są województwa.

⁸ W analogiczny sposób dokonano wydzielenia skupisk w ośmiu analizowanych segmentach.

3.2. ANALIZA WSKAŹNIKÓW CZĄSTKOWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ZMIENNYCH CHARAKTERYZUJĄCYCH POZIOM ŻYCIA LUDNOŚCI

3.2.1. *Zatrudnienie, bezrobocie, warunki pracy*

Analizując tę grupę wskaźników cząstkowych wzięto pod uwagę 6 zmiennych diagnostycznych – 1 stymulantę oraz 5 destymulant.

W 2009 r. najwyższą wartość wskaźnika grupowego otrzymano dla województwa mazowieckiego (0,846), a najniższą dla województwa warmińsko-mazurskiego (0,450). Średnia arytmetyczna dla omawianej grupy zmiennych diagnostycznych wyniosła 0,609, a odchylenie standardowe 0,113 (*patrz tabl. 40*).

Wszystkie województwa podzielono na cztery grupy charakteryzujące się podobnym poziomem warunków życia ludności. Pierwszą grupę województw (o najwyższym poziomie życia) stanowiły regiony, gdzie wartość wskaźnika była większa bądź równa 0,789. W świetle przeprowadzonego badania najwyższym wskaźnikiem w tej grupie charakteryzowało się jedynie województwo mazowieckie. Druga grupa (o średnim poziomie życia) objęła 4 województwa, dla których wartość wskaźnika mieściła się w przedziale $<0,676;0,789$) i były to województwa: małopolskie, śląskie, pomorskie i wielkopolskie. Kolejna grupa – trzecia (o niskim poziomie życia) obejmowała przedział $<0,563;0,676$), do którego zakwalifikowały się kolejne 4 województwa: łódzkie, podlaskie, opolskie i dolnośląskie. W grupie czwartej (o najniższym poziomie życia) z wartością wskaźnika mniejszą niż 0,563 znalazło się 7 województw: lubuskie, świętokrzyskie, podkarpackie, lubelskie, kujawsko-pomorskie, zachodniopomorskie oraz warmińsko-mazurskie (*patrz kartogram 27*).

Województwo łódzkie zajęło 6 lokatę z wartością wskaźnika równą 0,660 (w 2008 r. 0,664). W świetle wartości wskaźnika grupowego ze skupiska województw charakteryzujących się średnim poziomem życia w 2008 r., w 2009 r. przemieściło się do grupy województw, które zgodnie z przyjętą w opracowaniu klasyfikacją, określono jako województwa o niskim poziomie życia. Bezpośredni wpływ na tę niekorzystną sytuację miały wartości wskaźników dla czterech zmiennych diagnostycznych – liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (0,340 w 2008 r. i 0,417 w 2009 r.), która dała łódzkiemu odpowiednio 5 i 8 miejsce, a także wskaźniki: udział bezrobotnych poszukujących pracy rok i dłużej w liczbie ludności aktywnej zawodowo (0,609 w 2008 r. i 0,638 w 2009 r.), liczba poszkodowanych

w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących (0,779 w 2008 r. i 0,746 w 2009 r.) oraz stopa bezrobocia rejestrowanego (0,696 w 2008 r. i 0,789 w 2009 r.), które na przestrzeni dwóch omawianych lat, każdorazowo plasowały łódzkie na 6 pozycji.

3.2.2. Zanieczyszczenie środowiska

Do grupy wskaźników charakteryzujących tę dziedzinę zaliczono 3 stymulanty oraz 3 destymulanty.

W 2009 r. najwyższą wartość wskaźnika grupowego odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (0,972), najniższą w śląskim (0,478), przy średniej arytmetycznej dla tego bloku tematycznego wynoszącej 0,656 i odchyleniu standardowym 0,147 (*patrz tabl. 40*).

Podobnie jak w innych analizowanych dziedzinach, województwa zostały przyporządkowane do czterech grup wyznaczonych na podstawie wielkości wskaźnika grupowego. Pierwszą grupę województw stanowiły te, dla których wartość wskaźnika grupowego była większa bądź równa 0,920 i znalazło się w niej województwo warmińsko-mazurskie i podlaskie. Do drugiej grupy województwa, dla których wielkość wskaźnika umiejscowiła się w przedziale $<0,773;0,920$) zakwalifikowało się jedynie województwo podkarpackie. Trzecią grupę stanowiły województwa ze wskaźnikiem mieszczącym się w przedziale $<0,626;0,773$) – lubuskie, pomorskie, lubelskie, zachodniopomorskie, mazowieckie. Ostatnia, czwarta grupa województw o najniższym poziomie wskaźnika ($M_i < 0,626$) obejmowała 8 województw: kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, opolskie, dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, świętokrzyskie oraz śląskie (*patrz kartogram 28*).

Łódzkie zajęło ponownie niską, 13 pozycję z wartością wskaźnika wynoszącą 0,546 (w 2008 r. 0,534). W świetle analizy wartości wskaźników dla tej grupy tematycznej województwo łódzkie znalazło się w skupisku województw określonych jako województwa o najniższym poziomie życia. Na pozycję regionu zasadniczy wpływ miały wartości wskaźników dla dwóch zmiennych diagnostycznych - emisji przemysłowych zanieczyszczeń pyłowych powietrza w tonach na 1 km² (0,250 w 2008 r. i 0,333 w 2009 r.) oraz emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych powietrza w tonach na 1 km² (0,051 w 2008 r. i 0,054 w 2009 r.).

3.2.3. Dochody ludności, zasoby materialne, warunki mieszkaniowe

Do analizy w tej grupie tematycznej wybrano 5 zmiennych będących stymulantami oraz 2 zmienne wpływające negatywnie na warunki życia.

W 2009 r. najwyższą wartość wskaźnika grupowego otrzymano dla województwa mazowieckiego (0,948), najniższą dla świętokrzyskiego (0,738), przy średniej arytmetycznej wynoszącej 0,850 i odchyleniu standardowym 0,054 (*patrz tabl. 40*).

Po dokonaniu podziału województw na cztery grupy, pierwszą, dla której wartość wskaźnika grupowego była większa bądź równa 0,900 stanowią 2 województwa: mazowieckie i opolskie. W kolejnej grupie znalazło się 7 województw, dla których wartość wskaźnika grupowego mieściła się w przedziale $<0,846;0,900$) – lubuskie, dolnośląskie, pomorskie, śląskie, podlaskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie. Trzecia grupa w przedziale $<0,792;0,846$) objęła 4 województwa: małopolskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie i kujawsko-pomorskie. Najniższe wartości wskaźników grupowych ($M_i < 0,792$) otrzymano dla 3 województw: podkarpackiego, lubelskiego oraz świętokrzyskiego (*patrz kartogram 29*).

Zgodnie z przyjętą w opracowaniu klasyfikacją, wartość wskaźnika grupowego równa 0,809 w 2008 r. oraz 0,835 w 2009 r., daje łódzkiemu po raz kolejny 11 miejsce w rankingu oraz plasuje region każdorazowo w skupisku województw o niskim poziomie życia. Bezpośredni wpływ na pozycję województwa w tej dziedzinie miały przede wszystkim niekorzystne wartości wskaźników dla zmiennych diagnostycznych dotyczących stopnia wyposażenia gospodarstw domowych w komputer z dostępem do Internetu (0,766 w 2008 r. i 0,810 w 2009 r.), samochód (0,824 w 2008 r. i 0,843 w 2009 r.) oraz w zmywarę (0,469 w 2008 r. i 0,540 w 2009 r.) w % ogółu gospodarstw domowych.

3.2.4. Ubóstwo i wykluczenie społeczne

W tej grupie tematycznej znalazły się 3 destymulanty, czyli zmienne diagnostyczne charakteryzujące dziedzinę w sposób negatywny.

W 2009 r. najwyższą wartość wskaźnika dla całej grupy zmiennych odnotowano w województwie opolskim (0,981), najniższą w województwie lubelskim (0,505), przy

średniej arytmetycznej wynoszącej 0,683 i odchyleniu standardowym równym 0,148 (*patrz tabl. 40*).

Podobnie jak w innych analizowanych zbiorach zmiennych, województwa zostały podzielone na 4 grupy. W pierwszej grupie, z wartością wskaźnika syntetycznego większą bądź równą 0,950 znalazło się jedynie województwo opolskie. Do drugiego przedziału $<0,802;0,950$) zakwalifikowały się 2 województwa: mazowieckie i śląskie. Trzecia grupa w przedziale $<0,653; 0,802$) objęła 6 województw: małopolskie, łódzkie, dolnośląskie, wielkopolskie, pomorskie oraz zachodniopomorskie. Najniższe wartości wskaźników ($M_i < 0,653$) otrzymano dla 7 województw: lubuskiego, kujawsko-pomorskiego, podlaskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i lubelskiego (*patrz kartogram 30*).

W świetle analizy powyższej dziedziny, zgodnie z przyjętą w opracowaniu klasyfikacją, region łódzki znalazł się w skupisku województw o niskim poziomie życia. Wzrost wskaźnika grupowego z poziomu 0,730 w 2008 r. do 0,748 w 2009 r. pozwolił uplasować się łódzkiemu na 5 pozycji (2 miejsca wyżej niż przed rokiem). Bezpośredni wpływ na to przemieszczenie miały zmiany wartości wskaźników dla dwóch zmiennych diagnostycznych - wskaźnika zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (0,667 w 2008 r. i 0,625 w 2009 r.) oraz wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym (0,787 w 2008 r. i 0,888 w 2009 r.).

3.2.5. Rozwój gospodarczy

Do analizy tego bloku tematycznego wybrano 5 zmiennych diagnostycznych będących stymulantami.

W 2009 r. najwyższą wartością wskaźnika grupowego charakteryzowało się województwo mazowieckie (0,969), a najniższą województwo lubelskie (0,184), przy średniej arytmetycznej dla tej grupy wynoszącej 0,403 oraz odchyleniu standardowym równym 0,204 (*patrz tabl. 40*).

Po podziale wszystkich województw na cztery grupy, w pierwszej grupie znalazły się te, dla których wartość wskaźnika grupowego była większa bądź równa 0,796. W świetle przeprowadzonego badania do pierwszego przedziału zakwalifikowało się jedynie mazowieckie ze znaczną przewagą nad pozostałymi województwami. Kolejna grupa

obejmowała przedział $<0,592;0,796$), do którego nie zaklasyfikowało się żadne z województw. W trzeciej grupie znalazły się województwa, dla których wartość wskaźnika grupowego mieściła się w przedziale $<0,388;0,592$) i były to: pomorskie, małopolskie, wielkopolskie, dolnośląskie, zachodniopomorskie oraz łódzkie. W grupie o najniższej wartości wskaźnika ($M_i < 0,388$) znalazły się województwa: śląskie, lubuskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie, opolskie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie i lubelskie (*patrz kartogram 31*).

Województwo łódzkie ulokowało się, podobnie jak przed rokiem, na 7 pozycji z wartością wskaźnika dla tej grupy tematycznej równą 0,398 (w 2008 r. 0,356). Tym samym łódzkie znalazło się w grupie województw, które zgodnie z przyjętą w opracowaniu klasyfikacją, określono jako województwa o niskim poziomie życia. Bezpośredni wpływ na tę pozycję miało dwukrotne zajęcie 9 miejsca w rankingu pod względem dwóch zmiennych: nowo zarejestrowane podmioty na 10 tys. ludności (0,694 w 2008 r. i 0,746 w 2009 r.) oraz wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca (0,571 w 2008 r. i 2009 r.).

3.2.6. Infrastruktura gospodarcza

To kryterium tematyczne charakteryzowały 3 zmienne, które ze względu na swój charakter były stymulantami.

W 2009 r. najwyższą wartość wskaźnika grupowego odnotowało województwo śląskie (0,910), a najniższą podlaskie (0,385), przy średniej arytmetycznej dla tego bloku tematycznego 0,555 i odchyleniu standardowym 0,126 (*patrz tabl. 40*).

Uwzględniając wielkość odchylenia standardowego wyłoniono cztery grupy województw. Do pierwszej grupy województw weszły te, dla których wartość wskaźnika grupowego była większa bądź równa 0,762. Najwyższym wskaźnikiem w omawianej grupie charakteryzowało się jedynie województwo śląskie. Kolejna grupa obejmowała przedział $<0,636;0,762$) i znalazło się w nim województwo małopolskie oraz dolnośląskie. W trzeciej grupie znalazły się województwa, dla których wartość wskaźnika mieściła się w przedziale $<0,510;0,636$) i były to: mazowieckie, opolskie, wielkopolskie, świętokrzyskie, zachodniopomorskie, pomorskie, łódzkie, a także kujawsko-pomorskie. W grupie o najniższej

wartości wskaźnika ($M_i < 0,510$) znalazły się województwa: lubuskie, podkarpackie, lubelskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie (*patrz kartogram 32*).

Łódzkie, z wartością wskaźnika grupowego równą 0,533, uplasowało się w 2009 r. na 10 miejscu w ramach omawianej grupy tematycznej, co oznacza spadek o 2 pozycje w stosunku do ubiegłego okresu. Region łódzki został zaklasyfikowany do grupy województw o niskim poziomie życia. Bezpośredni wpływ na to miejsce pośród innych regionów miały wartości wskaźników dla dwóch zmiennych diagnostycznych – wskaźnika liczby podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. ludności (0,755 w 2008 r. i 0,683 w 2009 r.) oraz wskaźnika zagęszczenia linii kolejowych w województwie (0,333 w 2008 r. i 0,331 w 2009 r.), którego wartość określiła miejsce regionu na pozycji 10.

3.2.7. Infrastruktura socjalna, edukacja, kultura

W tej grupie tematycznej znalazło się 10 zmiennych diagnostycznych - 6 stymulant oraz 4 destymulanty.

W 2009 r. najwyższą wartość wskaźnika grupowego otrzymano dla województwa mazowieckiego (0,877), a najniższą dla województwa warmińsko-mazurskiego (0,702). Średnia arytmetyczna dla tej grupy zmiennych wyniosła 0,769, a odchylenie standardowe 0,053 (*patrz tabl. 40*).

W pierwszej grupie województw ($M_i \geq 0,862$) znalazło się jedynie mazowieckie. Do kolejnej grupy zakwalifikowały się 4 województwa, dla których wartość wskaźników mieściła się w przedziale $<0,808;0,862$) - łódzkie, śląskie, podlaskie i małopolskie. Trzecia grupa $<0,755;0,808$) objęła 3 województwa: dolnośląskie, lubelskie i pomorskie. Najniższe wartości wskaźników grupowych ($M_i < 0,755$) uzyskano dla województw: świętokrzyskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, lubuskiego, kujawsko-pomorskiego, opolskiego, podkarpackiego oraz warmińsko-mazurskiego (*patrz kartogram 33*).

Dzięki wysokim wartościom wskaźników grupowych (w 2008 r. 0,827 i w 2009 r. 0,839) województwo łódzkie utrzymało swoją wysoką 2 pozycję. Rozpatrując wartość wskaźnika dla tej grupy łódzkie uplasowało się w skupisku województw, które zgodnie z przyjętą w opracowaniu klasyfikacją, określono jako województwa o średnim poziomie życia. Bezpośredni wpływ na tę pozycję miały wysokie wartości wskaźników charakteryzujących sytuację ochrony zdrowia. tj. liczba ludności na 1 lekarza (w 2008 r. i w 2009 r. równa 1,000),

aptekę (0,940 w 2008 r. i 0,960 w 2009 r.) i zakład opieki zdrowotnej (0,968 w 2008 r. i 0,962 w 2009 r.). Mniej korzystne wartości wskaźników w przypadku zmiennych opisujących zjawiska kulturalne, np. widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności (0,431 w 2008 r. i 0,457 w 2009 r.) oraz wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika (0,880 w 2008 r. i 0,922 w 2009 r.) nie miały jednak większego wpływu na ogólną wartość wskaźnika charakteryzującego tę grupę zmiennych w województwie łódzkim.

3.2.8. Bezpieczeństwo publiczne, warunki społeczne

Do analizy w tym bloku tematycznym dobrano 3 zmienne będące stymulantami oraz 4 zmienne wpływające negatywnie na warunki życia, czyli destymulanty.

W 2009 r. pierwsze miejsce zajęło województwo świętokrzyskie z wartością wskaźnika grupowego równą (0,939), natomiast na ostatniej pozycji znalazło się województwo śląskie (0,709). Średnia arytmetyczna dla tej grupy wyniosła 0,797, a odchylenie standardowe 0,066 (*patrz tabl. 40*).

Podobnie jak w innych analizowanych zbiorach zmiennych, województwa zostały podzielone na 4 grupy w ten sposób, że największe wartości wskaźników charakteryzują województwa o najwyższym poziomie bezpieczeństwa publicznego i warunków społecznych. W pierwszej grupie ($M_i \geq 0,906$) znalazło się województwo świętokrzyskie, które wyróżniało się najwyższą wartością wskaźnika grupowego. W drugim przedziale $<0,840;0,906$) znalazły się 3 województwa: podkarpackie, lubelskie oraz podlaskie. W dalszej kolejności, według wskaźnika $<0,775;0,840$), uplasowały się województwa: małopolskie, opolskie, wielkopolskie, warmińsko-mazurskie i mazowieckie. Najniższe wartości wskaźników ($M_i < 0,775$) odnotowano dla województw: łódzkiego, pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego oraz śląskiego (*patrz kartogram 34*).

Mimo spadku wartości wskaźnika grupowego z 0,800 w 2008 r. na 0,766 w 2009 r., łódzkie awansowało o jedną pozycję w rankingu (z 11 na 10 lokatę). Analiza wartości wskaźników dla tej grupy tematycznej wskazuje, że województwo łódzkie znalazło się w skupisku województw określonych jako województwa o niskim poziomie życia. Na taką pozycję regionu zasadniczy wpływ miały niskie wartości wskaźników dotyczących rozwodów na 1000 ludności (0,529 w 2008 r. i 0,421 w 2009 r.), a także przeciętnego dalszego trwania życia noworodków płci męskiej (0,945 w 2008 r. i w 2009 r.) oraz płci żeńskiej (0,969

w 2008 r. i 0,968 w 2009 r.). Natomiast poprawę odnotowano w przypadku wskaźnika przestępstw na 10 tys. ludności (wzrost z 0,646 w 2008 r. do 0,660 w 2009 r.).

3.3. SYNTETYCZNA OCENA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

W ostatnim etapie analizy dla każdego z województw dokonano syntetycznej oceny warunków życia ludności na podstawie wartości wskaźników grupowych.

Wszystkie województwa zostały przyporządkowane do czterech grup wyznaczonych na podstawie wielkości wskaźnika syntetycznego (uwzględniającego średnią arytmetyczną oraz odchylenie standardowe). O zaliczeniu danego województwa do odpowiedniej grupy obiektów i zajęcia odpowiedniej pozycji w rankingu, zdecydował różny poziom wartości wskaźników grupowych, które z kolei ukształtowała różna wartość zmiennych diagnostycznych.

Przyszeregowanie województw do poszczególnych grup (o najwyższym, średnim, niskim lub najniższym poziomie życia) w ramach grupowych wskaźników przedstawiają kartogramy 27-34. Wskaźnik syntetyczny poziomu życia ludności w podziale na grupy województw ilustruje kartogram 35, natomiast wartości wskaźników grupowych oraz syntetycznego wskaźnika poziomu życia zawarte zostały w tablicach 39 i 40.

W 2009 r. podobnie jak to miało miejsce w roku poprzednim, do pierwszej grupy województw charakteryzujących się najwyższym poziomem życia ($M_i \geq 0,771$) zakwalifikowało się jako jedyne województwo mazowieckie z wartością wskaźnika syntetycznego równą 0,820. Region ten posiadał najwyższe w kraju grupowe wskaźniki w czterech dziedzinach: rozwój gospodarczy (0,969); dochody ludności, zasoby materialne i warunki mieszkaniowe (0,948); infrastruktura socjalna, kultura i edukacja (0,877) oraz zatrudnienie, bezrobocie i warunki pracy (0,846). Natomiast najniższe wartości wskaźników grupowych województwo mazowieckie odnotowało w zakresie bezpieczeństwa publicznego (0,784), zanieczyszczenia środowiska (0,635) oraz infrastruktury gospodarczej (0,601), co zaklasyfikowało je do skupiska obiektów o niskim poziomie życia.

W drugiej grupie charakteryzującej się średnim poziomem życia ($0,771 < M_i \leq 0,711$) znalazły się województwa śląskie (0,726) oraz małopolskie (0,724). Swoje wysokie lokaty obydwaj województwa zawdzięczają wysokim wartościom wskaźników z grup: infrastruktura

gospodarcza; zatrudnienie, bezrobocie i warunki pracy oraz infrastruktura socjalna, kultura i edukacja, które w 2009 r. kształtowały się odpowiednio dla śląskiego na poziomie 0,910; 0,736 i 0,822 oraz dla małopolskiego 0,680; 0,775 i 0,808. W 2009 r. w porównaniu z 2008 r. województwo małopolskie utraciło drugą pozycję na korzyść województwa śląskiego.

Najliczniejszą grupę stanowiła grupa trzecia charakteryzująca się niskim poziomem życia ($0,711 < M_i \leq 0,651$). Znalazły się w niej województwa: pomorskie (0,703), wielkopolskie (0,688), dolnośląskie (0,681), opolskie (0,679), łódzkie (0,665), podlaskie (0,660) i lubuskie (0,651).

Dzięki wzrostowi wskaźników z zakresu zatrudnienia, bezrobocia i warunków pracy z 0,644 na 0,688 oraz zanieczyszczenia środowiska z 0,634 na 0,739 w stosunku do ubiegłego roku, województwo pomorskie w 2009 r. wysunęło się na 1 pozycję w trzeciej grupie i 4 pozycję w całym rankingu.

Trzecią grupę zamyka województwo lubuskie z wysokimi lokatami w ramach grupowych wskaźników: dochody ludności, zasoby materialne i warunki mieszkaniowe (0,895) oraz zanieczyszczenie środowiska (0,765). Niekorzystny wpływ na pozycję lubuskiego w ogólnej klasyfikacji miały wskaźniki z grup tematycznych: bezpieczeństwo publiczne i warunki społeczne (0,748); infrastruktura gospodarcza (0,509); infrastruktura socjalna, kultura i edukacja (0,724); zatrudnienie, bezrobocie i warunki pracy (0,562); ubóstwo i wykluczenie społeczne (0,632) oraz rozwój gospodarczy (0,370), które plasowały lubuskie w grupie o najniższym poziomie życia.

Województwa zachodniopomorskie (0,629), podkarpackie (0,617), kujawsko-pomorskie (0,610), warmińsko-mazurskie (0,609), lubelskie (0,593) i świętokrzyskie (0,591) zostały zaliczone do czwartej grupy, czyli skupiska województw o najniższym poziomie życia ($M_i < 0,651$).

Podobnie jak rok wcześniej, w 2009 r. wśród województw zaliczonych do czwartej grupy najwyżej uplasowało się zachodniopomorskie z relatywnie wysokimi wskaźnikami z zakresu zanieczyszczenia środowiska (0,635); dochodów ludności, zasobów materialnych i warunków życia (0,846); ubóstwa i wykluczenia społecznego (0,658); rozwoju gospodarczego (0,415) oraz infrastruktury gospodarczej (0,550), które klasyfikowało je do trzeciej grupy obiektów o niskim poziomie życia. Niekorzystnie kształtowały się natomiast wskaźniki dotyczące

zatrudnienia, bezrobocia i warunków pracy (0,472), a także bezpieczeństwa publicznego i warunków społecznych (0,723).

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najniższy poziom życia wystąpił ponownie w województwie świętokrzyskim. W pięciu z ośmiu analizowanych dziedzin tj. rozwój gospodarczy (0,215); zanieczyszczenie środowiska (0,495); ubóstwo i wykluczenie społeczne (0,505); zatrudnienie, bezrobocie i warunki pracy (0,536) oraz dochody ludności, zasoby materialne i warunki mieszkaniowe (0,738), posiadało ono niskie, niekorzystne wskaźniki zaliczane do czwartej, najniższej grupy. Wyjątkiem był zestaw wskaźników charakteryzujących bezpieczeństwo publiczne i warunki społeczne, w świetle którego świętokrzyskie z najwyższą wartością wskaźnika (0,939) jako jedyne zakwalifikowało się do pierwszej grupy oraz dziedzina związana z infrastrukturą gospodarczą dla której wartość wskaźnika grupowego (0,553) przypisała ten region do trzeciej grupy.

Analiza syntetycznego wskaźnika poziomu życia ludności pozwoliła określić położenie województwa łódzkiego w układzie przestrzennym na tle pozostałych województw. W 2009 r. łódzkie, podobnie jak w roku ubiegłym, uplasowało się na 8 miejscu w rankingu wszystkich województw z wartością wskaźnika syntetycznego równą 0,665 (w 2008 r. wartość wskaźnika 0,659).

W ramach grupy siedmiu województw o niskim poziomie życia województwo łódzkie uplasowało się na 5 miejscu, utrzymując tym samym swoją lokatę sprzed roku. O zaklasyfikowaniu województwa łódzkiego do tej grupy zdecydowały przede wszystkim niekorzystne wskaźniki dotyczące zanieczyszczenia środowiska (0,546) oraz bezpieczeństwa publicznego i warunków społecznych (0,766), które plasowały łódzkie w obrębie powyższych grupowych wskaźników w skupisku województw o najniższym poziomie życia, a także wskaźniki charakteryzujące dochody ludności, zasoby materialne i warunki mieszkaniowe (0,835) oraz infrastrukturę gospodarczą (0,533). W łódzkim natomiast korzystnie kształtował się, na tle innych województw, wskaźnik grupowy z zakresu infrastruktury socjalnej, kultury i edukacji (0,839) dający 2 lokatę oraz przynależność do grupy charakteryzującej się średnim poziomem życia. Korzystne były również wskaźniki dotyczące ubóstwa i wykluczenia społecznego (0,748) oraz zatrudnienia, bezrobocia i warunków pracy (0,660), dające łódzkiemu odpowiednio 5 i 6 lokatę.

TABL. 39. WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW GRUPOWYCH I SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA POZIOMU ŻYCIA LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTW W 2008 R.

WOJEWÓDZTWA	WSKAŹNIKI GRUPOWE														WSKAŹNIK SYNTETYCZNY			
	ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE I WARUNKI PRACY		ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA		DOCHODY LUDNOŚCI, ZASOBY MATERIAŁNE, WARUNKI MIESZKANIOWE		UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE		ROZWÓJ GOSPODARCZY		INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA		INFRASTRUKTURA SOCJALNA, KULTURA, EDUKACJA				BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, WARUNKI SPOŁECZNE	
Dolnośląskie	0,601	8	0,553	11	0,864	5	0,762	5	0,457	5	0,645	3	0,795	5	0,724	16	0,675	6
Kujawsko-pomorskie	0,488	14	0,598	7	0,790	12	0,573	12	0,300	9	0,549	10	0,716	12	0,800	10	0,602	13
Lubelskie	0,536	10	0,686	5	0,787	13	0,517	14	0,151	15	0,420	14	0,795	6	0,895	3	0,598	14
Lubuskie	0,498	11	0,777	3	0,837	9	0,714	8	0,340	8	0,518	12	0,689	16	0,780	13	0,644	10
Łódzkie	0,664	5	0,534	13	0,809	11	0,730	7	0,356	7	0,554	8	0,827	2	0,800	11	0,659	8
Małopolskie	0,723	3	0,501	15	0,853	6	0,806	4	0,510	3	0,685	2	0,807	4	0,860	5	0,718	2
Mazowieckie	0,804	1	0,542	12	0,946	1	0,929	2	0,973	1	0,601	5	0,861	1	0,813	9	0,809	1
Opolskie	0,629	7	0,588	9	0,931	2	0,950	1	0,070	16	0,604	4	0,713	13	0,817	8	0,663	7
Podkarpackie	0,495	12	0,764	4	0,772	15	0,526	13	0,213	12	0,447	13	0,705	14	0,938	1	0,607	12
Podlaskie	0,585	9	0,879	2	0,839	8	0,592	11	0,215	11	0,387	16	0,788	7	0,868	4	0,644	9
Pomorskie	0,644	6	0,643	6	0,916	3	0,667	10	0,553	2	0,548	11	0,751	8	0,775	14	0,687	5
Śląskie	0,760	2	0,471	16	0,867	4	0,859	3	0,291	10	0,911	1	0,807	3	0,731	15	0,712	3
Świętokrzyskie	0,491	13	0,512	14	0,719	16	0,501	15	0,172	13	0,558	7	0,744	10	0,922	2	0,577	16
Warmińsko-mazurskie	0,407	16	0,973	1	0,775	14	0,487	16	0,156	14	0,414	15	0,689	15	0,821	7	0,590	15
Wielkopolskie	0,705	4	0,591	8	0,848	7	0,736	6	0,510	4	0,586	6	0,749	9	0,822	6	0,693	4
Zachodniopomorskie	0,461	15	0,587	10	0,819	10	0,679	9	0,383	6	0,551	9	0,742	11	0,784	12	0,626	11
Średnia arytmetyczna	0,593		0,637		0,836		0,689		0,353		0,561		0,761		0,822		0,657	
Odchylenie standardowe	0,117		0,143		0,061		0,149		0,220		0,125		0,052		0,061		0,060	
Współczynnik zmienności	0,198		0,224		0,074		0,216		0,622		0,224		0,068		0,075		0,091	

Uwaga: W tabeli zaprezentowano wartości wskaźników zaokrąglone do trzech miejsc po przecinku, natomiast poszczególne lokaty ustalono na podstawie pełnych wartości.

TABL. 40. WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW GRUPOWYCH I SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA POZIOMU ŻYCIA LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTW W 2009 R.

WOJEWÓDZTWA	WSKAŹNIKI GRUPOWE														WSKAŹNIK SYNTETYCZNY			
	ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE I WARUNKI PRACY		ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA		DOCHODY LUDNOŚCI, ZASOBY MATERIAŁNE, WARUNKI MIESZKANIOWE		UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE		ROZWÓJ GOSPODARCZY		INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA		INFRASTRUKTURA SOCJALNA, KULTURA, EDUKACJA				BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, WARUNKI SPOŁECZNE	
Dolnośląskie	0,578	9	0,556	12	0,888	4	0,742	6	0,529	5	0,636	3	0,804	6	0,713	15	0,681	6
Kujawsko-pomorskie	0,510	14	0,601	9	0,812	13	0,597	11	0,351	10	0,533	11	0,722	13	0,754	12	0,610	13
Lubelskie	0,521	13	0,681	6	0,784	15	0,505	16	0,184	16	0,421	14	0,792	7	0,856	3	0,593	15
Lubuskie	0,562	10	0,765	4	0,895	3	0,632	10	0,370	9	0,509	12	0,724	12	0,748	13	0,651	10
Łódzkie	0,660	6	0,546	13	0,835	11	0,748	5	0,398	7	0,533	10	0,839	2	0,766	10	0,665	8
Małopolskie	0,775	2	0,521	14	0,840	10	0,762	4	0,569	3	0,680	2	0,808	5	0,833	5	0,724	3
Mazowieckie	0,846	1	0,635	8	0,948	1	0,899	2	0,969	1	0,601	4	0,877	1	0,784	9	0,820	1
Opolskie	0,588	8	0,562	11	0,930	2	0,981	1	0,238	12	0,595	5	0,721	14	0,814	6	0,679	7
Podkarpackie	0,525	12	0,783	3	0,791	14	0,537	13	0,254	11	0,445	13	0,706	15	0,900	2	0,617	12
Podlaskie	0,621	7	0,931	2	0,865	7	0,589	12	0,228	13	0,385	16	0,813	4	0,844	4	0,660	9
Pomorskie	0,688	4	0,739	5	0,878	5	0,660	8	0,591	2	0,548	9	0,757	8	0,765	11	0,703	4
Śląskie	0,736	3	0,478	16	0,867	6	0,897	3	0,386	8	0,910	1	0,822	3	0,709	16	0,726	2
Świętokrzyskie	0,536	11	0,495	15	0,738	16	0,505	15	0,215	14	0,553	7	0,744	9	0,939	1	0,591	16
Warmińsko-mazurskie	0,450	16	0,972	1	0,822	12	0,511	14	0,210	15	0,407	15	0,702	16	0,795	8	0,609	14
Wielkopolskie	0,681	5	0,594	10	0,859	8	0,696	7	0,542	4	0,581	6	0,743	10	0,807	7	0,688	5
Zachodniopomorskie	0,472	15	0,635	7	0,846	9	0,658	9	0,415	6	0,550	8	0,730	11	0,723	14	0,629	11
Średnia arytmetyczna	0,609		0,656		0,850		0,683		0,403		0,555		0,769		0,797		0,665	
Odchylenie standardowe	0,113		0,147		0,054		0,148		0,204		0,126		0,053		0,066		0,060	
Współczynnik zmienności	0,185		0,225		0,064		0,217		0,506		0,226		0,069		0,082		0,090	

Uwaga: W tabeli zaprezentowano wartości wskaźników zaokrąglone do trzech miejsc po przecinku, natomiast poszczególne lokaty ustalono na podstawie pełnych wartości.

4. WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM NA TLE INNYCH WOJEWÓDZTW – WYBRANE WSKAŹNIKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia ^{ab} w km ²		Użytki rolne ^c w % powierzchni ogólnej		Ludność ^a na 1 km ²		Ludność ^a w miastach w % ogółu ludności		Ludność ^{ad} w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	312679	312679	51,7	51,6	122	122	61,1	61,0	55	55
Dolnośląskie.....	19947	19947	48,9	48,2	144	144	70,5	70,3	52	52
Kujawsko-pomorskie	17972	17972	60,9	60,1	115	115	60,9	60,7	55	55
Lubelskie.....	25122	25123	63,3	63,1	86	86	46,5	46,5	59	59
Lubuskie.....	13988	13988	36,0	36,1	72	72	63,7	63,6	52	52
Łódzkie.....	18219	18219	62,0	60,6	140	140	64,3	64,2	56	56
Małopolskie.....	15183	15183	47,6	45,5	217	217	49,2	49,3	58	57
Mazowieckie	35558	35558	58,3	59,7	146	147	64,6	64,6	57	57
Opolskie	9412	9412	59,8	59,0	110	110	52,4	52,3	53	52
Podkarpackie.....	17845	17846	43,4	42,0	118	118	40,9	41,1	58	57
Podlaskie.....	20187	20187	55,9	56,9	59	59	59,6	60,2	59	58
Pomorskie	18310	18310	41,5	41,6	121	122	66,5	66,2	55	55
Śląskie.....	12334	12333	35,9	36,6	377	376	78,2	78,1	53	53
Świętokrzyskie.....	11710	11711	50,2	50,3	109	108	45,3	45,2	58	57
Warmińsko-mazurskie	24174	24173	42,2	42,9	59	59	59,9	59,9	54	54
Wielkopolskie	29827	29826	59,6	59,4	114	114	56,4	56,1	54	54
Zachodniopomorskie	22892	22892	43,1	42,6	74	74	68,8	68,7	52	52

a Stan w dniu 31 XII. *b* Według ewidencji geodezyjnej; obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. *c* Stan w czerwcu; według siedziby użytkownika gospodarstwa. *d* W wieku zdolności do pracy; jako granicę wieku zdolności do pracy przyjęto dla mężczyzn 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a w wieku poniżej 25 lat w % ogółu ludności		Ludność ^a w wieku 65 lat i więcej w % ogółu ludności		Kobiety na 100 mężczyzn ^a		Małżeństwa na 1000 ludności		Rozwody na 1000 ludności	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	30,2	29,5	13,5	13,5	107	107	6,8	6,6	1,7	1,7
Dolnośląskie	28,4	27,7	13,5	13,4	109	109	6,6	6,3	2,2	2,3
Kujawsko-pomorskie	31,2	30,5	12,6	12,6	107	107	7,1	6,8	1,7	1,9
Lubelskie	31,6	30,8	14,3	14,4	107	107	6,8	6,7	0,9	1,3
Lubuskie	31,0	30,2	11,8	11,8	106	106	6,9	6,5	2,2	1,9
Łódzkie	27,9	27,3	15,0	15,0	110	110	6,4	6,2	1,7	1,9
Małopolskie	31,6	31,0	13,5	13,6	106	106	6,7	6,6	1,3	1,2
Mazowieckie	28,9	28,4	14,5	14,5	109	109	6,5	6,4	1,8	1,7
Opolskie	28,9	28,1	14,2	14,3	107	107	6,0	6,0	1,6	1,7
Podkarpackie	32,9	32,1	13,0	13,1	105	105	6,6	6,6	1,1	1,1
Podlaskie	31,5	30,7	14,8	14,8	105	105	6,6	6,3	1,5	1,7
Pomorskie	31,7	31,1	12,2	12,3	106	106	7,2	6,9	1,9	1,9
Śląskie	28,2	27,5	14,0	14,2	107	107	6,7	6,7	2,1	1,9
Świętokrzyskie	29,9	29,1	14,8	14,9	105	105	6,7	6,5	1,0	0,8
Warmińsko-mazurskie	32,9	32,1	11,8	11,8	105	105	7,0	6,6	2,0	2,0
Wielkopolskie	31,6	30,9	11,9	11,9	106	106	7,3	6,9	1,7	1,5
Zachodniopomorskie	30,1	29,3	12,3	12,3	106	106	6,8	6,5	2,2	2,2

^a Stan w dniu 31 XII.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Urodzenia żywe na 1000 ludności		Zgony na 1000 ludności		Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych		Urodzenia żywe na 1 zgon		Przyrost naturalny na 1000 ludności	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	10,9	11,0	10,0	10,1	5,6	5,6	1,093	1,085	0,9	0,9
Dolnośląskie	10,4	10,4	10,6	10,7	7,4	6,5	0,980	0,966	-0,2	-0,4
Kujawsko-pomorskie	11,3	11,1	9,7	9,9	5,8	6,4	1,161	1,131	1,6	1,3
Lubelskie	10,6	10,6	10,8	10,9	6,4	4,9	0,982	0,969	-0,2	-0,3
Lubuskie	11,2	11,4	9,5	9,7	5,4	6,3	1,186	1,176	1,8	1,7
Łódzkie	10,0	10,2	12,3	12,5	5,3	5,4	0,810	0,816	-2,3	-2,3
Małopolskie	11,3	11,4	9,1	9,1	4,9	5,0	1,240	1,250	2,2	2,3
Mazowieckie	11,3	11,5	10,3	10,5	4,9	4,9	1,103	1,095	1,1	1,0
Opolskie	8,9	9,0	9,5	9,4	5,9	5,0	0,936	0,955	-0,6	-0,4
Podkarpackie	10,6	10,6	8,7	8,9	5,4	5,5	1,219	1,198	1,9	1,8
Podlaskie	10,0	10,2	9,7	10,2	5,3	4,7	1,026	1,003	0,3	0,0
Pomorskie	12,4	12,3	8,9	8,8	5,5	5,0	1,401	1,391	3,6	3,5
Śląskie	10,1	10,3	10,3	10,5	6,8	7,2	0,979	0,985	-0,2	-0,2
Świętokrzyskie	9,9	10,0	10,8	10,8	4,7	4,2	0,917	0,923	-0,9	-0,8
Warmińsko-mazurskie	11,4	11,6	9,0	9,2	5,1	5,0	1,275	1,254	2,5	2,3
Wielkopolskie	12,1	12,0	9,2	9,3	5,6	5,4	1,314	1,291	2,9	2,7
Zachodniopomorskie	10,8	10,6	9,7	9,7	5,1	6,7	1,115	1,090	1,1	0,9

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne dalsze trwanie życia noworodka				Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności		Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane ^a w % ścieków wymagających oczyszczenia		Ścieki ^b przemysłowe i komunalne nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	
	płci męskiej		płci żeńskiej		2008	2009	2008	2009	2008	2009
	2008	2009	2008	2009						
POLSKA	71,3	71,5	80,0	80,1	-0,4	-0,0	92,9	93,8	0,5	0,4
Dolnośląskie	70,4	70,9	79,0	79,4	-0,4	0,3	93,2	95,1	0,5	0,4
Kujawsko-pomorskie	71,0	71,4	79,6	79,5	-0,8	-0,7	100,0	100,0	0,0	.
Lubelskie	70,2	70,8	80,5	80,5	-2,0	-1,9	97,3	98,5	0,1	0,0
Lubuskie	70,5	70,7	79,3	79,5	-0,7	-0,5	95,0	95,7	0,1	0,1
Łódzkie	69,1	69,2	78,9	78,9	-0,7	-0,5	92,7	97,3	0,5	0,2
Małopolskie	72,9	73,1	80,9	81,1	0,7	1,3	98,9	99,7	0,2	0,1
Mazowieckie	71,7	71,8	80,6	80,4	2,2	2,4	87,6	89,4	0,8	0,7
Opolskie	71,9	72,7	80,0	80,5	-3,2	-1,7	96,8	86,3	0,3	1,4
Podkarpackie	73,1	73,2	81,3	81,1	-1,1	-0,9	95,2	97,6	0,2	0,1
Podlaskie	72,0	71,9	81,4	81,5	-1,4	-1,4	99,7	97,4	0,0	0,1
Pomorskie	72,1	72,5	79,9	80,1	0,6	1,3	90,0	98,8	0,8	0,1
Śląskie	70,9	71,0	78,9	79,1	-1,5	-1,0	85,0	86,5	4,4	4,0
Świętokrzyskie	71,2	71,7	80,7	81,1	-1,8	-1,7	84,3	77,4	0,7	1,2
Warmińsko-mazurskie	70,6	70,7	79,8	79,8	-2,2	-1,9	95,6	95,7	0,1	0,1
Wielkopolskie	71,8	72,0	79,9	79,9	0,3	0,5	97,9	97,4	0,1	0,2
Zachodniopomorskie	70,6	71,0	79,6	79,5	-0,8	-0,5	93,6	94,3	0,7	0,4

^a Odprowadzone do wód lub do ziemi. ^b Wymagające oczyszczenia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^{ab} korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem		Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza ^c na 1 km ² powierzchni ogólnej w tonach				Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych		Odpady ^d wytworzone w ciągu roku na 1 km ² w tonach	
			pyłowych		gazowych (bez CO ₂)					
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	63,1	64,2	0,2	0,2	5,7	5,1	99,6	99,7	367,6	355,2
Dolnośląskie	76,0	75,9	0,3	0,3	4,4	4,3	99,7	99,8	1691,4	1 669,8
Kujawsko-pomorskie	69,7	70,3	0,3	0,3	3,3	2,9	99,0	99,1	124,5	114,8
Lubelskie	52,1	52,8	0,1	0,1	1,3	1,3	99,0	98,6	177,1	209,6
Lubuskie	68,4	67,4	0,1	0,1	2,1	1,9	98,5	98,7	50,5	52,2
Łódzkie	65,8	65,9	0,4	0,3	7,9	7,4	99,8	99,8	211,7	328,4
Małopolskie	54,4	55,0	0,4	0,3	10,3	9,2	99,4	99,4	563,5	440,1
Mazowieckie	49,2	51,3	0,2	0,1	4,4	4,3	99,6	99,6	194,7	164,8
Opolskie	62,7	63,6	0,3	0,3	6,4	6,5	99,9	99,9	90,2	96,5
Podkarpackie	59,8	61,1	0,1	0,1	1,2	1,0	98,7	98,7	60,8	54,4
Podlaskie	63,7	62,5	0,1	0,1	0,6	0,4	98,4	98,4	41,5	36,6
Pomorskie	80,7	80,5	0,2	0,1	1,9	1,7	98,9	99,1	135,9	144,6
Śląskie	70,0	70,5	1,1	0,9	56,4	52,3	99,6	99,6	2862,1	2 615,5
Świętokrzyskie	52,4	52,7	0,3	0,3	7,2	6,8	99,8	99,8	182,3	212,1
Warmińsko-mazurskie	72,2	72,7	0,1	0,1	0,4	0,4	98,4	97,2	34,7	31,2
Wielkopolskie	63,9	62,4	0,2	0,2	5,4	2,6	99,4	99,6	167,1	190,3
Zachodniopomorskie	60,1	77,0	0,2	0,2	1,9	1,5	99,4	99,4	260,0	206,8

a Stan w dniu 31 XII. b Dane szacunkowe. c Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. d Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lesistość ^a w %		Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a w % powierzchni ogólnej		Parki, zieleńce i tereny zieleni osied- lowej ^a na 1 mieszkańca w m ²		Pracujący ^{ab} ogółem na 1000 ludności		Pracujący ^{ab} na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	29,0	29,1	32,3	32,3	14,8	15,1	359,5	352,4	557,6	546,2
Dolnośląskie	29,5	29,5	18,0	18,2	17,0	18,6	351,0	340,9	532,5	517,9
Kujawsko-pomorskie	23,3	23,3	32,0	31,3	15,9	16,9	343,3	331,8	531,0	513,0
Lubelskie	22,6	22,8	22,7	22,7	13,9	14,0	355,9	352,1	565,9	558,0
Lubuskie	48,9	48,9	38,8	38,9	19,2	19,5	315,3	306,3	478,8	465,6
Łódzkie	21,0	21,0	18,8	18,8	15,2	15,6	380,7	368,8	595,4	576,9
Małopolskie	28,5	28,5	52,1	52,1	10,3	10,7	341,0	339,9	537,0	533,9
Mazowieckie	22,4	22,6	29,6	29,7	11,0	12,2	432,8	432,1	678,6	677,9
Opolskie	26,5	26,5	27,2	27,3	19,2	20,1	311,2	300,8	474,5	457,6
Podkarpackie	37,0	37,2	44,5	44,5	7,7	7,9	329,0	317,5	518,1	497,3
Podlaskie	30,3	30,4	32,0	32,0	9,3	10,1	351,5	343,8	557,4	542,4
Pomorskie	36,0	36,1	32,6	32,7	15,1	15,3	331,7	330,4	513,6	511,8
Śląskie	31,7	31,7	22,1	22,1	20,3	20,2	351,5	343,2	536,6	524,9
Świętokrzyskie	27,9	27,9	63,9	64,6	9,9	8,2	368,4	355,6	581,4	559,8
Warmińsko-mazurskie	30,3	30,4	46,3	46,5	22,7	17,3	298,8	288,7	459,6	443,1
Wielkopolskie	25,6	25,6	31,6	31,8	16,3	17,2	392,0	384,5	603,5	591,8
Zachodniopomorskie	35,0	35,1	21,5	21,1	16,2	17,2	314,4	299,9	477,0	455,6

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący ^{ab} w sektorach ekonomicznych - z liczby ogółem w %					Współczynnik aktywności zawodowej ^c w %	
	rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	przemysł i budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	pozostałe usługi		
	2009					2008	2009
POLSKA	15,8	28,1	25,0	3,9	27,2	54,2	54,9
Dolnośląskie	7,5	32,1	25,9	4,4	30,1	52,9	53,9
Kujawsko-pomorskie	17,1	29,9	23,6	3,6	25,8	52,4	54,8
Lubelskie	36,6	18,4	18,5	2,7	23,8	55,2	55,7
Lubuskie	8,9	32,8	26,3	3,5	28,5	52,4	53,6
Łódzkie	20,4	29,3	22,0	3,2	25,1	55,3	54,9
Małopolskie	16,3	26,7	25,6	3,3	28,1	53,6	54,3
Mazowieckie	14,2	20,3	29,6	6,4	29,5	58,9	58,8
Opolskie	15,8	31,6	22,1	2,9	27,6	51,2	53,6
Podkarpackie	23,8	27,7	20,6	2,3	25,6	54,7	56,6
Podlaskie	33,9	19,8	19,6	2,6	24,1	54,6	54,8
Pomorskie	8,3	31,0	28,2	4,5	28,0	52,7	52,4
Śląskie	4,3	37,9	26,3	3,9	27,6	51,7	52,5
Świętokrzyskie	31,7	23,7	19,3	2,2	23,1	56,6	55,9
Warmińsko-mazurskie	16,3	29,6	22,3	3,3	28,5	51,3	52,4
Wielkopolskie	15,9	32,1	25,2	3,2	23,6	55,0	56,0
Zachodniopomorskie	8,9	27,3	29,3	3,9	30,6	50,4	52,2

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe). c Dane średnioroczne, według BAEL.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wskaźnik wypadkowości ^a		Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości ^{bc}		Bezrobotni zarejestrowani na 1000 pracujących ^c		Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %		Stopa bezrobocia według BAEL ^d	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	9,0	7,5	65,5	59,6	107	141	9,5	12,1	7,1	8,2
Dolnośląskie	11,5	10,0	80,6	79,1	113	149	10,0	12,8	9,1	10,1
Kujawsko-pomorskie	9,6	8,5	66,8	58,9	155	195	13,3	16,2	9,1	10,4
Lubelskie	7,7	7,1	71,5	68,9	132	154	11,2	12,9	8,8	9,7
Lubuskie	11,1	8,1	78,3	69,4	146	197	12,5	16,2	6,5	9,6
Łódzkie	8,6	7,2	42,4	36,8	102	137	9,2	11,9	6,7	7,6
Małopolskie	6,8	5,7	49,1	45,5	87	116	7,5	9,7	6,2	8,0
Mazowieckie	6,7	5,4	28,9	19,0	79	99	7,3	9,0	6,0	6,0
Opolskie	9,9	7,8	83,3	84,9	111	152	9,8	12,9	6,6	9,8
Podkarpackie	8,1	6,1	71,0	68,6	167	213	13,0	15,9	8,2	10,0
Podlaskie	9,4	7,5	44,4	30,8	109	150	9,7	12,8	6,4	7,1
Pomorskie	9,6	7,9	71,4	61,5	92	136	8,4	11,9	5,5	6,4
Śląskie	9,7	8,7	94,9	101,3	75	106	6,9	9,4	6,6	6,7
Świętokrzyskie	8,3	5,8	76,7	70,6	166	186	13,7	15,1	8,8	10,9
Warmińsko-mazurskie	11,7	9,5	67,3	66,1	205	265	16,8	20,7	7,5	8,5
Wielkopolskie	10,5	8,7	73,1	69,8	69	102	6,4	9,2	6,1	7,5
Zachodniopomorskie	9,9	8,3	100,7	90,2	155	209	13,3	17,1	9,6	10,3

^a Poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie. ^b Liczeni tylko jeden raz, w grupie czynnika przeważającego (zagrożenia związane ze środowiskiem pracy); dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^c Stan w dniu 31 XII. ^d Patrz uwagi metodyczne.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stopa bezrobocia długotrwałego ^{ab}		Bezrobotni zarejestrowani ^a - z liczby ogółem w %							
			w wieku 24 lata i mniej		dotychczas niepracujący		z wykształceniem wyższym		pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	4,8	4,9	20,7	22,5	22,3	21,1	8,5	9,4	34,0	25,8
Dolnośląskie	4,7	4,9	17,4	18,7	17,0	15,7	7,4	8,3	29,2	23,0
Kujawsko-pomorskie	7,3	7,5	21,6	22,9	19,3	18,0	5,5	6,3	35,2	28,6
Lubelskie	6,4	6,3	24,0	25,7	33,8	32,5	11,2	12,8	39,9	31,7
Lubuskie	5,7	6,1	20,1	20,5	20,1	19,0	6,0	7,0	26,8	21,3
Łódzkie	4,6	4,7	17,8	19,5	17,1	16,1	8,6	9,2	33,3	24,7
Małopolskie	3,5	3,7	25,8	27,8	24,3	23,8	10,1	11,0	34,1	26,7
Mazowieckie	4,0	3,9	18,3	20,2	23,9	22,5	9,0	10,7	40,8	30,8
Opolskie	4,7	4,8	20,4	22,3	19,7	18,5	7,4	7,9	26,5	20,2
Podkarpackie	7,2	7,8	22,7	25,3	27,1	27,1	9,2	10,2	39,9	33,6
Podlaskie	4,9	5,5	22,0	24,3	26,3	26,0	10,0	10,9	32,6	27,8
Pomorskie	3,8	3,8	21,7	23,3	16,2	16,3	7,2	8,0	28,1	18,4
Śląskie	3,3	3,2	18,0	20,9	21,7	20,3	9,9	10,7	30,0	20,0
Świętokrzyskie	8,1	7,4	20,9	22,0	27,4	25,2	10,4	11,7	43,2	31,7
Warmińsko-mazurskie	8,5	9,1	20,8	22,3	20,3	19,3	6,2	6,7	31,5	26,1
Wielkopolskie	2,8	3,0	23,9	26,3	18,6	17,2	8,7	9,6	26,9	19,7
Zachodniopomorskie	6,8	6,9	18,4	19,6	20,8	20,1	6,6	7,2	30,6	22,0

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W % ogółu ludności aktywnej zawodowo.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobotni zarejestrowani ^a pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok według wieku w %				Liczba bezrobotnych ^a na 1 ofertę pracy		Wskaźnik kształcenia ustawicznego dorosłych ^b w %	
	24 lata i mniej		25–34 lata		2008	2009	2008	2009
	2008	2009	2008	2009				
POLSKA	9,9	11,5	26,1	26,9	49	89	4,7	4,7
Dolnośląskie	6,6	8,0	22,5	23,4	25	60	5,0	5,1
Kujawsko-pomorskie	10,3	12,3	28,3	28,7	107	117	4,3	3,8
Lubelskie	12,1	12,6	29,6	30,4	178	242	4,8	5,3
Lubuskie	10,5	10,8	25,8	26,2	52	68	4,0	3,3
Łódzkie	7,9	8,8	23,0	24,3	47	103	3,1	3,9
Małopolskie	12,6	15,6	25,8	26,8	52	46	4,4	4,1
Mazowieckie	9,2	10,9	26,0	26,5	64	140	7,2	7,3
Opolskie	9,6	10,5	24,5	25,3	20	61	5,1	4,9
Podkarpackie	10,4	12,2	28,2	28,9	176	156	2,9	3,0
Podlaskie	10,1	11,2	23,5	24,7	168	214	4,7	4,0
Pomorskie	11,5	13,0	25,7	26,5	32	65	4,5	5,4
Śląskie	6,8	8,9	22,8	24,6	16	43	4,3	4,2
Świętokrzyskie	10,1	10,5	28,6	28,9	178	179	3,9	4,2
Warmińsko-mazurskie	11,2	12,6	26,1	27,0	327	277	4,4	4,4
Wielkopolskie	11,4	14,4	27,6	28,9	52	82	4,1	3,7
Zachodniopomorskie	9,5	10,7	25,8	26,2	77	149	5,5	5,3

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Udział osób w wieku 25-64 lata uczących i doszkalających się w ludności ogółem w tej samej grupie wieku (w okresie czterech tygodni przed badaniem).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bierni zawodowo ^a według przyczyn w tys.											
	z powodu choroby, niepełnosprawności		emerytura		podjęta nauka, uzupełnianie kwalifikacji		obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu		wyczerpane wszystkie znane możliwości poszukiwania pracy		przekonanie o niemożności znalezienia pracy	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	2383	2154	5980	6 276	3366	3 223	1588	1 561	176	180	238	239
Dolnośląskie	199	175	468	493	244	213	141	125	6	8	16	21
Kujawsko-pomorskie	124	126	288	308	172	166	76	89	13	13	19	26
Lubelskie	176	163	354	359	221	224	72	65	6	7	11	17
Lubuskie	76	72	148	162	92	79	46	46	15	11	10	7
Łódzkie	173	155	551	583	250	221	93	98	16	17	17	15
Małopolskie	253	205	491	500	297	307	116	121	0	5	14	12
Mazowieckie	268	254	829	872	425	429	204	189	24	28	38	29
Opolskie	44	42	180	179	82	75	46	41	5	5	8	5
Podkarpackie	139	122	276	287	219	207	85	82	11	12	13	18
Podlaskie	57	52	216	222	114	109	32	35	0	5	5	5
Pomorskie	133	122	279	316	177	173	116	112	7	10	10	8
Śląskie	271	222	760	821	398	381	241	245	18	16	33	27
Świętokrzyskie	70	68	222	241	121	121	46	41	9	9	7	7
Warmińsko-mazurskie	97	94	226	222	139	129	61	60	12	11	14	13
Wielkopolskie	185	173	450	460	281	254	137	141	13	13	13	15
Zachodniopomorskie	118	109	241	252	132	135	74	72	14	9	10	14

^a Dane średnioroczne, według BAEL.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w zł		Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto ^a w zł		Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w zł		Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w zł	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	2942,17	3101,74	1418,65	1542,63	1045,52	1114,49	904,27	956,68
Dolnośląskie	2923,58	3085,58	1394,21	1514,56	1118,57	1174,26	957,67	1013,17
Kujawsko-pomorskie	2527,93	2657,00	1260,89	1369,48	949,94	1014,99	798,05	875,59
Lubelskie	2603,71	2727,67	1204,43	1316,63	880,62	908,99	810,70	826,98
Lubuskie	2498,00	2640,41	1240,23	1358,64	1058,86	1103,32	934,38	937,90
Łódzkie	2555,73	2711,89	1278,81	1392,39	1013,36	1115,10	922,37	997,73
Małopolskie	2712,31	2861,77	1326,26	1448,50	1000,74	1041,73	889,44	900,35
Mazowieckie	3771,71	3915,46	1402,72	1533,58	1336,46	1438,73	1147,27	1233,28
Opolskie	2667,92	2793,82	1344,35	1463,51	1080,08	1082,27	1016,23	1016,33
Podkarpackie	2489,98	2617,50	1166,82	1266,60	791,27	834,59	742,66	783,78
Podlaskie	2610,21	2721,99	1243,44	1360,00	935,48	1018,77	802,83	823,56
Pomorskie	2928,24	3067,70	1364,96	1480,70	1102,19	1164,50	916,80	977,11
Śląskie	3020,68	3185,54	1722,98	1863,60	1041,08	1114,05	888,58	959,51
Świętokrzyskie	2548,80	2681,61	1225,89	1328,03	878,18	937,89	746,54	792,07
Warmińsko-mazurskie	2474,26	2605,95	1233,90	1339,93	979,06	1084,28	809,32	872,50
Wielkopolskie	2693,11	2805,30	1298,46	1418,10	1018,51	1097,33	839,56	879,57
Zachodniopomorskie	2630,07	2771,48	1323,76	1443,33	1048,91	1139,67	873,54	940,20

^a Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w % ogółu wydatków									
	użytkowanie mieszkania i nośniki energii		żywność i napoje bezalkoholowe		napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe		rekreacja i kultura		edukacja	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	18,9	19,7	25,6	25,1	2,6	2,7	7,9	8,0	1,2	1,2
Dolnośląskie	19,6	20,1	24,1	23,6	2,8	2,8	8,2	8,6	1,2	1,2
Kujawsko-pomorskie	19,2	19,8	27,0	26,3	3,0	2,9	7,9	7,8	1,2	1,1
Lubelskie	17,8	18,1	25,9	26,4	2,4	2,4	6,8	6,9	0,9	1,2
Lubuskie	19,9	19,0	25,7	26,1	2,7	3,1	7,5	7,4	0,9	1,2
Łódzkie	18,7	18,9	25,0	24,4	2,8	2,9	7,7	8,2	1,3	1,3
Małopolskie	19,3	20,1	25,9	26,5	2,3	2,3	7,8	7,6	1,2	1,1
Mazowieckie	17,5	18,5	22,4	21,7	2,5	2,7	9,4	9,1	1,7	1,6
Opolskie	17,2	18,3	23,4	23,4	3,0	3,5	8,3	8,2	1,1	0,9
Podkarpackie	16,9	17,9	28,6	28,2	2,0	2,1	6,5	6,5	1,1	1,0
Podlaskie	18,3	18,2	28,7	28,5	2,4	2,4	6,9	7,3	1,1	1,2
Pomorskie	17,9	19,3	25,6	24,5	2,7	2,9	8,3	8,1	1,3	0,9
Śląskie	21,0	22,1	25,7	24,9	2,7	2,9	8,0	8,4	1,0	1,2
Świętokrzyskie	20,1	21,9	29,9	29,5	2,2	2,5	6,1	6,1	1,3	1,1
Warmińsko-mazurskie	19,9	19,1	28,0	27,2	2,9	3,1	7,1	7,6	1,4	0,8
Wielkopolskie	19,2	20,5	27,2	26,5	2,8	2,8	7,5	7,3	1,3	1,1
Zachodniopomorskie	19,7	20,5	26,8	26,2	3,1	3,0	7,8	7,8	1,1	1,0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych według głównego źródła utrzymania							
	ogółem		pracujący		pobierający świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej ogółem		pozostający na utrzymaniu	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	2,94	2,90	1,16	1,13	0,82	0,82	0,89	0,87
Dolnośląskie	2,73	2,75	1,06	1,08	0,81	0,79	0,78	0,78
Kujawsko-pomorskie	3,06	2,98	1,21	1,14	0,84	0,88	0,93	0,89
Lubelskie	3,08	3,03	1,18	1,18	0,92	0,88	0,93	0,91
Lubuskie	2,83	2,91	1,04	1,14	0,92	0,79	0,79	0,89
Łódzkie	2,77	2,69	1,16	1,10	0,81	0,85	0,74	0,69
Małopolskie	3,11	3,09	1,21	1,18	0,85	0,86	0,99	0,97
Mazowieckie	2,78	2,74	1,21	1,18	0,72	0,72	0,78	0,78
Opolskie	2,84	2,84	1,18	1,16	0,83	0,82	0,76	0,79
Podkarpackie	3,40	3,32	1,27	1,21	1,01	1,03	1,07	1,03
Podlaskie	3,07	3,06	1,18	1,20	0,83	0,84	0,99	0,94
Pomorskie	3,08	2,94	1,22	1,14	0,74	0,78	1,04	0,93
Śląskie	2,75	2,73	1,06	1,03	0,75	0,78	0,89	0,88
Świętokrzyskie	3,19	3,16	1,18	1,19	0,96	0,93	1,02	0,97
Warmińsko-mazurskie	2,74	2,73	1,04	1,04	0,74	0,77	0,88	0,85
Wielkopolskie	3,16	3,07	1,30	1,23	0,85	0,85	0,96	0,92
Zachodniopomorskie	2,83	2,74	1,05	0,97	0,82	0,84	0,87	0,85

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę											
	pieczywo i produkty zbożowe w kg		mięso w kg		ryby ^a w kg		mleko ^b w l		owoce w kg		warzywa w kg	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	7,42	7,17	5,60	5,55	0,47	0,46	3,64	3,51	3,59	3,77	10,51	10,28
Dolnośląskie	6,93	6,50	5,23	5,27	0,43	0,41	3,43	3,32	3,44	3,53	10,35	9,87
Kujawsko-pomorskie	7,24	7,11	5,61	5,76	0,47	0,48	3,63	3,47	3,25	3,65	9,92	10,08
Lubelskie	7,82	7,62	5,53	5,40	0,43	0,43	3,96	3,79	3,37	3,78	11,20	10,63
Lubuskie	7,43	7,04	6,02	5,95	0,54	0,50	3,87	3,79	3,89	3,91	10,76	10,39
Łódzkie	7,87	7,66	6,01	5,97	0,47	0,49	3,18	3,23	3,84	3,98	11,32	11,75
Małopolskie	7,49	7,53	5,24	5,33	0,44	0,42	4,08	4,05	3,66	3,91	10,43	10,42
Mazowieckie	7,38	7,03	5,61	5,51	0,50	0,47	3,56	3,44	4,14	4,22	10,72	10,29
Opolskie	7,20	6,87	5,24	5,29	0,44	0,40	3,30	3,09	3,79	4,09	10,88	10,28
Podkarpackie	8,19	7,81	4,98	4,84	0,37	0,36	4,82	4,51	3,29	3,69	11,28	11,13
Podlaskie	7,04	6,80	6,65	6,43	0,60	0,59	4,42	4,24	3,74	3,78	10,98	10,27
Pomorskie	6,49	6,29	5,35	5,40	0,43	0,41	3,91	3,55	3,52	3,70	9,66	9,60
Śląskie	7,15	7,14	5,42	5,40	0,55	0,54	2,94	2,86	3,25	3,29	9,34	9,27
Świętokrzyskie	9,27	8,90	6,27	6,17	0,38	0,38	4,02	3,67	3,57	3,88	12,58	12,13
Warmińsko-mazurskie	7,35	6,97	6,02	5,86	0,60	0,60	3,88	3,86	3,64	3,75	11,06	10,14
Wielkopolskie	7,52	7,05	5,75	5,58	0,45	0,43	3,25	3,22	3,53	3,55	9,76	9,54
Zachodniopomorskie	7,07	6,86	5,96	5,85	0,48	0,47	3,59	3,35	3,41	4,02	10,88	10,97

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarstwa domowe w % ogółu gospodarstw domowych wyposażone ^a w:							
	samochód osobowy		komputer z dostępem do internetu		zmywarę do naczyń		odtwarzacz DVD	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	54,7	57,4	45,7	53,4	9,6	12,3	41,7	51,7
Dolnośląskie	48,7	55,6	46,4	53,6	11,8	15,9	48,9	53,3
Kujawsko-pomorskie	53,2	56,2	43,1	53,7	7,7	10,5	53,8	57,9
Lubelskie	57,1	56,8	36,4	46,0	6,3	6,5	40,5	43,5
Lubuskie	56,4	60,2	45,8	55,9	8,5	15,3	47,6	52,8
Łódzkie	51,8	55,4	40,6	47,0	6,9	10,1	46,0	49,3
Małopolskie	57,7	58,0	51,0	57,4	9,1	10,3	46,0	48,1
Mazowieckie	55,6	58,0	49,4	56,5	12,5	15,4	49,7	54,3
Opolskie	58,5	60,9	44,1	52,5	14,7	18,7	47,5	52,5
Podkarpackie	62,9	65,7	41,9	50,4	4,0	6,6	40,4	44,2
Podlaskie	55,4	59,7	44,1	51,5	8,2	11,1	40,4	46,2
Pomorskie	54,1	54,6	53,0	58,0	13,8	13,8	53,0	54,1
Śląskie	53,3	55,7	51,3	57,6	10,7	13,6	50,6	55,5
Świętokrzyskie	54,8	57,7	32,5	43,3	3,7	5,3	36,9	46,5
Warmińsko-mazurskie	47,5	53,1	39,0	48,8	8,7	12,4	43,1	45,2
Wielkopolskie	61,2	63,3	42,9	51,0	9,3	12,5	51,8	56,6
Zachodniopomorskie	45,8	49,3	46,4	55,3	9,1	13,2	50,1	51,7

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wskaźniki zagrożenia ubóstwem ^a w % osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej						Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^{ab} w % osób	
	minimum egzystencji		relatywnej granicy ubóstwa		ustawowej granicy ubóstwa		2008	2009
	2008	2009	2008	2009	2008	2009		
POLSKA.....	5,6	5,7	17,6	17,3	10,6	8,3	16,9	17,1
Dolnośląskie	5,3	5,7	17,2	17,0	10,5	8,2	14,8	15,7
Kujawsko-pomorskie	7,5	6,9	22,9	18,4	14,9	9,0	16,7	17,6
Lubelskie	8,3	8,4	23,7	26,0	15,3	12,6	27,6	27,9
Lubuskie	3,8	4,7	11,8	13,8	7,0	6,2	18,5	22,3
Łódzkie	4,6	3,3	14,1	13,4	7,5	5,2	18,4	17,6
Małopolskie	4,6	4,7	15,9	17,5	9,2	7,7	14,6	15,6
Mazowieckie.....	3,4	3,9	11,8	12,4	7,0	5,7	12,4	12,5
Opolskie.....	1,8	2,9	11,1	11,9	6,8	5,0	13,9	11,0
Podkarpackie	5,3	5,7	20,4	21,4	12,3	10,6	25,5	22,6
Podlaskie.....	8,4	9,2	23,1	23,3	14,4	12,7	17,9	16,7
Pomorskie	6,3	7,0	18,2	17,6	10,9	9,9	16,5	17,6
Śląskie.....	4,6	4,7	17,0	14,2	9,5	6,6	13,0	12,9
Świętokrzyskie.....	11,3	10,6	27,1	25,7	18,0	13,7	23,6	23,7
Warmińsko-mazurskie	9,4	7,9	24,5	20,5	14,7	10,1	20,5	20,8
Wielkopolskie.....	5,4	5,9	18,4	19,1	10,6	8,8	16,3	17,4
Zachodniopomorskie	5,7	5,9	16,4	15,6	11,7	7,7	16,3	18,3

^a Patrz uwagi metodyczne. ^b Na podstawie EU-SILC (europejskie badanie dochodów i warunków życia ludności) – stanowi podstawowe źródło informacji wykorzystywane do obliczania dla krajów członkowskich Unii Europejskiej wskaźników w zakresie dochodów, ubóstwa i wykluczenia społecznego.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby mieszkaniowe ^a na 1000 ludności		Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie ^a		Przeciętna liczba osób na 1 izbę ^a		Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania ^a na 1 osobę w m ²	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	345	349	2,90	2,87	0,78	0,77	24,2	24,6
Dolnośląskie	361	366	2,77	2,73	0,77	0,76	24,1	24,6
Kujawsko-pomorskie	332	335	3,01	2,99	0,82	0,82	22,0	22,3
Lubelskie	332	335	3,02	2,99	0,80	0,80	24,6	25,0
Lubuskie	341	344	2,94	2,91	0,77	0,77	23,6	24,0
Łódzkie	378	381	2,65	2,63	0,76	0,75	24,9	25,2
Małopolskie	322	327	3,10	3,06	0,81	0,80	24,1	24,5
Mazowieckie	377	383	2,65	2,61	0,75	0,74	25,8	26,4
Opolskie	328	330	3,05	3,03	0,75	0,75	25,3	25,6
Podkarpackie	293	295	3,42	3,39	0,86	0,85	22,9	23,1
Podlaskie	344	348	2,91	2,87	0,74	0,73	25,3	25,7
Pomorskie.....	339	343	2,95	2,91	0,79	0,78	23,4	23,8
Śląskie	366	368	2,73	2,71	0,75	0,75	24,6	24,9
Świętokrzyskie	330	332	3,03	3,01	0,83	0,82	23,5	23,7
Warmińsko-mazurskie	332	335	3,01	2,98	0,81	0,80	21,8	22,1
Wielkopolskie.....	317	320	3,15	3,13	0,80	0,79	24,6	24,9
Zachodniopomorskie	350	354	2,86	2,82	0,77	0,77	23,3	23,7

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności		Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	4,3	4,2	641	638	104,0	99,6
Dolnośląskie	4,3	4,9	655	785	96,4	90,5
Kujawsko-pomorskie	3,7	3,2	520	477	99,8	100,8
Lubelskie	3,4	2,8	500	417	107,6	106,2
Lubuskie	4,2	3,7	609	563	97,4	99,0
Łódzkie	2,9	2,5	453	401	114,9	112,9
Małopolskie	4,9	5,7	726	861	103,4	93,3
Mazowieckie	7,3	7,5	1123	1170	97,2	95,6
Opolskie	1,8	1,7	294	287	133,0	117,0
Podkarpackie	2,7	2,6	407	391	122,7	114,1
Podlaskie	4,2	3,5	634	559	111,1	95,2
Pomorskie	6,5	6,5	898	937	93,3	93,1
Śląskie	2,6	2,3	393	341	125,7	120,4
Świętokrzyskie	2,1	1,5	311	228	116,3	113,3
Warmińsko-mazurskie	4,8	3,4	683	515	90,4	95,1
Wielkopolskie	4,8	4,2	663	606	111,8	108,3
Zachodniopomorskie	4,1	4,6	602	700	96,4	91,1

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania w miastach ^a – w % ogółu mieszkań – wyposażone w:				Mieszkania na wsi ^a – w % ogółu mieszkań – wyposażone w :				Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^b na 100 km ² w km	
	wodociąg		łazienkę		wodociąg		łazienkę			
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	98,5	98,6	92,2	92,4	88,9	89,0	75,8	76,1	6,4	6,5
Dolnośląskie	99,1	99,1	89,1	89,3	94,1	94,2	80,6	80,9	8,8	8,8
Kujawsko-pomorskie	99,0	99,1	90,4	90,5	92,5	92,6	78,4	78,7	7,2	7,2
Lubelskie	97,4	97,4	92,6	92,7	79,4	79,6	60,3	60,6	4,1	4,1
Lubuskie	99,1	99,1	91,5	91,6	93,8	93,9	82,4	82,6	6,9	6,9
Łódzkie	96,2	96,3	86,2	86,3	83,8	84,0	65,0	65,3	5,8	5,8
Małopolskie	98,3	98,4	95,1	95,2	91,1	91,2	82,3	82,5	7,3	7,4
Mazowieckie	97,9	98,0	93,9	94,1	83,1	83,4	69,5	69,9	4,9	5,0
Opolskie	99,3	99,3	93,3	93,3	95,7	95,8	86,4	86,5	9,2	9,2
Podkarpackie	97,8	97,9	94,6	94,6	87,8	87,9	77,4	77,5	5,3	5,4
Podlaskie	97,9	97,7	94,2	93,9	79,6	79,8	62,7	63,1	3,8	3,8
Pomorskie	99,7	99,7	94,5	94,6	96,2	96,3	84,8	85,1	6,8	6,7
Śląskie	99,1	99,2	91,5	91,5	94,6	94,7	86,7	86,9	17,4	17,5
Świętokrzyskie	96,6	96,6	91,5	91,6	79,9	79,9	62,3	62,4	6,0	6,2
Warmińsko-mazurskie	99,8	99,8	94,9	95,0	90,5	90,6	76,1	76,3	5,0	5,0
Wielkopolskie	99,3	99,3	93,2	93,3	94,9	95,0	83,3	83,6	6,6	6,8
Zachodniopomorskie	99,7	99,7	93,3	93,4	96,4	96,5	85,4	85,6	5,3	5,3

^a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych. ^b Stan w dniu 31 XII.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^a na 100 km ² w km		Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^a na 10 tys. ludności w km		Samochody osobowe zarejestrowane ^a na 1000 ludności		Motocykle ^a na 1000 ludności	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	83,5	85,8	68,5	70,3	421,6	432,2	23,8	25,5
Dolnośląskie	91,5	91,9	63,4	63,7	419,7	433,3	17,3	18,7
Kujawsko-pomorskie	81,3	84,3	70,6	73,2	410,4	426,8	30,9	32,6
Lubelskie	74,9	78,0	87,0	90,8	382,8	399,1	27,5	29,4
Lubuskie	58,2	58,5	80,6	80,9	436,7	444,2	29,5	31,2
Łódzkie	94,5	99,6	67,6	71,4	412,1	429,1	25,1	26,9
Małopolskie	149,0	147,8	68,6	67,9	407,6	416,9	21,7	23,3
Mazowieckie	87,2	92,7	59,6	63,1	484,0	482,9	20,5	22,3
Opolskie	89,3	90,4	81,4	82,5	448,5	457,8	17,9	19,7
Podkarpackie	80,9	82,2	69,0	70,1	372,0	382,5	35,9	37,8
Podlaskie	56,3	58,7	95,3	99,6	365,9	378,3	23,8	25,1
Pomorskie	64,6	64,9	53,3	53,2	424,0	433,2	20,2	22,1
Śląskie	164,5	170,6	43,7	45,2	408,8	420,3	17,1	18,8
Świętokrzyskie	107,1	111,0	98,4	102,1	394,7	407,1	25,7	27,3
Warmińsko-mazurskie	51,0	51,4	86,6	87,2	370,2	386,7	28,7	30,1
Wielkopolskie	87,9	89,7	77,1	78,5	484,3	492,3	28,6	30,4
Zachodniopomorskie	57,5	59,0	77,8	79,9	383,8	400,7	27,8	29,4

^a Stan w dniu 31 XII.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Abonenci telewizji kablowej ^a na 1000 ludności		Telefoniczne łącza główne ^{ab} na 1000 ludności		Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę pocztową ^a		Łóżka w szpitalach ogólnych ^a na 10 tys. ludności	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	108,2	116,8	241,8	222,4	4513	4575	48,1	48,0
Dolnośląskie	97,9	116,6	272,0	252,7	4194	4419	47,2	48,3
Kujawsko-pomorskie	114,2	120,7	212,3	191,7	4344	4431	44,9	43,7
Lubelskie	87,3	89,2	210,9	191,4	3609	3577	52,9	53,2
Lubuskie	115,6	120,9	259,7	225,7	3444	3544	44,1	43,1
Łódzkie	136,5	139,9	234,0	215,6	5321	5502	53,6	53,6
Małopolskie	61,7	72,2	230,8	211,6	5168	5303	44,2	43,6
Mazowieckie	127,1	137,7	316,0	291,3	5955	5894	46,6	46,2
Opolskie	49,5	60,0	215,5	197,4	4020	4059	43,1	43,2
Podkarpackie	56,1	58,2	201,3	182,8	4420	4453	46,4	46,2
Podlaskie	115,4	119,8	237,4	211,8	3589	3520	51,4	52,4
Pomorskie	158,6	170,4	235,1	222,2	4395	4487	39,3	39,8
Śląskie	120,2	132,6	235,7	210,5	5714	5904	58,0	57,4
Świętokrzyskie	73,9	79,2	201,9	185,2	4093	4110	49,0	49,7
Warmińsko-mazurskie	124,4	125,3	202,3	191,2	3472	3447	43,1	42,4
Wielkopolskie	109,5	112,0	230,8	211,5	3951	4062	47,2	46,7
Zachodniopomorskie	136,6	154,1	240,1	246,5	3822	3697	47,1	47,0

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba ludności ^a na 1									
	lekarza		pielęgniarkę		zakład opieki zdrowotnej		aptekę		miejsce w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	488	483	209	205	2568	2348	3588	3528	550	559
Dolnośląskie	488	524	200	202	2714	2436	3120	3120	566	567
Kujawsko-pomorskie	552	503	221	216	3379	3121	3961	4097	498	546
Lubelskie	424	420	183	182	2421	2273	2730	2741	532	526
Lubuskie	581	571	226	224	2414	2215	3467	3507	416	443
Łódzkie	419	415	213	202	2175	1994	2903	2856	420	437
Małopolskie	473	472	208	199	2521	2422	3535	3411	545	541
Mazowieckie	438	426	206	202	2991	2692	4370	3848	618	633
Opolskie	575	551	225	206	2726	2426	3716	3777	475	498
Podkarpackie	551	541	194	192	2441	2377	3690	3707	547	589
Podlaskie	442	423	195	190	2105	1966	3831	3695	618	647
Pomorskie	518	495	238	236	3343	2923	3574	3786	633	613
Śląskie	456	446	184	179	2171	1918	4047	3946	744	722
Świętokrzyskie	489	480	196	189	2691	2674	3230	3207	400	417
Warmińsko-mazurskie	621	607	228	228	2595	2071	4009	4043	445	440
Wielkopolskie	614	678	249	267	2624	2433	3481	3365	598	598
Zachodniopomorskie	486	467	237	234	2329	2213	3771	4110	505	507

^a Stan w dniu 31 XII.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności		Zachorowania na grypę ^a na 100 tys. ludności		Dzieci przebywające w żłobkach ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3		Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	551,3	545,9	596,5	2835,9	26	26	631	673
Dolnośląskie	476,8	477,3	473,6	3920,0	41	43	636	684
Kujawsko-pomorskie	761,5	759,1	155,6	1963,5	19	19	547	592
Lubelskie	613,4	593,5	202,4	1448,5	19	19	557	615
Lubuskie	750,5	730,1	315,4	3775,3	36	35	640	675
Łódzkie	545,4	539,5	787,8	3683,5	36	38	643	680
Małopolskie	436,9	436,7	627,2	3441,5	24	23	625	670
Mazowieckie	475,1	458,8	1245,2	3238,5	27	28	677	721
Opolskie	404,5	417,6	1830,6	4665,7	38	42	779	804
Podkarpackie	701,1	691,5	440,4	2248,2	21	24	562	611
Podlaskie	637,1	658,2	274,8	2475,8	26	28	583	635
Pomorskie	585,3	580,7	239,7	2111,1	21	20	572	626
Śląskie	401,4	393,8	670,3	2196,4	22	22	714	742
Świętokrzyskie	676,0	668,9	142,3	805,2	13	14	549	603
Warmińsko-mazurskie	920,1	926,5	316,0	5257,9	20	18	559	577
Wielkopolskie	469,8	472,3	392,0	2383,1	22	19	691	724
Zachodniopomorskie	656,9	646,2	592,9	2542,5	34	33	585	639

^a Łącznie z podejrzeniami zachorowań. ^b Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba uczniów ^a na 1					
	szkołę podstawową ^{bc}		gimnazjum ^c		liceum ogólnokształcące ^d	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	171	168	212	201	289	278
Dolnośląskie	208	202	245	234	293	279
Kujawsko-pomorskie	193	188	223	210	276	258
Lubelskie	128	126	191	181	291	288
Lubuskie	188	184	235	224	258	249
Łódzkie	171	166	230	221	279	263
Małopolskie	146	144	179	170	328	320
Mazowieckie	181	180	210	201	280	272
Opolskie	143	141	240	225	291	277
Podkarpackie	122	120	152	146	318	314
Podlaskie	163	160	224	210	310	312
Pomorskie	215	212	224	212	267	251
Śląskie	214	208	226	215	275	265
Świętokrzyskie	128	126	221	210	331	320
Warmińsko-mazurskie	177	172	230	215	280	275
Wielkopolskie	177	176	218	207	312	294
Zachodniopomorskie	208	203	236	225	242	221

a W szkołach dla dzieci i młodzieży; bez szkół specjalnych. *b* Łącznie ze szkołami artystycznymi niedającymi uprawnień zawodowych realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej. *c* Łącznie ze szkołami filialnymi, szkołami sportowymi i mistrzostwa sportowego. *d* Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba uczniów ^a na 1					
	liceum profilowane		szkołę zasadniczą zawodową		technikum ^b	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	78	77	158	156	232	245
Dolnośląskie	99	78	168	166	193	225
Kujawsko-pomorskie	73	81	151	156	187	197
Lubelskie	92	95	116	116	184	185
Lubuskie	61	51	145	145	196	223
Łódzkie	84	81	131	131	228	241
Małopolskie	69	80	170	167	285	284
Mazowieckie	96	91	139	136	208	248
Opolskie	73	56	197	196	249	270
Podkarpackie	82	76	187	181	289	304
Podlaskie	81	63	124	122	273	273
Pomorskie	52	47	196	193	275	278
Śląskie	78	71	153	148	277	279
Świętokrzyskie	64	99	139	133	246	264
Warmińsko-mazurskie	68	67	153	155	206	215
Wielkopolskie	83	87	203	204	247	251
Zachodniopomorskie	44	46	135	130	168	180

^a W szkołach dla dzieci i młodzieży; bez szkół specjalnych. ^b Łącznie z technikami uzupełniającymi i szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba uczniów ^a przypadających na 1 komputer		Uczący się języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego w % ogółu uczniów w szkołach				Studenci szkół wyższych ^b na 10 tys. ludności		Czytelnicy ^c w bibliotekach na 1000 ludności	
			podstawowych		gimnazjalnych					
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	10	10	83,3	87,4	79,0	84,2	497	488	171	172
Dolnośląskie	11	11	67,6	72,2	62,1	71,5	586	585	176	178
Kujawsko-pomorskie	11	11	83,3	88,5	79,8	84,2	398	403	150	147
Lubelskie	8	8	87,6	91,5	88,1	92,0	472	470	182	180
Lubuskie	11	11	51,9	55,8	46,4	57,1	273	254	180	179
Łódzkie	9	9	81,2	87,0	75,0	82,5	571	547	167	164
Małopolskie	10	10	88,9	92,1	85,5	88,6	637	637	204	203
Mazowieckie	11	10	88,2	91,8	88,2	92,0	681	656	168	178
Opolskie	9	9	90,3	92,2	82,7	85,9	375	384	153	154
Podkarpackie	8	8	90,1	93,2	85,4	89,1	338	331	174	173
Podlaskie	10	10	89,0	93,8	91,3	94,7	444	452	137	136
Pomorskie	13	12	83,3	86,9	75,4	81,3	456	459	141	140
Śląskie	13	13	91,6	94,8	87,2	89,8	391	382	197	195
Świętokrzyskie	9	9	90,5	93,7	85,0	88,8	428	417	141	140
Warmińsko-mazurskie	11	11	80,8	86,5	76,3	81,9	362	349	166	162
Wielkopolskie	11	11	76,6	81,8	66,4	74,5	526	513	163	163
Zachodniopomorskie	11	11	70,8	75,2	66,0	75,7	449	428	167	166

^a W szkołach podstawowych, bez szkół specjalnych i szkół dla dorosłych; komputer przeznaczony do użytku uczniów. ^b Bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; według faktycznej lokalizacji uczelni/filii; bez cudzoziemców. ^c W ciągu roku; łącznie z punktami bibliotecznymi.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Księgozbiór ^a w woluminach na 1000 ludności		Wypożyczenia ^b księgozbioru w woluminach na 1 czytelnika		Widzowie ^b w kinach na 1000 ludności		Widzowie i słuchacze ^b w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności		Liczba ludności na 1 muzeum ^{ac} w tys.	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	3547	3518	18,9	18,7	923	1022	304	301	51,3	49,3
Dolnośląskie	3623	3530	20,1	20,0	952	1129	355	349	48,0	49,6
Kujawsko-pomorskie	3744	3714	18,5	18,8	805	895	341	307	76,6	71,3
Lubelskie	3070	2990	19,2	19,4	487	540	144	104	56,9	46,9
Lubuskie	3900	3811	19,2	19,6	592	917	371	450	67,3	67,3
Łódzkie	3564	3552	18,4	18,8	769	855	216	226	62,2	55,3
Małopolskie	3306	3281	17,1	16,8	1011	1081	311	317	30,4	29,7
Mazowieckie	3262	3290	17,4	16,2	1514	1666	501	495	51,0	46,2
Opolskie	4074	4039	19,9	20,2	458	636	235	185	79,5	79,3
Podkarpackie	4258	4210	19,4	19,3	381	445	114	118	58,3	52,5
Podlaskie	3851	3877	19,0	19,6	497	666	338	336	41,1	49,6
Pomorskie	2662	2604	19,3	19,0	1295	1284	330	335	38,9	37,8
Śląskie	3673	3641	19,9	19,8	1094	1231	322	345	77,4	77,3
Świętokrzyskie	3512	3510	18,1	18,8	455	524	219	194	47,1	52,9
Warmińsko-mazurskie	3744	3653	17,9	18,3	615	664	287	262	62,0	57,1
Wielkopolskie	3547	3512	20,9	20,4	977	1002	215	215	40,0	39,6
Zachodniopomorskie	4149	4206	17,8	17,8	819	815	282	260	77,0	67,7

a Stan w dniu 31 XII. b W ciągu roku. c Łącznie z oddziałami muzealnymi.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %		Udział turystów zagranicznych korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania		Wypadki drogowe ^a na 10 tys. ludności		Przestępstwa ^b stwierdzone na 10 tys. ludności		Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ^b w %	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	37,6	35,7	20,7	20,0	12,9	11,6	284	296	65,9	67,1
Dolnośląskie	32,4	30,4	22,3	20,3	10,4	9,3	366	380	67,6	67,7
Kujawsko-pomorskie	47,2	45,7	9,9	8,5	9,2	8,0	285	283	67,8	66,9
Lubelskie	33,8	35,6	12,0	12,1	10,9	9,7	231	224	69,9	70,1
Lubuskie	27,9	25,9	27,9	24,8	9,0	9,8	376	370	75,9	75,9
Łódzkie	37,1	36,0	12,9	12,5	18,7	18,5	280	279	63,5	65,3
Małopolskie	38,3	36,8	30,6	29,8	14,2	13,4	251	268	61,5	63,9
Mazowieckie	42,8	37,5	29,9	28,8	13,3	11,0	263	279	58,7	59,1
Opolskie	29,6	29,9	14,4	13,5	10,1	8,8	280	272	72,1	72,3
Podkarpackie	31,8	32,0	10,1	9,6	11,2	10,4	181	184	72,6	72,2
Podlaskie	33,5	29,1	14,9	15,7	9,5	8,7	214	217	69,0	68,7
Pomorskie	38,3	37,2	15,4	15,8	14,4	12,8	339	408	63,6	71,5
Śląskie	36,5	34,5	15,7	14,0	12,7	12,0	330	339	60,0	60,6
Świętokrzyskie	37,8	35,4	7,0	6,1	14,9	13,7	272	280	77,3	79,1
Warmińsko-mazurskie	30,9	29,6	17,1	17,6	15,7	12,7	276	272	73,6	71,6
Wielkopolskie	30,0	26,6	17,1	16,7	14,4	11,7	269	287	71,7	73,3
Zachodniopomorskie	47,6	46,1	21,8	22,6	11,0	10,7	315	345	66,3	68,6

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody budżetów gmin ^a na 1 mieszkańca w zł		Wydatki budżetów gmin ^b na 1 mieszkańca w zł		Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w zł		Wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w zł		Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	2453	2547	2475	2748	714	789	713	831	3890	3968
Dolnośląskie	2574	2632	2651	2866	774	823	788	900	3948	4093
Kujawsko-pomorskie	2488	2618	2494	2775	676	787	673	841	3465	3386
Lubelskie	2217	2332	2187	2457	667	710	661	730	3175	3336
Lubuskie	2449	2623	2470	2860	711	877	716	934	3269	3553
Łódzkie	2423	2495	2456	2710	725	802	706	832	3337	3576
Małopolskie	2365	2481	2409	2677	640	709	650	749	3876	4122
Mazowieckie	2572	2645	2680	2894	736	772	739	824	5500	5442
Opolskie	2301	2375	2255	2553	663	737	664	788	4006	3836
Podkarpackie	2334	2502	2332	2648	695	836	683	876	3775	3593
Podlaskie	2313	2560	2254	2722	665	820	646	831	3227	3727
Pomorskie	2692	2712	2729	2917	735	840	743	883	3858	3819
Śląskie	2393	2434	2375	2656	657	671	645	727	3353	3428
Świętokrzyskie	2277	2508	2255	2737	763	880	753	907	3626	3938
Warmińsko-mazurskie	2582	2635	2576	2856	835	972	839	1013	3419	3527
Wielkopolskie	2440	2465	2451	2654	682	728	679	749	4038	4096
Zachodniopomorskie	2725	2859	2755	3062	885	926	894	964	3267	3260

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł		Dochody budżetów województw na 1 mieszkańca w zł		Wydatki budżetów województw na 1 mieszkańca w zł		Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON ^a na 10 tys. ludności		Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON ^a na 10 tys. ludności	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
POLSKA	4026	4431	332	512	341	536	985	981	83	92
Dolnośląskie	4674	5234	375	523	350	553	1101	1101	95	102
Kujawsko-pomorskie	3649	3616	303	460	310	471	929	880	81	88
Lubelskie	3400	3796	298	458	323	442	715	724	63	69
Lubuskie	3406	4050	348	749	337	770	1010	1004	92	104
Łódzkie	3435	3845	253	522	260	560	950	868	77	88
Małopolskie	4063	4430	283	434	281	455	917	952	82	95
Mazowieckie	5643	6105	493	566	593	622	1248	1238	96	100
Opolskie	4258	4094	384	620	359	671	932	926	67	76
Podkarpackie	3733	3967	333	499	308	548	687	690	56	68
Podlaskie	3238	3946	329	569	281	518	757	753	67	75
Pomorskie	4120	4373	339	530	322	574	1084	1118	111	113
Śląskie	3352	3777	246	330	272	372	923	928	71	85
Świętokrzyskie	3604	4339	376	617	294	593	852	832	63	71
Warmińsko-mazurskie	3417	3817	356	550	315	568	812	805	79	89
Wielkopolskie	4064	4614	270	562	284	553	1063	1054	93	98
Zachodniopomorskie	3262	3556	320	635	317	645	1259	1270	112	118

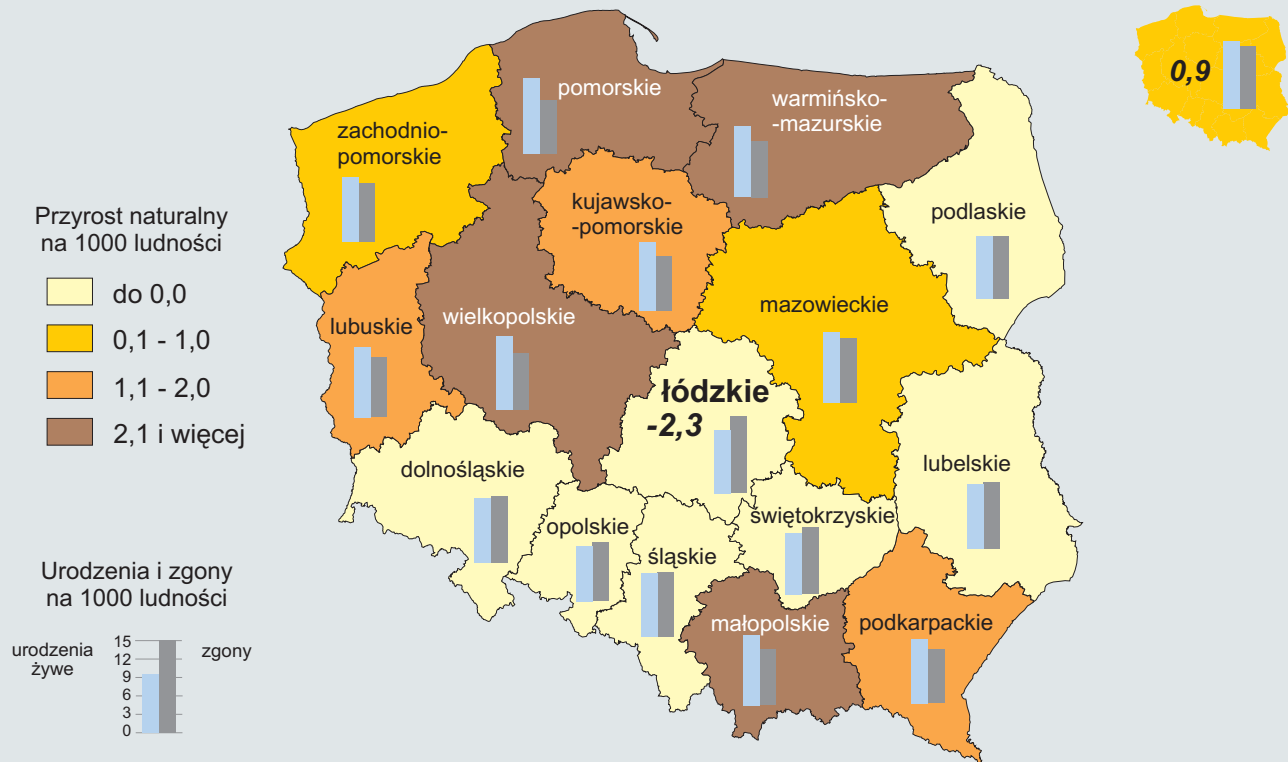
^a Stan w dniu 31 XII; bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł		Wartość brutto środków trwałych ^a (bieżące ceny ewidencyjne) na 1 mieszkańca w zł		Wartość dodana brutto na 1 pracującego (ceny bieżące) w zł				Nakłady na działalność badawczo-rozwojową (B+R) ^b (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł	
					przemysł		budownictwo			
	2007	2008	2008	2009	2007	2008	2007	2008	2008	2009
POLSKA	30873	33462	58407	62276	82230	85479	86555	90644	202	238
Dolnośląskie	33567	35989	62494	66211	110484	107726	93917	93395	159	202
Kujawsko-pomorskie	26801	28926	45385	49412	71193	71689	86853	88673	63	168
Lubelskie	20913	23219	45893	47552	69031	79084	84517	86151	111	137
Lubuskie	27350	28709	54223	57861	82212	81397	89856	87260	28	29
Łódzkie	28371	31140	52386	56122	70389	74976	84311	87259	166	194
Małopolskie	26456	28878	48814	52613	82752	82807	78930	85295	273	280
Mazowieckie	49415	52770	91809	98322	97774	100135	94869	100480	639	670
Opolskie	25609	28379	57248	60810	90128	100809	81826	82292	39	66
Podkarpackie	20829	23101	46265	48854	63999	69000	73843	81881	85	90
Podlaskie	22896	24434	50254	53011	74778	69597	89488	92242	63	56
Pomorskie	30396	31754	55299	58007	79818	76272	88678	90100	180	178
Śląskie	32761	36126	57841	62252	87788	95432	84966	88704	131	206
Świętokrzyskie	23741	26763	46476	49328	81560	92615	87836	90161	72	115
Warmińsko-mazurskie	22961	24814	47332	48664	64391	66072	80580	86243	56	81
Wielkopolskie	32266	34934	58944	62909	74463	78374	84000	93402	180	248
Zachodniopomorskie	27708	30357	55209	59256	67769	72794	86256	90681	74	70

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Bez amortyzacji środków trwałych.

Kartogram 1.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2009 R.

Kartogram 2.

SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH NA POBYT STAŁY NA 1000 LUDNOŚCI W 2009 R.

Kartogram 3.

KOBIETY NA 100 MĘŻCZYŹN W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

Kartogram 4.

LUDNOŚĆ^a W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

^a W wieku zdolności do pracy; jako granicę wieku zdolności do pracy przyjęto dla mężczyzn 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat.

Kartogram 5.

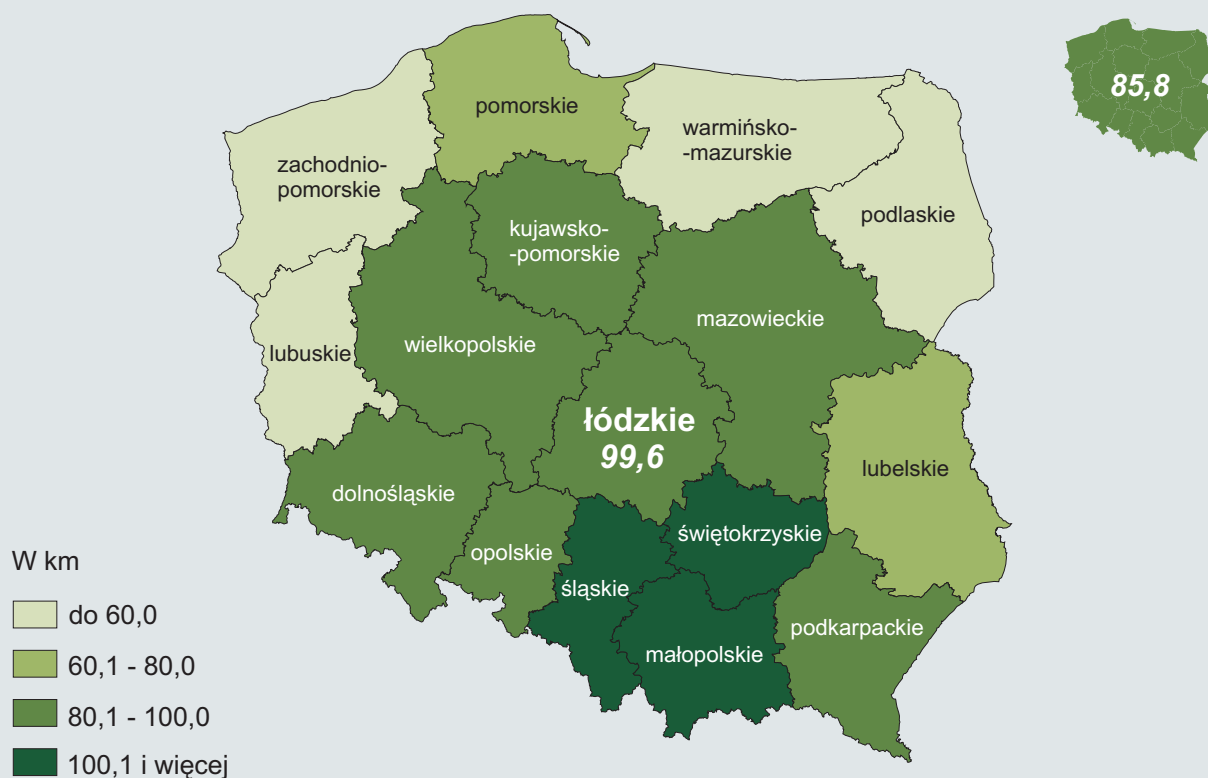
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA NA 1000 LUDNOŚCI W 2009 R.

Kartogram 6.

DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI NA 100 KM² W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

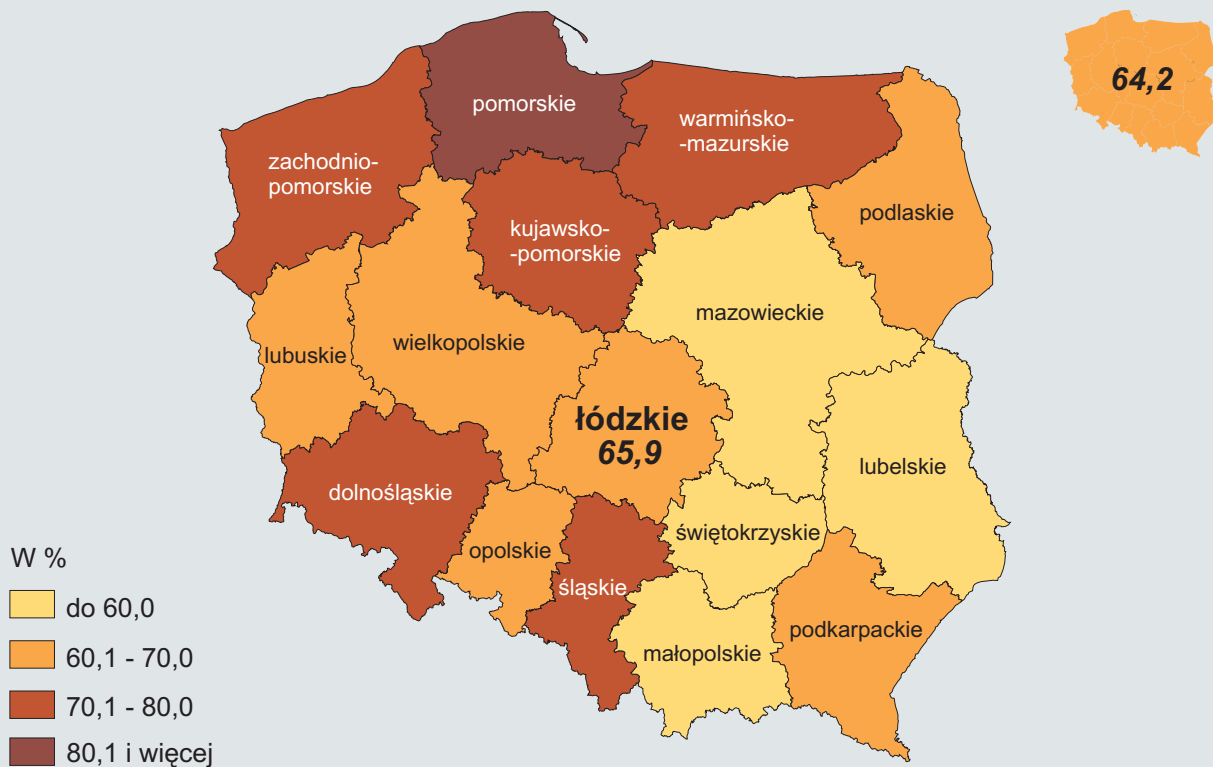

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Kartogram 7.

LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA^a Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W % LUDNOŚCI OGÓŁEM W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

^a Dane szacunkowe

Kartogram 8.

LESISTOŚĆ W 2009 R.

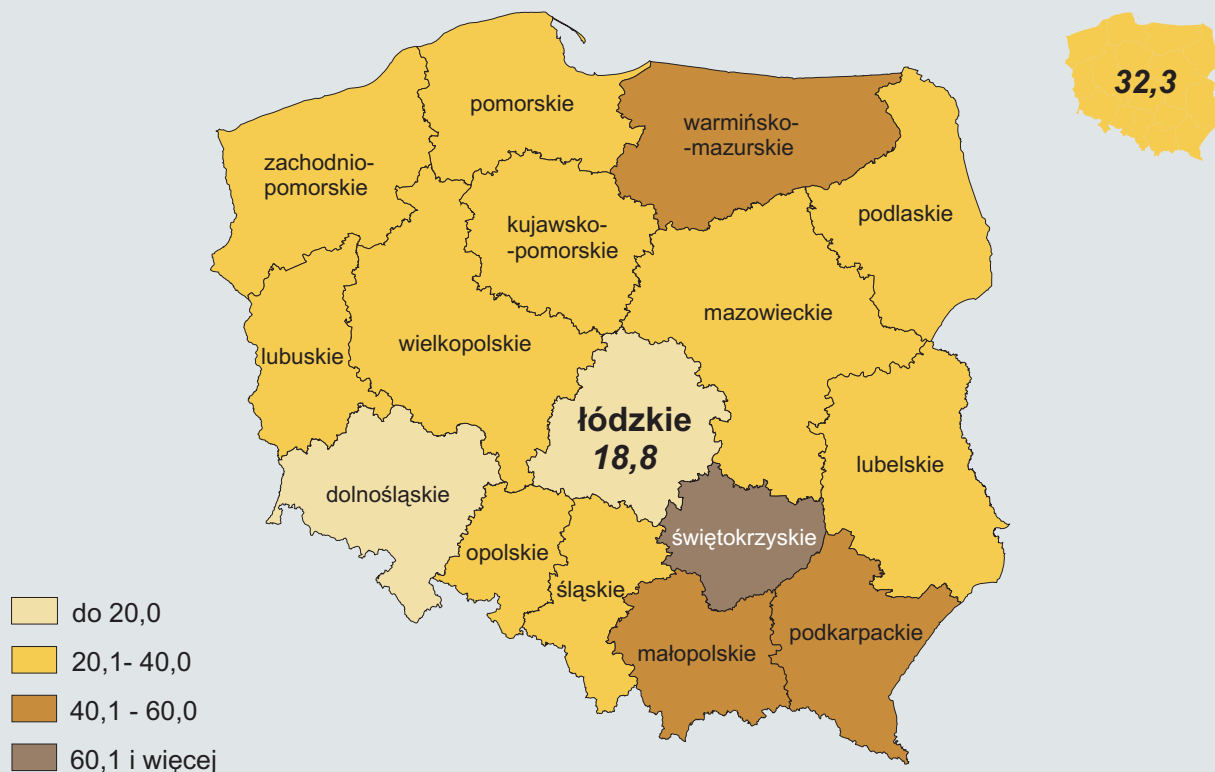
Stan w dniu 31 XII

Kartogram 9.

POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W % POWIERZCHNI OGÓLNEJ W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

Kartogram 10.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

Kartogram 11.

OSOBY KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W 2009 R.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Kartogram 12.

WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM PO UWZGLĘDNIENIU W DOCHODACH TRANSFRÓW SPOŁECZNYCH^{ab} W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

a Na podstawie EU-SILC (europejskie badanie dochodów i warunków życia ludności) - stanowi podstawowe źródło informacji wykorzystywane do obliczania dla krajów członkowskich Unii Europejskiej wskaźników w zakresie dochodów, ubóstwa i wykluczenia społecznego. b Patrz uwagi metodyczne.

Kartogram 13.

LICZBA LUDNOŚCI NA 1 LEKARZA W 2009 R.

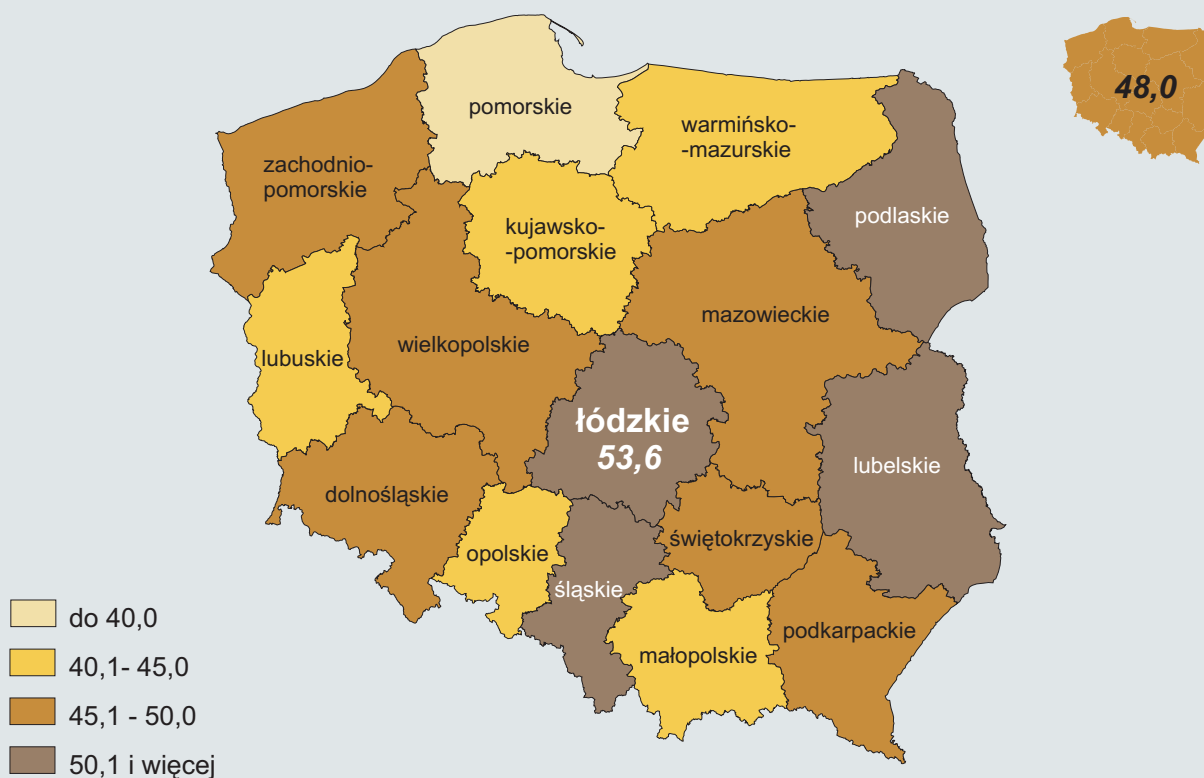
Stan w dniu 31 XII

Kartogram 14.

ŁÓŻKA W SZPITALACH OGÓLNYCH^a NA 10 TYS. LUDNOŚCI W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z filiami szpitali.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

Kartogram 15.

DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO^a NA 1000 DZIECI W WIEKU 3-6 LAT W 2009 R.

a Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Uwaga. Bez wychowania przedszkolnego w zakładach opieki zdrowotnej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Kartogram 16.

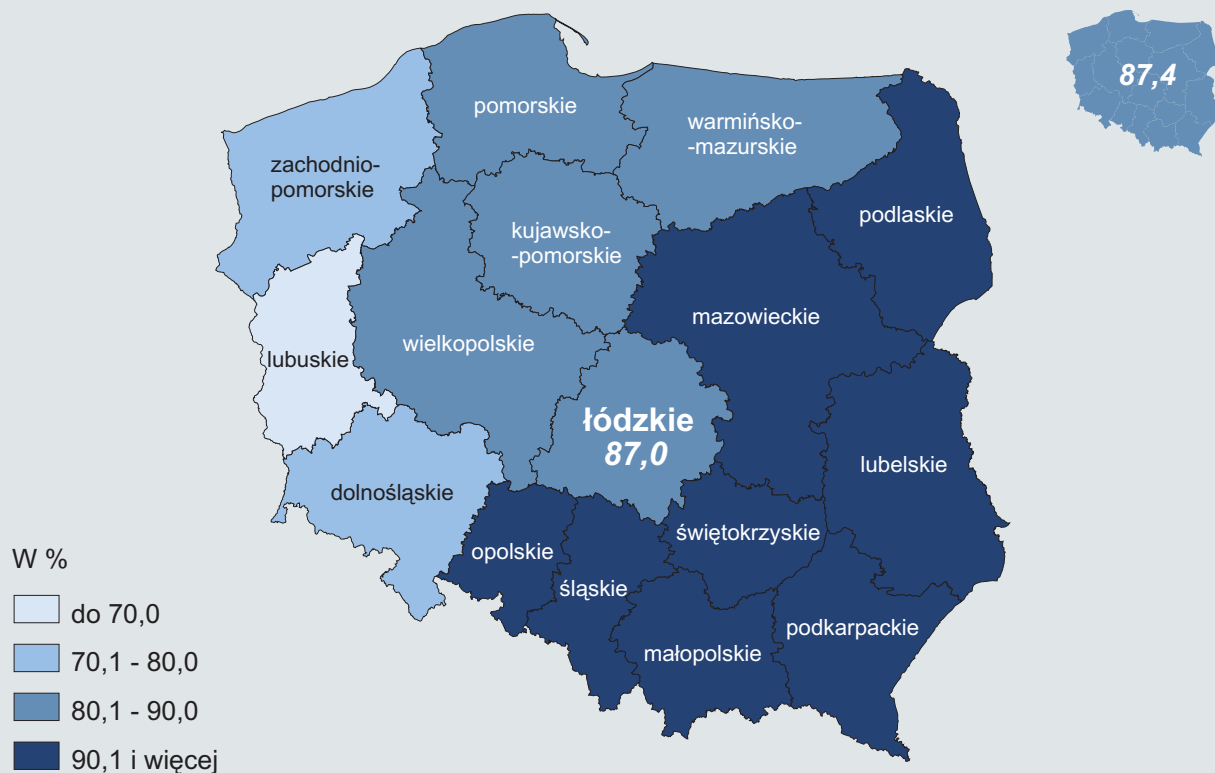
LICZBA UCZNIÓW PRZYPADAJĄCA NA 1 KOMPUTER^a W ROKU SZKOLNYM 2009/10

a W szkołach podstawowych, bez szkół specjalnych i szkół dla dorosłych; komputer przeznaczony do użytku uczniów.

Kartogram 17.

UCZĄCY SIĘ JĘZYKA ANGIELSKIEGO JAKO PRZEDMIOTU OBOWIĄZKOWEGO W % OGÓŁU UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2009/10

Kartogram 18.

STUDENCI^a SZKÓŁ WYŻSZYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W ROKU AKADEMICKIM 2009/10

a Bez cudzoziemców; bez szkół resortów obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji.

Kartogram 19.

WIDZOWIE^a W KINACH STAŁYCH NA 1000 LUDNOŚCI W 2009 R.

a W ciągu roku.

Kartogram 20.

UDZIAŁ TURYSTÓW ZAGRANICZNYCH KORZYSTAJĄCYCH Z NOCLEGÓW W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2009 R.

Kartogram 21.

WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH^a W 2009 R.

^a Przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Kartogram 22.

PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE^a NA 10 TYS. LUDNOŚCI W 2009 R.

^a Przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

DOCHODY WOJEWÓDZTW NA 1 MIESZKAŃCA W 2009 R.

WYDATKI WOJEWÓDZTW NA 1 MIESZKAŃCA W 2009 R.

Kartogram 25.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Kartogram 26.

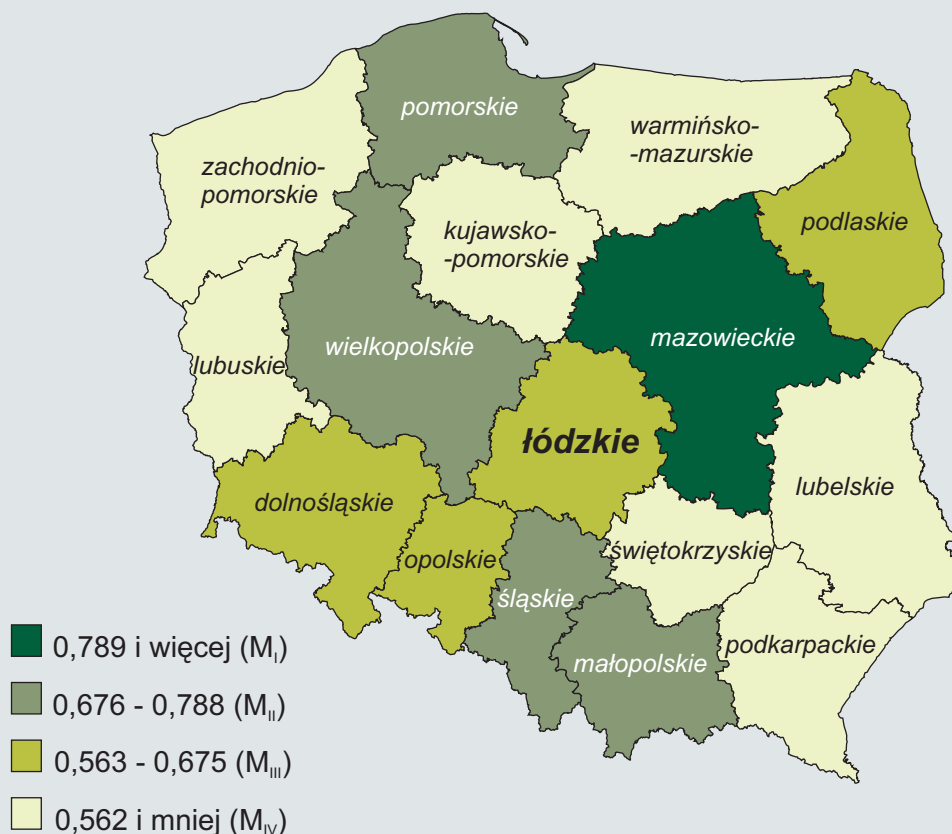
PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA (CENY BIEŻĄCE) W 2008 R.

WSKAŹNIKI GRUPOWE

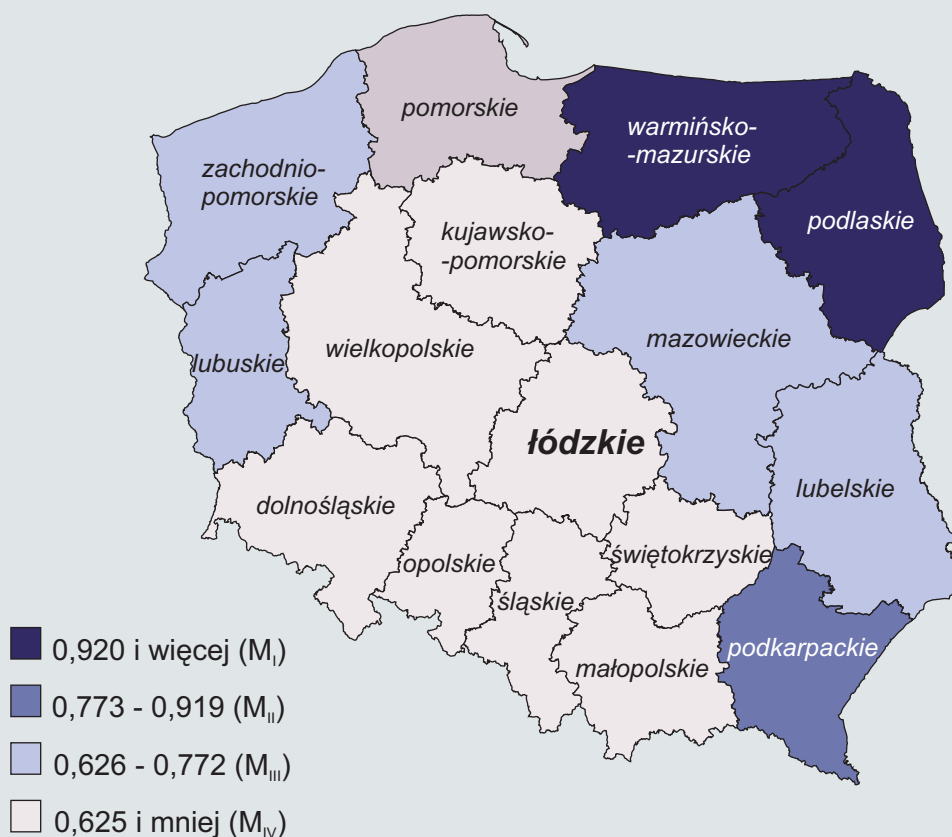
Kartogram 27.

ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE I WARUNKI PRACY W 2009 R.

Kartogram 28.

ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA W 2009 R.

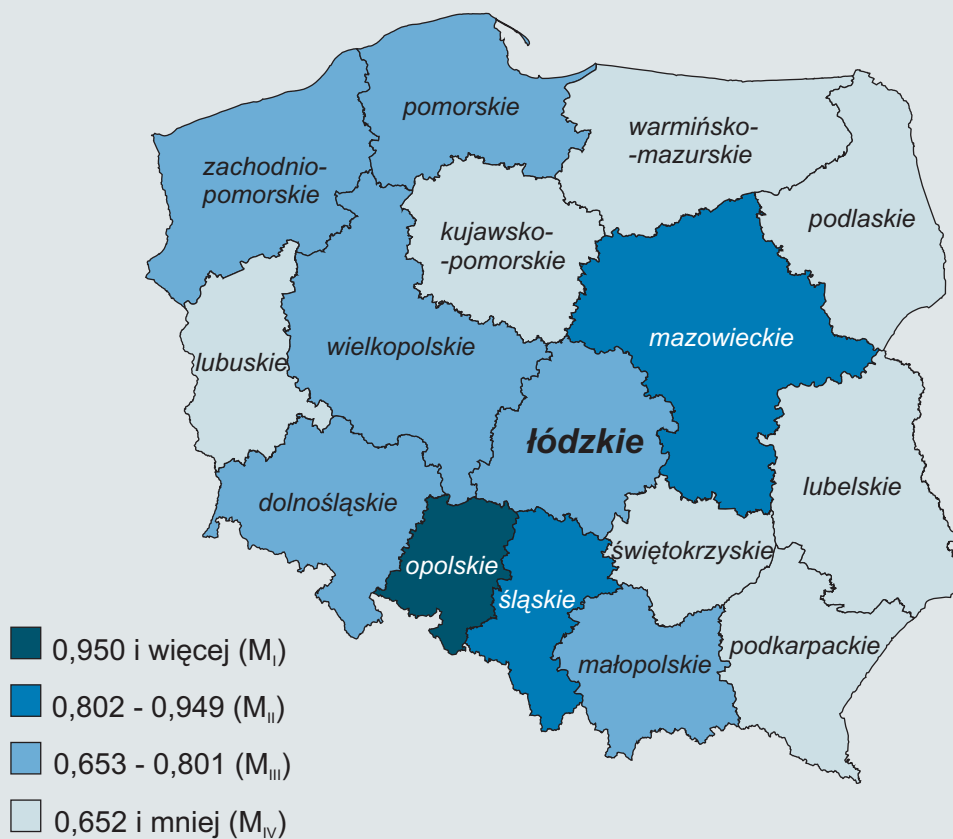
Kartogram 29.

DOCHODY LUDNOŚCI, ZASOBY MATERIALNE, WARUNKI MIESZKANIOWE W 2009 R.

Kartogram 30.

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE W 2009 R.

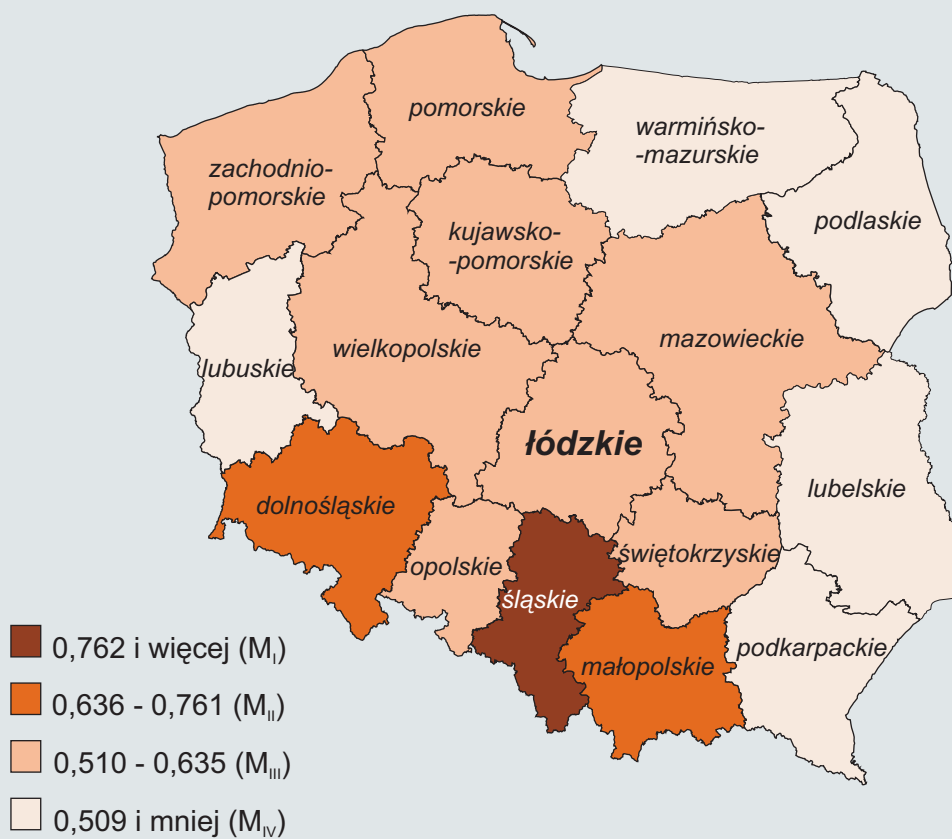
Kartogram 31.

ROZWÓJ GOSPODARCZY W 2009 R.

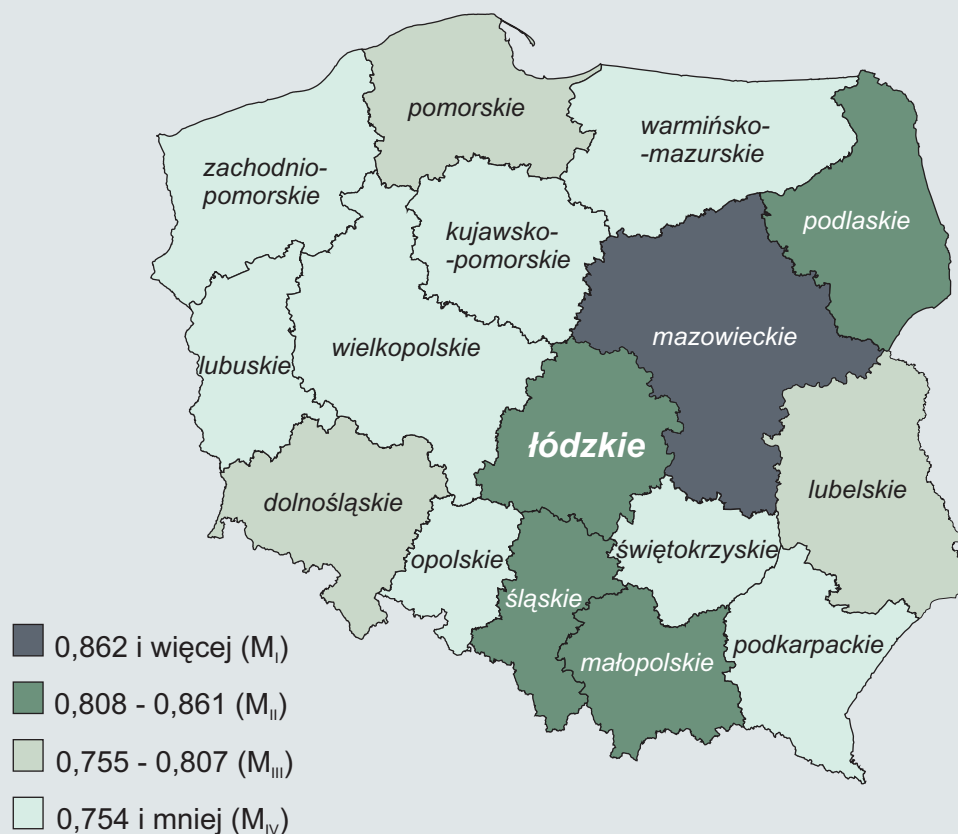
Kartogram 32.

INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA W 2009 R.

Kartogram 33.

INFRASTRUKTURA SOCJALNA, KULTURA, EDUKACJA W 2009 R.

Kartogram 34.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, WARUNKI SPOŁECZNE W 2009 R.

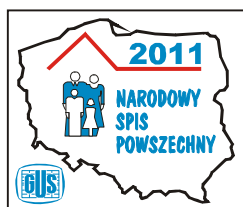

Kartogram 35.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY POZIOMU ŻYCIA LUDNOŚCI W 2009 R.

- 0,771 i więcej (M_{I})
- 0,711 - 0,770 (M_{II})
- 0,651 - 0,710 (M_{III})
- 0,650 i mniej (M_{IV})

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011)
1 IV – 30 VI 2011 r.
(według stanu na dzień 31 marca 2011 r., godz. 24:00)

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r.
(Dz. U. z 2010 r., Nr 47, poz. 277) oraz akty prawne Unii Europejskiej.

Spis umożliwi m.in.:

- zebranie aktualnych informacji demograficzno-społecznych oraz społeczno-ekonomicznych niezbędnych dla realizacji polityki społecznej i planowania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,
- dostarczenie informacji o zmianach i przeobrażeniach, jakie zachodziły od ostatniego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2002 r.,
- wykonanie zobowiązań międzynarodowych.

Spisem są objęte:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i pomieszczeniach niebędących mieszkaniami,
- osoby niemające miejsca zamieszkania,
- mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenie niebędące mieszkaniami.

Dane pozyskiwane są bezpośrednio z **rejestrów i systemów informacyjnych** oraz poprzez:

- **samospis internetowy** - w dniach – 1IV – 16VI 2011r.,
- **wywiad telefoniczny** - w dniach 8IV – 30VI 2011r.,
- **wywiad bezpośredni** - w dniach 8IV- 30VI 2011 r.

Dane zbierane będą wyłącznie na formularzach elektronicznych

Obowiązek udzielania odpowiedzi

wynika z ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011r.

Na zasadzie dobrowolności zbierane są dane dotyczące:

pozostawania w związku nieformalnym, wyznania (przynależności wyznaniowej),
liczby urodzonych dzieci i planów prokreacyjnych, niepełnosprawności

Tajemnica statystyczna

Wszystkie zbierane podczas spisu dane są poufne i podlegają szczególnej ochronie.
Będą wykorzystywane wyłącznie do opracowań zbiorczych i analiz.

W sprawie pytań i wątpliwości można kontaktować się:

- z Gminnym lub Wojewódzkim Biurem Spisowym,
- z działającą podczas spisu infolinią - *Call Center*.

Pytania dotyczące spisu można kierować na adres spis@stat.gov.pl lub poprzez stronę internetową www.stat.gov.pl - w części - „Pytania do GUS”.